

Nurundandır Bütün Nurlar

Kırk Güzeller Çeşmesi

MÜSIAD

KültürKitaplığı

MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

İSKENDER PALA

1958, Uşak doğumlu. İstanbul Üniversitesi'ni bitirdi (1979). Divan edebiyatı dalında doktor (1983), doçent (1993) ve profesör (1998) oldu. Edebiyat araştırmacısı olarak çeşitli ansiklopedi ve dergilerde bilimsel ve edebi makaleler yayınladı. Ortaokul ve liseler için ders kitapları yazdı. Türk Silahlı Kuvvetleri'nde çalıştığı yıllarda Osmanlı deniz tarihiyle ilgili araştırmalarda bulundu ve bir kısmını kitaplaştırdı. Özellikle divan edebiyatı sahasındaki çalışmalarıyla dikkat çekti. Divan edebiyatının halk kitlelerince anlaşılabilmesi için klasik şiirden ilham alan makaleler, denemeler, hikayeler, ve gazete yazıları yazdı. Düzenlediği divan edebiyatı seminerleri ve konferansları kalabalık dinleyici kitleleri tarafından takip edildi.

“Divan Şiirini Sevdiren Adam” olarak tanınan İskender Pala, Türkiye Yazarlar Birliği Dil Ödülü'nü (1980), AKDITYK Türk Dil Kurumu Ödülü'nü (1990), Türkiye Yazarlar Birliği İnceleme Ödülü'nü (1996), Kayseri Aydınlar Ocağı Yılın Fikir Adamı Ödülünü (2001) aldı. Hemşehrileri tarafından “Uşak Halk Kahramanı” seçildi. Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk adlı roman Türk Eğitim-Sen, Türkiye Yazarlar Birliği, Polis Akademisi ve Emniyet Teşkilatı ile değişik öğretim kurumlarınca yılın romanı (2003) seçildi. Halen İstanbul Kültür Üniversitesi öğretim üyesidir.

www.iskenderpala.net

محفل
Nuruındandır
bütün Nurlar

  skender Pala

Kırk Güzeller     mesi

 K  lt  rKitaplı  ı
MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

MÜSİAD Kùltür Kitaplığı: I

ISBN 978-975-7215-69-1

Kapak

Osman Şùkrù ÜNSAL

İç Düzen

Osman Şùkrù ÜNSAL

Yahya DEVELİOĞLU

Baskı / Cilt

Nesil Matbaacılık

Nisan 2007, İstanbul

Beymer Sanayi Sitesi 2.Cd. No: 23 Yakuplu/İSTANBUL

Tel: 0212 876 38 68

© 2007, Her hakkı mahfuzdur.

MÜSİAD'dan izin alınmak veya MÜSİAD kaynak gösterilmek
suretiyle alıntı yapılabilir.

MÜSİAD

MÜSTAKİL SANAYİCİ ve İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sütlüce Mah. İmrahor Cad. No:28 Beyoğlu / İstanbul

Tel:0212-222 04 06 Faks: 0212-210 50 82

Web: www.musiad.org.tr E-Mail: musiad@musiad.org.tr

İçindekiler

- 07 Bize Dair Güzellikler Çeşmesi
- 09 Önsöz
- 13 Nezaket İnsaniyettendir!
- 16 Ceylânlarımızı Vurdular
- 18 Doğruluğun Şafağı da Söker Bir Gün...
- 21 Hayâdan Hayata Yayılan Güzellik
- 24 Hiç Düşünmez misiniz?
- 27 Bir Bade Sun Saki, İçinde İksir Olsun
- 30 Evvel Selâm Edip de..
- 33 Gülü Solan Bir Dal Nedir ki!?
- 36 Maah Ey!
- 39 İyilik Yap İyilik Bul!
- 42 Sevmeyi Bilmeyene Bilmeyi Sevmek Ne ki!
- 45 Bayram Geldi Hoş Geldi
- 49 Arzularımız Zincir Zincir
- 52 Tabirsiz Rüyalarda Kaybolduk
- 55 Bir Ceninin Arzuhal Denemesi
- 58 Bir Gülümsemeniz de Yok mu?
- 61 Vur Kazmayı Ferhad; Çoğu Gitti Azı Kaldı
- 64 Sakın Ha!..

- 66 Hafızanın Sararmış Fotoğrafları
- 69 Saadet Bahçesinin Gülleri
- 72 Bir Hasta Sabahı Bekliyor
- 74 Sıla ki Rahimdir...
- 76 Demetlenmiş Tuhfeler
- 78 Gerçek İsmailiye'nin Kurban Olasım Gelir
- 81 Yaşarken Doludizgin Ölüvermek Apansız
- 84 Dertsiz Olmak Dert Olarak Yeter
- 87 Alnımızda Bilgilerden Bir Çelenk
- 90 Bize Yine Neler Oluyor Gülüm?
- 92 Sevgide Cömert, Sevgilide Cimri
- 95 Kaderlerimize mi Küstük; Kaderlerimizi mi Küstürdük?
- 98 Kitaba Güzelleme
- 101 Aşktır ki, Gerisi Vesairedir...
- 104 Nurundandır Bütün Nurlar
- 107 Göz Kırp Bana Sitare; Bileyim Seni!..
- 110 Mutlak Güzellik
- 113 Analı Kuzu, Kınalı Kuzu
- 116 Merhamet!.. Merhamet!..
- 119 Kanaat Masalı
- 123 Ağlamaktan Korkma Gözüm!
- 126 İnsan Sözden İbarettir ve Şair Ne Güzel İnsandır

Bize Dair Güzellikler Çeşmesi...

"Nurundandır Bütün Nurlar" isimli bu çalışmada hadis ve şiirlerin ışığında, İslâmî ve insanî davranış güzellikleri, duygulu ve lirik bir üslupla dile getiriliyor.

Hadis ve şiir tadındaki her konuda dinî, ahlâkî ve geleneksel bir insanlık, fazilet ve sevgi umdesi edebî bir anlatımla, adeta yeniden yorumlanıyor.

Bir hadisten, bir şiirden, geleneksel kelâm-ı kibarlardan, Türk edebiyatının usta şairlerinin şiirlerinden yapılan örneklemelerle zenginleştirilen metinlerde hep ulvî olana, bize dair, bizim kültürümüze, bizim imânımıza, bizim irfanımıza ve bizim estetik duygumuza hitap eden; insanı 'gelimli gidimli, fâni dünyaya' karşı uyaran, uyandıran; bilgilerini ve ebedîyete işaret eden hayat düsturunu bir kere daha insanımıza anlatan, davranış şuuru aşıl原因, mistik, tasavvufî çeşniler taşıyan mensur metinler, gerçekten bir ruh dirilmesine vesile olmakta; söz ve bilgi dağarcığımıza yeni değerler

ilave etmekte; hatıra ve hafıza havuzumuzu zenginleştirip geliştirmektedir. Bugünün değer ölçüleriyle eskinin arasında bir köprü kuran bu kitaptaki erdemler yahut kavramlar, biraz da günümüz toplumuna verilmek istenen anlayışın çerçevesini çiziyor, kimliklerimize bir tavır olarak yansıyacak hasletleri mercek altına alıyor. İşte bir kutlu söz ("Öğreten ve öğrenen hayırda ortak") ve onun içini dolduran toplumsal değerlerin anlatımı:

"Her gecenin ardında açan yeni bir sabaktır öğretmen, mustarip yollardan güneşe uzatır ellerini; ve bütün şarkılar susarken kutsal bir görev başlar. Her yıl yeniden öğrenilir "A"lar, her yıl noktalar yeniden öğrenilir. Doğrular, üçgenler ve baharlar üzerine bir medeniyet kurulur yeniden öğretmenin avuçlarında.

Geceler karatahtasıdır onun, gündüzler tebeşiri ve ırakları yakın yakın getirir. Bir pergele uç olur ve çember çember öğrenci yüzlerde... Bir öğrenci ile bir öğretmeni bir "A"dır birleştiren. Çünkü "A" ile başlar aydınlık, ve "A" ile başlar Allah, "A" ile başlar Aaaahh!.. Yeryüzünün bütün güzellikleri "A"dan yağar üstümüze... Efendi olacakları, köleleştirenler batsın yere. Kalem'e ve hokkaya and içerek."

Elbette bütün kitaplar, tek bir Kitab'ın anlaşılması, şerhi için yazılır. İşte bir küçük örnek de bu bahisten:

"Peygamberler aşkına!.. Kâbe ve Zemzem aşkına; hurma ile Hac aşkına.. 'Muhakkak ki Mü'minler felaha ermişlerdir.' Ve Nur ile küfrü ayırandır bu Kitâb; arz ile semada bu kitaba hayrandır her hitab. Hiçbir kelâm, hiçbir söz, eş olmaz bir harfine..."

Kültür ve medeniyetimize dair değerler manzumesinin sebil olarak aktığı bu güzellikler çeşmesini, siz değerli dostlara sunmaktan büyük bir mutluluk duyuyoruz.

Bu kıymetli eseri MÜSİAD Kültür Kitaplığı serisi içinde sizlere takdim etmemizi sağlayan **Sayın Prof. Dr. İskender Pala**'ya ve basım izni veren **Kapı Yayınları**'na şükranlarımızı sunuyor; eserin yayına hazırlanması ve basımı konusundaki katkılarından dolayı da, başta Araştırmalar ve Yayın Komisyonumuz ve Basım - Yayımlar Ambalaj ve Reklam Sektörü yönetimi olmak üzere, MÜSİAD Yönetim Kurulu üyelerimize teşekkür ediyoruz.

Dr. Ömer Bolat
MÜSİAD Genel Başkanı

ÖNSÖZ

*Sabâ yeli! Bir gün yolun, Efendim'in bulunduğu
Harem toprağına düşerse eğer; o kutlu Nebî'nin
bahçesine benimde selâmımı ulaştır ve ona kendisini
sevdiğimi arz et, ne olur!...*

Eski bir doğu şiirinden

*Kalbin gülümseyişi için
Tertemiz bir gönül ve sonsuz dostluk niyetiyle...*

Ey okuyucu,

Bu kitapçıkta yer alan her deneme, Doğu medeniyetinin en yaygın türlerinden Kırk Hadis külliyyatına yönelik bir ruh ve gönül seyranı olsun diye yazıldı. İtiraf etmeliyim ki, bu satırlar bir kalemin değil, bir yüreğin sesiydi; bir yazı değil, bir sancı suretinde kendini gösterdi. Her biri ayrı heyecanlar ve ayrı hummaların sadefinden yuvarlandı önce meydana ve elbette beni çok yordu; sonra anlatıldı, konuşuldu, okundu, dinlendi ve beni de dinlendirdi. 5-6 şiir kitabını bir hafta

içerisinde okuyup özümsemek, böylece kendini yazıya hazırlamak, takdir edersin ki ey okuyucu, pek zordur; ama benim için lezzet oldu. Şairler meğer ben okuyayım diye, dize dize hayelleri, beyit beyit duyguları desteleyip durmuşlar ve ben (hepsine teşekkür ederim) hislerimi onlardan devşirdim; hatta belki ilham çaldım. Daha açık söylersem ey okuyucu, ben bu denemeleri yazarken hayal hırsızlığı yaptım ve Efendiler Efendisi'nin sözlerine ancak bu coğrafyanın şairlerinden kumaşlar biçip desenler dokuyabildim; ancak öyle anladım ve anlatabildim.

Henüz her şey kafamın içindeyken, henüz kalem hokkaya bandırılmadan, yalnızca iyi niyetime sığınarak, pek çok külliyyatı araştırıp günümüz insanına yönelik deneme olabilecek kırk tane hadis tespit ettim ve her defasında bilgisayarımın ekranına bir hadis metni koyarak yazma sınavına girdim. Öylesine zordu O'nun sözünü anlatacak sözü bulmak, öylesine çetrefildi. Sanal sayfamda yazım tamamlandığında, sonra iki kez yeniden yazıldığında ve haftalık fasıllarla yayınlanmak üzere peyderpey gazeteye gönderildiğinde hadis metnini yazıdan çıkardım ve okuyucuya yalnızca bir deneme sundum. Denemeler öyle yoğun ilgi gördü, o kadar içten karşılandı ki, bazı okuyucularım "Hocam! Bu konuda bir hadis var, biliyor musunuz?" bile dediler.

Okuyucu!

Sen burada, bugün artık kaybettiğimiz değerlerimizle ilgili (nezaket, hayâ, tevekkül, sabır, tefekkür, sadakat, dua, kanaat, gözyaşı vs.) kırk öğüt bulacak ve bunları şiiresel ilhamlarla okuyacaksın. Belki yazının içindeki öğüdü alacak, kıssadan hisse damıtacak, belki de unutuvereceksin. Ama ben sevgili okuyucu, bu yazıları, Efendim, "Her kim benim hadislerimden kırk tanesini belleyip başkalarına da öğretirse, kıyamet gününde Allah onu bilginler ve fakihler arasında diriltsin! "buyurduğu için yazdım. İsterim ki sen de öyle okuyasın ve zihninde birkaç gün gezdiresin. Hem kim bilir, bugün dün olduğunda, belki de seninle ikimiz, O'nun meclisinde buluşur, bunları yeniden söyleşiriz!..

Şimdilik temennim odur ki; hayat, senin ve benim için en doğru hayat olsun! Saadetin yıldızları ülkemizin ululuk burcunda parlasın, güneşin ışığı erdemin ufkunda doğsun. Arzularımızın sadepleri incilerle dolsun, şeref çınarları yeşile boyansın, lütuf fidanları güllerle donansın.

Ve bir de, senin ve benim için hayat ol hayat olsun ki;

İnanmışların defterlerindeki hatalı yazılar temize çekilirken düzelsin, gönüllere mana reyhanlarının güzel kokuları sürülsün. Dimağlara sadık kalplerin nurlarıyla aydınlanmış gülümseyişler çarpsın; yüzlere katıksız meveddet sevinciyle parlayan ışıklar vursun...

Nun ve sad hakkı için, ey okuyucu, Allah bizi O'nun aşkının ateşine atsın!.. Yaksın...yaksın...

NEZAKET İNSANİYETTENDİR!

İn nilte yâ rîha'-sabâ yevmen ilâ arzı'l-Harem

Belliğ selâmî ravzaten fihe'n-Nebıyyı'l-muhterem

Eski bir doğu şiirinden*

*İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a da şükretmez.***

Size de öyle gelmiyor mu; bunalmıyor musunuz hadi-selerin tıklım tıklım arsızlığından? Şimdi zamanın nefesi daralıyor üzerimize serpilen kasvetten; soluk almakta zorlanıyor gibi insaniyetimiz.

Turna geçmez dağlarda kaybedilmiş umut patikalarımız ve sancılı gecelerin karanlığında yitirilmiş tebessümün son güzergâhı.

* Sabâ yeli! Bir gün yolun, Efendim'in bulunduğu Harem toprağına düşerse eğer; o kutlu Nebî'nin bahçesine benim de selâmımı ulaştır, ne olur!..

** Müsned, II, 258, 388, Sünen(Ebu Davud), IV, 353; Sünen (Tirmizi), IV,339,

Ne iktisadî buhranlar, ne siyasî kirlenmeler, ne de fakr u zarurettir bizi bugün düşkün ve zelil kılan. Çaresizliğin sesi- ni duyamayan vicdanlarımıza atılmış çentiklerinden sızan bunca kötülükler de değil bizi mutsuz eden. Hayır, ihtirasa dayalı dünya düzeninin üzerimize boca ettiği "tut, kavra, kopar, al, sahip ol, yürüt, götür!..." seviyesizliğinden ayrı bir şey bu.

Belki içimizdeki yabancılıklar ve yabancılıklar şimdi düşma- nımız, belki nezaketsizlikler...

Nezaket! Nazik bir kelime... Bir sehl-i mümteni... Bir estetik şahikası.

Nezaket bir umman; sevgiler uğuldar derinliklerinde, sevgiler coşar. Nezaket bir bahçe, şevk ile yürünür tarhlarında, şavklar saçılır yediverenlerinden. Nezaket hasbî bir tebessüm, kalbî bir yakınlık... Nezaket bir teşekkürün adı; bir derin şükür makamı.

Zamanın kadim koridorlarında ayak izlerine rastladığımız o nazik beyefendilere ve nazenin hanımefendilere ne oldu şimdi?! Hani şairler sevdiklerine ve babalar kızlarına "Senin teg nâzenîne nâzenîn işler münasıptır" diye iltifatta bulunur, onları nazikçe nezakete davet ederlerdi, neredeler?!.. Hani centilmenler, şövalyeler, zarifler, çelebiler?!..

Nezaket fikrini ne zaman kaybetti dünya?!.. Ve isim haneleri açık tevkif emirnamelerine bile nezaket cüm- leleriyle başlanan dönemlere ne oldu sahi!

Bir rüya görelim, gelin; önce yumalım gözlerimizi, uyuyalım, uyuyalım, ruhumuzdaki bütün kinler, nefretler, düş- manlıklar arınıp gidesiye kadar uyuyalım ve aniden bir neza-

ket ülkesinde açalım gözlerimizi. Nazik beyefendiler ve nazenin hanımefendiler arasına karışalım. Bir nesil kadar yaşayalım orada, yalnızca bir nesil kadar... Sonra acı gerçeklerin mutlu düşlere, paslı demirlerin parlak gümüşlere döndüğünü görelim. Yavuz bakışların tatlı gülüşlere durduğunu yaşayalım; Yunusleyin sevelim, sevelelim. Çünkü nazik beyefendiler ve nazenin hanımefendiler elinde yetişen bir nesilde yolsuzluklar, çeteler, ahlâksızlıklar, rüşvetler ve kanunsuzluklar olmayacaktır. O altın nesil olacaktır; pırlanta nesil olacak... Düşünsenize, böyle bir nesil işlerini aksatabilir, yahut sorumluluklarını terk edebilir mi? Nezaket çağında siyasetçiler yoldan sapar, memurlar haddi unutulabilir mi? Herkes kendi işini en güzel şekilde yapınca o ülkede mucizeler yüz göstermez, maslahat düzelmez, ilerleme hız kazanmaz mı? Materyalist dünyanın akılla geldiği noktada baş gösteren bütün olumsuzluklar o nezaketin ayakları altında kor değmiş karlar gibi eriyip gitmez mi?!..

Kişideki bir nezaket noksanı öncelikle kendisine zarar verir; ama toplumdaki nezaketsizlik dünyanın bedîî direğini sarsar gitgide; güzelliğin ve iyiliğin koordinatlarını karalar. Nezaket noksanı bir teşekkür noksanıdır bu yüzden.

Nezaket bir gülümseyiş, nezaket bir bakış, nezaket bir merhabadır; nezaket tam çağında bir gönül alma, ta yürekten bir teşekkürdür çünkü.

Nezaket bir insaniyettir. O hâlde biraz daha nezaket, biraz daha.

2 CEYLÂNLARIMIZI VURDULAR

Seleme b. el-Ekva'dan: Rasul-i Ekrem (sav) buyurdu:

*İnsan, nefsi (peşinde) zorbalarda arasında yazılana
kadar sürüklenir.**

"Düşünüyorum, öyleyse varım!" diyen bilge, belki de "Varım, öyleyse düşünmeliyim!" demeliydi. Düşünmeliyim ki akletmeliyim, idrak etmeliyim, bilmeliyim... Sükûnun kutlu eli değince elime...

Bir baksanıza, hevesin binbir rengine mübtelâ hayatlarımız... Binbir arzu var yüreklerde. Âdem'den ademe akıp giden zamanın her rengine ayrı desenler çizilmiş insanlığın alnına. Sonsuzluk yurdunun kokusunu almakta zorlanıyor dimağlarımız ve mineli fincanların tavelerine düşürölmüş hayaller gibi savruk gönüller. Kumlara çizdiğimiz, emellere dair iğreti resimler fırtınalara uğramakta, hakikat hayale, gerçek masala döndürölmekte.

* Seçme Hadisler, s.96

Hep bir arzu içimizde, hep bir ihtiras. Koş ki yakalayasın. Kafesinden boşanmış sırtlanlar gibi saldırmakta iştahlarımız dört bir yana; batıl tasavvurların ağına düşmekte güvercinler. Bu ne vahşi çağdır böyle, duygularımızı sersefil eyleyen! Bu ne zamandır ki simsarlar gücü alıp satmakta ve nicedir gülistanlar harap, bülbül kurşunlanmış, gül fidanı kırık. Bunu bir de ben düşünmeliyim; düşünmeliyim, madem ki varım!..

İçimizdeki şımarık çocukların hoyratlığı bizim felâketimiz; masum görünümlü zorbalıkları hep o aymazlık bize mubah gösteren. Kapımıza bırakılmış selâmların sıcaklığını, bir merhabaya yaslanarak yaşamının lezzetini unutturan bize, o beyaz günahlar oldu hep. Adını anmadığımız zulümlerimiz söndürüyor şimdi içimizdeki ışığı ve nefsimize olacağı, ruhumuza kader yazdırıyor. Mazlum kostümleri ne kadar da yakıştıırız üstümüze. "Sorsalar mağdûrunu gaddâr kendin gösterir" der şair; hakikat, bizi anlatır. Arenalarda vahşi aslanlara parçalattığımız masumiyetimizin ardından, çığlık çığlığa kadeh kaldırarak satın aldık cinayetleri ve savaş dedik zorbalığın adına, adalet dedik; bulvarlara döküldük, plazalara, kulelere tırmandık. Bir yıldırım yalımında şavka gelmiş anlık bir silüete vurulduk ve düştük Mehlika Sultan'ın kara sevdasına. Geceye döndü nurlar, geceye kan sızdı, yaralandık... Bilemedik, biz mi gafildik, gece mi kansızdı!?!.. Zilhiccemiz muharreme döndü, günahsız uykularımızın hırsızları yorumladı rüyalarımızı. Demedik; düşüneceğim, çünkü varım!..

Dünyanın donmuş kalıplarında yeni bir hayatı formatlamak düştü bahtımıza. Beşeriyet sırtlan payını kapışıyor. Zorbalıkların, kinlerin, önyargıların maverasında bir hayat

şimdi sürüklediğimiz. İçimizdeki haşarı çocukları terbiye eden aşka doğru bir yöneliş; dışımızdaki kötülöklere karşı bir dayanış(ma). Oysa kuraldı, bir Allah, bir dahi çoban yıldızı da olsa şahidimiz, sapmamak doğru yoldan ve geçit vermemek asla zulme. Kalın duvarlı dayatmaları, keskin köşeli zorbalıkları aşabilmek adına güzelleştirmek içimizi ve mermeri su ile eritmek; pası çiçek tozuyla silmek... Silm'i ve selâmı hakikatiyle anlamak ve öylece yaşamak. Ta ki kalbimizin en şah vuruşuyla darmadağın olsun saflar ve ferzanelerimiz devirsin kaleler ardındaki şahları; yalın bir piyade olan ferzanelerimiz... Bir çocuk, yalınayak, lokmaya muhtaç; ancak o vakit söndürür cılız ellerinde konvansiyonel füzeleri, ancak silm ile, selâm ile durur önünde kurşunların. Bir pehlivan sürüklenmeye başlarsa eğer yaramaz umutlarının yelpazesinde, cılız parmaklarla değişmiş sayılır pençelerini ve çocukleyn âciz kalır.

Kişioğlu hiç akletmez mi!?

Varım, çünkü düşünüyorum!..

3 DOĞRULUĞUN ŞAFAĞI DA SÖKER BİR GÜN...

Mansur b. el-Mu'temer'den: Rasul-i Ekrem (sav) şöyle buyurmuştur:

*Tehlikeyi doğrulukta görseniz de doğruluğu araştırınız,
zira kurtuluş ancak ondadır.**

Doğruluk... İzafi bir kavram. Birinde ideal fikir iken diğerine zindan. Rafine zihinler hep doğrunun peşinde; ama uğruna insanlar kurban... Batıl... Aldatıcı bir kavram. Bana gerçeklikse sana hayal. Uzak enlemlerde yaşanmış bir güneş tutulması... Bir dakikası bile herkesi ışıksız kılmaya meyyal.

Doğru ile batıl arasında hep bir vuruşma, hep bir mücadele, hep bir savaş. Tarihi yapanlar ile tarihin malzemesi olanlar arasında bin boyutlu bir tartışma.

* Seçme Hadisler, s. 39

Uzun asırların sonunda geline nokta doğruyu belirleyen yazılı kurallar, belki bir yasa.

Yasa... İğreti bir kavram. Tüllenmiş bir örümcek ağı. Büyük sinekler delip geçmiş de; küçük sinekler takılıp kalmada.

"Milyonla çalan mesned-i izzette ser-efrâz

Birkaç kuruşu mürtekinin cayı kürektir"

diyor ya hani şair.

Doğruluk... Yasaların miskale ayarlı terazilerinde tartılamayacak kadar ağırlıklı. Huzmelerini kutsal metinlerden ve vicdanlardan devşirdiği için bunalımlı caddelerin fotosel ışıklarında kendiliğinden aydınlatır çevresini. Karanlık gecelerde büyütülen sevinç kervanları hep doğrudan, doğruluktan yana çekip götürmüş beşeriyetin umutlarını; hep aynı başkente ulaştırmış.

Doğruluğu kaybettik. Doğrularımız yitirildi ardından. Şimdi yamaçlarına parçalanmış yağmurlar düşüyor ipeksi düşüncelerin. Yediverenlerimizi dağ başlarında fırtınalar savuruyor.

Doğruyu kaybettik ve buzdan aynaları acımasızca kırıldı hakikatin, sevgiler vuruldu en ince yerinden. Dramın pençesinde başka perdelerin aktörleri sahnelediler oyunları ve uzak özelemlerin eli batıla bandırıldı. Sırılsıklam umutlarımızı pul şişelere damıttılar ve zigguratların sükutuna gömdüler hayallerimizi. Önce denizler gizlendi gözümüzden; ve sonra bereketsiz köpüklerinden tiryaklar süzerek koydular bereketi alınmış sofralarımıza. Ekinlerimiz kurudu, karıncalarımız taneyi toprakla yorumladılar. Uzak hatıraların kucağına kasatura sancıları sızdı. Kaderimiz keder olup titrek resim-

lerin üzerine yazıldı. Baharların tuttuğu vakitte meşk bitti, söz kesildi, dil bağlandı, meclis dağıldı. Şimdi ölgün şarkılar hüzzam çalıyor. Ve biz, doğruluğu kaybettik... Doğrularımızı yitirdik sonra...

Hayat batıla durdu ya; akrepler anber sürünüp geldiler meydanlara. Uçurumların son mersini de yapraklarını düşürdü turfa baharlara inat ve kovulduğumuz kapıların önünde beklemekten yoruldu baldırlarımız. Şen şatır bahçelere korlu eller uzandı; âh içindeki çocuklar düştü bir bir top-rağa. Kilimler en son hile desenlerini dokudu; pırlantalar örslere konuldu bir çiğnemlik et gibi. Gönül en son, süvey-dasını yitirdi ve sevdayı unuttu, sevgiyi yitirdi. Zor oraklar önünde, biçilmiş ekinler gibi devrildi sevinçlerimiz.

Doğruluk en geçerli akçemizdi. Tehlikeli de olsa doğruluktan ayrılmamak; tehlikeyi göze alabilmekteydi er-dem. Doğru da değil isek neyi miras bırakacağız gelecek nesillerimize?!.. Ve ne işe yararız doğru da değilsek eğer?!..

Gelin, yeniden başlamak üzere bitirelim bizi çevreleyen batılları; doğruluğu yeniden keşfedelim; doğrularımıza kavuşmak için. Doğrulardan yazdıralım kendimizi büyük listeye ve dosdoğru yaşayalım. Ama önce içimizdeki batıl gör-rüntüleri yıkayalım duru andlarla, putlarımızı kıralım gönül mabetlerimizde ve bir ışık yayılsın bizden çevremize... Doğruluğun ışığı!..

Gelin, tarihin doğrularına nisbet doğruluğa tarih düşelim! Doğru milatlar başlasın. Doğruluktan üç sene evveldi diye başlasın acıklı öykülerimiz; doğruluğun onuncu yılında yapalım düğünlerimizi. Gelin doğru hayatlar yaşayalım. Yarın utanmamak için.

4

HAYÂDAN HAYATA YAYILAN GÜZELLİK

*Sevda-yı dildârdan gönül usandı
Güzelim cefadan niçin usanmaz
Demez ki üftadem odlara yandı
Hak'tan hayâ kılmaz kuldan utanmaz*

Dertli

Mucemmî b. Hârise b. Zeyd. b. Hârise, amcasından rivayet etti. Rasulullah (sav) buyurdu ki:
- Hayâ îmandan bir şubedir. Hayâsı olmayan kimsenin îmanı da yoktur (= îmanı olgunlaşmamıştır).*

Yalnızca iyilik getirendir o; yalnızca sevgi biriktirendir... Kat kat şimdilik; dosya dosya güzelliştir hem... Elimizden tuttu mu bir kez yükseltir yükselttikçe kişiliğimizi de yüceltir yüceltilecek kadar... Hayâ, hayatın güzelliği...

* Seçme Hadisler, 53

"El-hayâ ve'l-edeb!" der eskiler; hayâsızca bir tavır gördüklerinde, edep dışı bir söz işittiklerinde. Hayâ ki bir utanma duygusudur; ar ve namus perdesinden bestelenir zaman notalarında. Perde açıldı mı da bir kez; küser sahibine ve kaçır gider coğrafyamızdan bütün güzel nağmelerini toplayarak. Kişi ancak hayâ sermayesi kadar edîb olur çünkü; ancak hayâsı ölçüsünde müeddeb sayılır. Yakışksız işlerden alıkoyan da, kötülerini iyi kılan da odur hep.

Hayâmızı yitirdik ve silinmiş boş kağıtlara döndü şimdi hayat. Lalezarlarımızda ayrıklar bitti hayâsızlıktan; medeniyet birikimlerimiz ağıt sütunlarında kırıldı, yontulmuş mermerlerimiz damar damar çatladı. Zümrüdüanka'nın kanatlarından kavruk baharlara döküldü safirler. İmkanın en dar kapısında oturup ruhumuzu şer ile şerh ettik; ve hayâyı unuttuk. Esir kentlerin mahpusları gibi puslu sokaklara serpildi fırtınalı akşamlarda hayâsızlık; ve göz kapaklarımıza kan damladı süveydalarımızdan. Her karanlıkta yağmurlar büyüttü acılarımızı ve her solukta biraz daha savaş, biraz daha şiddet, biraz daha kin, biraz daha vahşet, biraz daha.. biraz daha...

Hayâmızı yitirdik ve Leyla'lar leyli renklere bağlar oldu zülüflerini. Hayalî ahlâk bezirganları bir nane çöpüyle tartılar hayâlarımızı hayal terazilerinde; hayâ içinde yaşarken hayal içinde öldük. "Hayalî" tahallus eden şairler "Hayâ-lı" hayatlar sürerlerdi hani de, kirpiklerinin arasından eski zaman sevdalarını damıtırken "Geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer" derlerdi... Heyhât!.. Hayal meyal şeylermiş... Hayalî yükler bükmede şimdi belimizi.

Hayâmızı yitirdik; ve tımarsız, kaşâğısız, pusatsız bıraktık küheylanlarımızı; kılışsız, kargısız, cevşensiz koyduk süvarileri. İkonlara gizlenmiş ruhbanlara çaldırdık ruhlarımızı. Akrep yuvalarından ecinni raksların ateşi sıçradı üzerimize. Kevn ü fesadda anılmamacasına yıktık eski ahitlerimizi, yeni ahitlerimizi. Ahdimiz hayâ üzerineydi, kaybettik ve ahlâkımız eskidi. Dönüş biletini giderken yırttık ahitleşmeye de, kutsal vadilerde nâlinlarımızı ayağımızda unuttuk. Parlayan yıldızlarımızdan astroitler düştü bahtımıza. Filmin son karesiyle birlikte elif ve lam ve he de karardı. Kelamlarımızda yorulan harfler laf kılığında yağdı dünyamıza. Efsunlu sözlerle dolu hamayılların çörekotlarınca küçüldü ruhlarımız. Gizi çözen gecelerimiz, geceyi düğümleyen gizlerde gizlendi. Kafesinde sindirilmiş aslanlara dönünce ahlâk, avcılarının tarihinde kötü figüranlar olarak anlatıldı hayâ; ve aslanlar kendi tarihlerini yazamadılar hiç.

Hayâmızı yitirdik; ve münzevî hayallerde eklemledik âhlarımızı birbirine, düşlere karışan hayatımızı zincir yaptık. Huzurun ak sayfalarına derunî sağanaklardan kan revan acılar gönderdik. Gazeller ve kasideler hep yitik sevdalarda döndü mersiye... Ağladık geceler ve gündüzler boyu, ağlayacağız aylar ve yıllar yılı...

Hayâ... Aaah, en eski yitiğimiz...

Hayâdan ötesi hayal, aslı yok bir düşünce...

Hayâdan öte hayat, esası bozuk günce...

5 HIÇ DÜŞÜNMEZ MİSİNİZ?

*Tefekkür gibi ibadet yoktur.**

Tefekkür; muammaları çözmek; karanlıkları aydınlatmak... Tefekkür bir savaş; nesiller adına, millet adına ve medeniyet adına...

Kutsala adanmış her tefekkür bir kutsal; kutsal dışı her düşünce piramitler boyu sfenksler arasında şuursuz debeleniş... Tefekkür entelektüel sancı, tefekkür sonsuz çile...

Tefekküre "düşünmek, zihin yormak, fikir üretmek" diyor lügatler çelebi!.. "Derin derin düşünmek" diyelim biz; ve düşünelim... Kalplerimizin anaforlarında serin yürüyüşlere çıkmak için düşünelim. Bir sedefkâr azmiyle, avuçlarımızdaki karanfilleri sıkarak; toprağa, bahçeye, tohuma ve çiçeğe dair düşünelim.

* Taberanî, Mu'cem, II, 158; Ebu Nuaym, Hilyetü'l - Evliya, II, 36.

İkinci sevdalarında bir devri daim huzuruyla derinleştirelim efkârımızı ve yüreklerimizin terekelerini zihinlerimizde tevarüs eyleyelim. Çarkı feleklerin en üst noktasından şehrayinler görebilmek adına yükseltelim idrakimizi ve tefekkür edelim. Çelebi, gel tefekkür edelim kar üzerine gül desenli rüyalar görebilmek için ve sırlar sırrına bir nebze erebilmek için. Azade teşrinlerde harbi umumi anılarını düşünen bir ihtiyat zabiti nasıl düşünürse öyle... Ve kesik ritimli öksürüklerin mecalsizliğinde ince hastalıkların humma-sını tecrübe edercesine... Taze sevdalar gibi püfür püfür hayaller, eski aşklar gibi sevinç sevinç rüyalar görürcesine...

Çelebi, rengi nedir tefekkürün ve sözcüklere nasıl bürünür kelâm; düşün bir!.. Servilerde üveyikler ve sebillerde güvercinlerin "Hu... Hu.."larına ahenk veren söz nedir; düşün bir!.. Neden en ziyade beyaz yakışır sevgilerde hasretin hep siyah düşer bahtına? Doku(n)duğumuz desenlerde neden hep bir Var vardır da, Var'dan öte hiçbir şey yoktur?!..

Çelebi, bütün dudaklarda alevlenerek dolaşan soruların esir iskeletlerindeki kafataslarında eriyip gitmeden, düşün bir!.. Aynalara kurşun sıkan parmakların göz-gez-arpacık istivasında tek ayak üstüne durdurulan mahkumlarca düşün. Küçük sonlu ile Büyük Sonsuz'un hiç sona ermeyecek münasebetini; ve iki kere ikiyi böğründen vuranların son trene tıktıkları yığınlarca çalıntı kaderi düşün. Düşün çelebi, eski yüzyıllardan bir kiraz bahçesinde akbabaların kanatlarından dökülen hışımların erittiği zamanı ve zaman ötesi boyutun haşmetini düşün... Son aydınlığıyla parlayan

mumun ve son takatiyle kanat vuran kaknusun varlık mücadelesini düşün. Bir geminin vuslata ve hicrana bakan punt ellerinde yiten gençliği de, bir rıhtımın anılarda kaybolan karımışlığını da. Düşün çelebi, son haber: Allahuâlem!..

İnsanlığın acısını dindirmeyecekse her istifhamın batıl yüzüne vuran kan ve gül rengini kim ister? Bir bade eğer zihinleri sarhoş etmiyorsa esirmek ne işe yarar? Bir cümle eğer bir hikmet olmuyorsa işitmek kimin umurunda? Ve tefekkür, yalnızca can sıkıntısından kurtulmanın aracıysa Eflatun da olsa, Nietzsche de, kime ne bundan? Rahmanî değilse tefekkürün adı Gazzalî de olsa, Râzî de; bir vehimden öte ne ki hayat?

Çelebi, "Tefekkür eden topluluklar için..." diye başlayan kelimeler adına "umulur ki tefekkür eder"sin bütün kişi zamirlerini; ben, sen, o; biz, siz, onlar... Tefekküre seza ne varsa bürün(dür/ül)düğümüz. Sözcükler, kavramlar, terimler ve ıstılahlar... Birer birer tefekkür için küçük ve büyük âlem; yani ki insan ve evren... Yeri ve göğü düşün çelebi; ve ikisi arasındakileri...

Tefekkür ki düşüncenin asaleti, çağın şuurudur; çelebi, içinden bir dilek tut; yıldızlar kayıyor!..

6
**BİR BADE SUN SAKİ,
İÇİNDE İKSİR OLSUN**

*Allah'a tevekkül edenin yaveri Hak'tır
Nâşâd gönül bir gün olur şâd olacaktır*

Ziya Paşa

Ebu Temim el-Ceyşenî, Ömer radiyallahu anhtan,
Rasulullah (sav)ın şöyle buyurduğunu işitmişti:
*Sizler, Allah'a gereği gibi tevekkül etseydiniz,
(sabahleyin) aç olarak gidip (akşam) tok olarak dönen
kuşu rızıklandığı gibi, elbette sizi de rızıklandırırdı.**

Seherde aç havalanıp akşama tok dönen kuşların yuvaları
adına...

Sakî! Badeni dolu tutmak için bir kefil bul kendine. Can
u gönülden bağlandığın ve güvendiğin bir kefil...

Gözünü yumduğunda düşüncelerinden sıyrılma huzuru
veren bir kefil...

* Seçme Hadisler, s. 131.

Tarladan mahsul alabilmek için tohum ek, meyve devşirmek üzere ağaç dik. Ağını dolu çıkarmak için bağla düğümlelerini. Maksud için esbaba sarıl. Yuvasına tok dönen kuş bütün gün nasıl dolaşırsa öyle ele zamanı ve öyle adımla sokaklarını kentin. Arayışta olmak, bulduğunu sanmaktan yeğdir sakî bilirsin; ve tembellik, ancak nefsindendir!..

Sen gayretini göster de varsın emel serriştesi eline girmesin; sen çalışmanı tamamla da varsın kâr gelmesin gayretlerinden. Sen O'na dost ol da isterse bütün âlem düşman olsun sana... İbrahim ol da sen, serin ve selâmet ateşlere atıl isterse. Zırhını kuşan da, gerekiyorsa sonra bir mezarlık sessizliğine bürün. İçine çekil de kuru emeller yurdunda savaşmaktan geç. Derunundan bilinsin zahirindeki güzellik ve O'ndan öte o edinme kendine sakî! O'ndan ötesi zilletir sakî bilirsin!..

Bakî ne diyordu sakî:

Baş eğmeziz edâniye dünyayı dîn için

Allah'adır tevekkülümüz, i'timadımız

İşte en açık tebliğ!..

Tevekkülümüzü yitirdik bir cemre zamanı sakî; varlığımızı dayanaksız bıraktık. Kederlerimizin saçları sürekli uzmaya başladı sonra ve açık denizlerde yunuslar avuçlarımızdan kaydı bir bir. Kırık kapılardan geceler sızdı odalarımıza; ölümün kimliksiz gezdiği geceler bürüdü mehtabımızı.

Kaş ile göz arasında can ipliklerimiz çekilince uçtan uca, toplayıp pılısını pırtısını, azim, veda etti medeniyetimize... Yol yordamı kaybettik; yoldan çıkarıldık sakî!..

Tevekkülü yitirdik ya sakî, aslında biz çalışmayı yitir-

miştik. Miskinlik değildi oysa tevekkül, yan gelip yatmak değildi. Sebeplere sınıksı sarılmaktı emir; derin vadilerde unuttuk koşumlarımızı... Koşmaktı tevekkül; susuz çöllerde takatları kesildi dizlerimizin... Nice aylar, ne uzun yıllar geçti, hep haylazlıktı kârımız. Herkes koşarken bize;

Erişir menzili maksûduna âheste giden

Tîzreftâr olanın pâyına dâmen dolaşır

dediler. Oysa âheste gidilmiyordu menzile, koşmak gerekiyordu; ve etekler ayağa dolaşmasın diye toplamak... Zifirî düşüncelerle zehirlendi çarşılarımız, kepenklere çarpılar konuldu bir bir.

Tevekkülü yitirdik ya sakî, şimdi sürmeden gözler, ağızdan sözler çalınmakta. Çok bilmiş şairlerin dizeleri mil çekiyor gözlere. Bir ayağı seksek oynayan çocukların diğer ayağından kan sızıyor toprağa. Kapı önlerinde dizi dizi avcılar bekliyor güvercinleri vurmak için. Biçim biçim lodolar ağlıyor sahillerimizde, sîmurgun renkleri düşüyor bir bir yere. Öğütülmüş buğdaylar yanık kokuyor sakî, sarılan iplerimiz çözülüyor... Taşlık bir tevekkül vadisinde hamûş olduk şimdi sakî, Yahya Kemal'in dediğine geldik:

Mecrası sengsâra dönen cûylar gibi

Vadi-i uzletinde hamûşuz tevekkülün

Evvelbaharlarımıza sarı yapraklarla dökülüyor artık sakî!.. Kaybettiğimiz renkleri aramak ve bulmak kalıyor bizlere. Yedi kat yerin altında da olsa yitiğimizi arayacağız.

Kilise avlusunda bir kara çelenk. Taziyeler mihrapta kabul ediliyor...

Ağla sakî, bugün tevekkülü uğurladık.

7 EVVEL SELÂM EDİP DE...

*Yemenim nakışları
Çıkamam yokuşları
O yâre selâm edin
Yedi dağın kuşları*

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurdu:

*Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi: Aranızda selâmı yayınız.**

Selâm: Bir aynada iki görüntü; hem suret, hem gerçek...

Bir bedende iki yürek; bir nazenin, bir gökçek...

Selâm: Bir zevrakçede iki kürek; iskele ile sancak...

Bir martıda iki kanat; beyaz ile berrak...

Selâm: Bir mezarda iki şahide; kallaviye karşı çiçek...

Bir şarkı iki ağızda; buselik aksi nişaburek...

* "Müslim, İman, 93; Ebu Davud, Edeb, 131; İbn Mace, Mukaddime 6, edeb 11 "

Selâm derunî bir işarettir, zahirî bir hareket... Bir ılık te-
bessüm belki, belki bir süzgün gamze... Eriten yığınla kötü-
lükleri, kinleri ve düşmanlıkları... Seven ile sevicecek arasın-
da bir dostluk ve meveddet, bir kardeşlik ve uhuvvet kori-
doru. Sevginin temeli; sevenlerin vazifelerini hatırlatan teb-
liğ. Kâmil insana (perfect human) açılan kapı.

Kutadgu Bilig "Selâmı veren eman verir; selâmı alan selâ-
mette olur" der ve "Garibe bir selâm, bir altın yerine geçer."

Aşık Yunus bir söz eder, işidenler şad olası:

Biz dünyadan gider olduk, kalanlara selâm olsun

Bizim için hayır dua kılanlara selâm olsun

Ecel büke belimizi, söyletmeye dilimizi

Hasta iken hâlimizi soranlara selâm olsun

Gelirken değil, giderken vermiş en seçkin selâmını o...
Selâmda süreklilik, barışta, güzellikte, sevgide sürekliliktir
diye; ve sonra dünyanın bütün hastalarına selâm olsun,
bütün düşkünlerine, bütün yalnızlarına ve bütün muhtaçları-
na buyurmuş dönülmez akşamın ufkunda...

Yunusleyin bir hastaya selâm verin bugün, bir düşküne
selâm verin, bir yalnız, bir sevgiliye, bir... Selâmdan sonra
dikenler gül açar çünkü, selâm ile ayrı(lı)klar yasemen olur.
Bir dua saflığında yayılır güzellikler dimağlara bir selâm ile
birlikte ve bir barış çubuğu ilk kıvılcımını o vakit süzer taş-
laşan yüreklerden.

Er meydanına küheylanlar yetiştirir ilkinde; göğe açık
avuçlardan melekler uçuşturur sonra. Güneşi ve ayı tutuş-
turan âh kıvılcımlarına inat, ışığa ve nura bir selâmdır dön-
düren ayı ve güneşi. Ankanın kanatlarından yağar yegan ye-

gan kutlu başlara ve atlaslarda çoğalan sırları iner bir bir kar taneleriyle sert taşlara. Bir selâmda bulur karşılığını her kar tanesi ve yükselmek ister yeniden. Bir arınma çabasıdır artık, eksile eksile varlık bulan. Çünkü beşeriyetin basamakları hep bir selâm ile tırmanılır; ve bir bülbül şakımadan asla gülmez bir gül...

Selâmı yaymak sevginin sebebi... Karşılıklı sevgi yaygınlaşmadan kamil insan da yok, yetkin toplum da. Selâm yoksa konuşma yok, selâm yoksa görme yok, selâm yoksa işitme yok, selâm yoksa kımıldama yok... Ne kutlu selâmlar çınlamıştı oysa gökkubbede; hani Firavun'a ulaşmıştı Musa'dan ve Nemrud'a İbrahim'den... Çatladı ruzigârın zehresi de duymadı mühürlü kulaklar... Ve Ebu Cehiller almayınca Ahmed'in selâmını çetin merakların babüsselâmından girilemedi selâmet saraylarına; girilemeyecek de hatta... Has odanın fevvaresine karışan ud sesi selâmı besteledikçe kadehinde çınlamaz bir bade. Yerle gök arasında bir selâma muhtacız, bir saadet selâmına, saadet getiren bir selâma.

Selâm ve aleyk: Birbirini bütünleyen ikizler...

Cevher ve öz; çelik ve su.

Islak bir süzülüş, tebessüm dolu dudaklardan..

Kıyamda bir âyet, kaidede bir tahiyyat...

Bir arkası yarın...

Küçük büyüğe, geçen durana; süvari piyadeye, piyade oturana, az çoğa...

Kutlu elçiye selâm olsun; veren dil, alan dilden üstündür.

Selâm; sev beni, sevdire beni, sevindir beni.

Selâm olsun erenler...

8 GÜLÜ SOLAN BİR DAL NEDİR Kİ!?

"Elbet sefil olursa kadın, alçalır beşer"

(Tevfik Fikret)

Ebu Hureyre'den (ra): Rasulullah (sav) buyurmuştur:

İmanca en mükemmeliniz, ahlakça en güzelinizdir.

*En hayırlınız, kadınlarına karşı iyi davrananınızdır.**

Mîrim, bilir misin, kadın bizim an'anemizde beyaz bir çiçek gibidir, mavi bir ışık gibi; hani el değince bozulan ve gölge düşünce küsen...

Lekesi olmaz kadının ve asla leke kondurulmaz. Böyle kavl ü karar kılınmış ezelden mîrim, böyle yazılmış alnımıza emanet kaderleri. Bereket fidanlarını büyüten süslü bahçelerce verimli kıldılar kendilerini kadınlar, serdiler ayaklarımızı za mutluluğu, sevinci. Kahkahalarında papatyalar açtı hep.

* Seçme Hadisler, s. 181.

Evren yüklü çağrıların başlığıdır bir kadın mîrim, hayat yüklü güzellemlerin kafiyesidir. En kara ilk akşamlarda bah-tımıza en parlak doğan ilk yıldızdır o. Şen sahnelerin per-desini açan da, kapayan da hep bir kadındır yüreklerde. Bir kadın mutlu ise elbet mutludur erkek de. Ev yapan ve ev yı-kan da; karları toprak eden ve yeşili yaprak eden de odur. Hanım da, hanımcık da; sevgili de, sultan da.

Gözüm cânım efendim sevdiğim devletlu sultanım.

Düşün bir mîrim, düşün bir; hangi kara geceydi terk et-tiğinde, ya ki ihmal ettiğinde onu? Düşün bir, adını hangi kurşunî gecede silmiştin kitaplardan; ve hangi çiçeği onu sana hatırlatan laciverd akşamlarda?!.. Bir şarkı var mıydı mehtaba karşı birlikte söylediğiniz, ya bir türkü ıssız tarla-larda?.. Çoğalan hangi salıda bağırmıştın yüzüne karşı ilkin; ve hangi Pazarda çatılmıştı kaşlar; mîrim, düşün bir!.. Sığ rüzgârlardan kaçırıp "Evim evindir!" diye peri masalları va-dettiğini ne vakit unutmuştun? Yalnızlığın tenhalaşan sokak-larında hangi ayın hangi gününde çalmıştın kimliğini yeni bir kimlik vadederek?!.. Hatırlıyor musun mîrim, hangi mev-simdi atları çalınmış arabalarda bir başına bıraktığında onu?!.. Ne kadar da erken unutulmuş o sözler, şu yeminler, öteki hayaller mîrim, ne kadar da erken!..

Cemrelerdi umutlarınız hani mîrim, birlikte havaya ve suya ve toprağa düşürülecek... Yağmalanmış kentlerin kapısında o hâlde neden ağlıyor bir kadın mîrim, neden ağlı-yor, gözyaşları incimercan?!.. Paramparça damarların yanık türküsünde seni okuduğunu bilmez misin mîrim; azgın

hecelerin koştuğu sayfalarda sevgini yazdığını duymaz mısın?!.. Ya zebercetlerden hareli ağıtlar yazdığını kaldırımlarda nicedir; ve nicedir hicranın böğrüne ciritler sapladığını savaş meydanlarında?!.. Ertelenmiş hayatları âriyet umutlara katıştırıp bebesine süt yaptığı gecelerde söndürülmüş kandillerin fitilince yandığını; ve kırk kere kırdığın kalbin kırk bir kez seni anarak bütünlendiğini anmaz mısın?!..

Ecel akıncıları gelmeden mîrim, durma, var git, tut ellerini ve sevdiğini söyle ona, sevgini söyle. Kerpetenler bir bir sökmede çivilerini yapının ve bir çocuk belki bir kilim deseninden damperli kamyonuyla şefkat kumlarını toplamaya çalışmakta. Bir baba nedir ki mîrim, bir anne olmadan; gülü solan bir dal nedir ki?!..

Mîrim, var git, aklını bulandıran zulümleri yıka elinden ve ver hakkını her dem taze baharın. Yakasına bir beyaz çiçek tak; yaprağı tebessüm, tomurcuğu sevgi olsun. Sonbaharlarca savrulan hasretleri topla bir bir, saman sarısı rüzgârlar alıp götürmeden. Son kuşlar da göçmeden bir sıcaklık sun kadına, bir ışık yak ruhunda, bir mavi ışık.

Senin-teg nâzenîne nâzenîn işler münâsiptir.

Ayetlere adanmış bir doğum sonrasında mîrim, kır saçlı kentlerin yorgun düşüncelerini sil hafızandan ve her günü bir tesbih tanesi gibi zikrederek yıldız topladığın gecelere yaz. Masalın en trajik yerinde çatıver iki tel saç birbirine ve yağsın üzerine çareler, umutlar, ihsanlar, lûtuflar ve keremler...

Havaî fişeklerin renkleri yağıyor üstüne mîrim, hissediyor musun?!..

9 MAAH EY!

*Oruç kalkandır.**

Susuzlukların ırmak olduğu günümüze kutla geldin, hoş geldin ey! Zamanlar güzeli ey, kut yağdırmaya bahçemize hoş geldin! Mü'minleri handân; mücrimleri giryan edendin sen! Ve şeytanı sûzân; inkarcıyı perişân edendin!.. Hoş geldin!..

Çağlar vardı, zamanlar akmıştı, yaratıkların en şereflişi üzerine fazilet aydınlığıyla doğarak gelirdin; hem acıları sevince boğarak gelirdin... Hoş geldin!..

Gufranımızdın, bağışlanmamızdın... Hoş geldin!.. Kitab'ımız, sadakamızdın... Hoş geldin!.. Selâmımız ve salâvatımızdın... Hoş geldin!..

* Muvatta, I, 310; Müsned, I, 195; Sünen(Darimî), I, 347; Sünen (Ebu Davud), II, 412.

Gel ey, yeniden gel eskisi gibi... Yol çatını bekleyen çobanlar çeşmesi gibi ak yolumuza; şehrin sebillerinden süzülen inkisarlarımızı yıka bir bir. Aydınlığında terk edelim şaşırılmışlığımızı, ve ışığında arayalım kaybettiğimiz cevherleri incimercan. Işık içimizi ve bir pula satılan dilberlerimiz geri dönsün artık. Rakkase kasidelerde vatan tutalım biraz ve vatan kasideleri rakkaselerce dönsün meydanları akşam, sabah. Sersefil mahmurluklarda yitirilen alını açık mahkumlar kurtulsun prangalarından, hücreleri aydınlatсын maaheyler (mahyalar) bir bir ve infazını bekleyen beyaz karanfiller kaldırsın yüzlerini masum sahurlara. Canevinden vurulan medhiyeler karışsın imsaklara ve ipeksi kaldırımlarda ölen sokaklara iftar çadırları kurulsun.

Gel ey, gel de, erteye gün ışığı bırakmayan gecelerin hatimesi, günlerin girizgâhı ol. Yâdı dudaklarımızı kanatan hasretleri bitir içimizde ve falcılar kırsın fincanlarını artık, çalgıcılar tellerini koparsın sazlarının. Siyah perdelerini kapatarak hasretin, nihavendi meftun eden ruhlarımızda sabâlar okunsun. Zulmeti aşıp gelen bengisu pınarlarından içelim zigguratlarda mumyalanıp kalan doludizgin muradlarımızı ve bermurad kalalım bir nefesçik olsun. Büyülü akvaryumlarda mestane balıklar dönsün kutlu gelişin aşkına, ve kadir kıymet bilenlere aşk olsun.

Cihânârâ cihân içindedir arâyı bilmezler

O mâhîler ki derya içredir deryâyı bilmezler

Hatırası kora dönmüş uzak bayramların gülümseyişleriyle tutup ellerimizden iftar sevinçlerine karıştırır aminlerimizi; çoğalttıkça çoğalt tazarruları gül dudaklarda. İki sevinç arasında, bunda ve ötede müjdelenen iki sevinç arasında bir

alev gibi yak ruhumuzu ve bir anda yansın amel defterlerimizin kara sayfaları. Azrail tabaklarımıza bırakmadan ölümü hakiki oruçların iftarına ulaştır bizi. Terk ettiğimiz nimetlerini iftar sofrasında melekler koysun önümüze ve gönül kandilinin pasını temizlesin feriştehler. Riya desenlerinden arındırdığın nur hil'atlerini giydir seherlerde bize de, isterse ramazan hilalince arıklaşsın bedenlerimiz, gel ey!..

Fecirden başlayarak ta güneş batıncaya kadar sevda seherinden aşk pazarlarına düşelim çiçeksiz balların arısı gibi; ve güzeller zülfünün perçem tellerinde açalım gönül nergislerinin sarısı gibi. Tenha sokaklarda oruçsuz ve neşesiz koyma zamanı ve dağların yamaçlarında eserken gurub, uyuyan yelkenlilerimizi uyandır. Yakınında duralım zeytin dallarının ve bir zeytin ile varalım kırkinci kapıya. Aynı dakikada düğümlenen zamanı paylaşır aramızda; aynı düğümde bağlanalım İrem denklemlerine. Süzölmüş benizlerle çarşıdan dönen şehzadeler söylesin son şarkısını özlemle kadirlerin ve nefesi gül kokan çocuklar okusun son medhiyesini hasretle bayramların. Gülabdanlardan dökölsün ellere cedlerin bereketi ve Var Eden'e ulaşsın ıtırlar iklim iklim, kuşak kuşak.

Onbir ayın sultanı, onikincim; muradım, mutluluğum, hoş geldin!.. Çifte sevince tek nimet; iki güzele bir âşık; gel, iyileştir içimizdeki yarıyı...

Maah ey! Aydınlat kara düşüncelerimizi, barış getir, esenlik serp dünyamıza. Çıglıklar feryâda karışmasın çağında, mazluma imdâd, mü'mine dâd erişmesin hem!..

Gülümse bize.

10 İYİLİK YAP, İYİLİK BUL!

Cabir'den (r.a) rivayetle; Rasûl-i Ekrem buyurdular ki:
*Her iyi olan şey sadakadır. Kardeşini güler yüzle karşıla
man ve
kendi kovandan kardeşinin kovasına boşaltman iyi olan
şeyler dendir.**

İyilik! Sen bastığı yerde çiçekler büyüten kutlu dost!

Nasıl saygı duymam sana; cümle güzellikler hayranın
iken ve bütün bütün ebedi ferahlığa adanmışken varlığın,
nasıl hürmet etmem sana? Ne söylendiyse güzellik üstüne
hep sana adandı; ne biliniyorsa erdem adına hep seni
besteledi çağlarca ve çağlarca.

* Seçme Hadisler, s. 44.

Ufku olmayan sahralara utangaç merhametleri savuran yiğitler ağı kokan ayrılıkları senin için yüklendiler; ve senin içindi yüzünde kufî çizgiler beliren yığidin kekeme erguvanlar misali pul pul dökülüğü. Kendi kervanında kaybolan bezirganlar seni bulmak için aradılar kendilerini; buğday dengine senin için sakladı Bünyamin'in tasını Yusuf'lar, yeniden bulmak için. Seni gerdanlık diye takarak süslediler Züleyha'ları meşşatalar ve melâli kör kuyularda gizlediler.

İyilik! Sen, yanağında bulutlar terleyen dilâra!

Nasıl özlemem seni; dolunaylar kaşının ucunda bir ben olmaya can atarken, ve hüma kanatlarına düşürülen gölge seni dokurken, nasıl hasret duymam sana. Sensiz, yabancı bozgunlar ve vahşi yenilgiler sunuyor nakaratı şimdi türküler; sensiz, yörüngesinde fısıltıyla can çekişen renkler bulanık sellerce akıyor. Sensiz ilerleyen zamanda efsaneler kendilerini yakmaktalar ve esrarlı havzalarda yollarını yitirmekte çalıkları. Güneşin batışı gözlerinde seyredilen sevgililere hicran elçileri getiriyor umulmadık akşamlar; ve yetim serhadlerde doludizgin ırmaklar hüznün diye akıyor. Bir kum saatinden zerre zerre savrulmada şimdi kalpler iklimlere ve billur kırıklarında ağlıyor hayallere mahpus bir medeniyet.

İyilik! Sen, hüsn ü ânının peşinde savrulup gittiğimiz nur-ı dide!

Hayli zaman oldu. Cinaslı adımlarla yaşayan ehl-i diller tevriyeli çılgınlıklara koştular yokluğunda. Boş kalıplarda harcadı sözler ve cümleler anlamlarını yitirdi senden sonra.

Yollarında serviler, servilerinde üveyikler büyüyen yurtlarımız çiğnendi bir bir. Arenaya salımlı aslanlar ilhamını yitirmiş şairlerin kabri başında ağlaşıyorlar artık. Senden sonra devrildi devrilmez sandığımız çınarlar ve son yalnız-

lığına hazırlanmakta şimdi udî acemaşiranlar. İyimser ferah-nâklarımız üşüyen neylerin ceste ceste dağılan nağmesinde sınırdışı ediliyor mektup mektup. Gül dallarının teşrininde saklambaç oynayan bülbüllerimiz nicedir lâl düştü la'l kadehlerde; renkli uçurtmalar göklerde kayboldu ve derin feryadlar yollarını yitirdi yüreklerde. Süveydadan akseden izdüşümlerince sürmeler çekildi gözlere kudret kalemiyle ve mavera renkli rüzgârlar esti gurbet akşamlarında.

İyilik! Sen, hasretiyle kor ateşlere döndüğümüz ahsen-i takvîm!

Kaç sûreden birden gelirdin ayet ayet dünyamıza gece yarılarında, gündüz ortalarında; kırk ikindilerde ve kuşluk saatlerinde... Kardeşini güleryüzle karşılayan da, kovasından dostunun kovasına aktaran da sendin. Darılana gidendin hem, kötülüğü pişman edendin. Bir mihrap önünde varlığından geçen sultanlarca çoğaltandın varlığı, ve bir karanlık gecede aydınlatandın leyli dildarlığı. Sen bir göçmen kuşun kırık kanadını sarmak için vardın; aynı şarkıyı söyleyen sıcak dudaklardan aynı hazzı duyan kulaklara akardın. Bir şair gibi nazıkçe sarardın kimsesizleri ve yıldız yağmurlarınca dökülürdün üstümüze tesbih tesbih. Denizlerinde yek avaz gazeller dinleyerek büyürdü şefkat ve sahillerinde sadepler açılırdı müjde müjde...

İyilik! Eşim benim, iki gözüm, sultanım! Varlığında kederlerin derin uykulara daldığı ve bir daha uyanmadığı efendim. Var olduğunu bilmek, en ulvi tesellimdir.

Geriye dönecek çağında mısın? Ve bir gün, bir gül fecrinde, eski yollardan çıkıp gelir misin?!

"Güneş katlanıp dürülmeden..."

...Ve yıldızlar kararıp dökülmeden."

II SEVMEYİ BİLMİYENE BİLMİYİ SEVMEK NE Kİ!

*Kul, sabırdan daha geniş bir rızık ile rızıklandırılmamıştır.**

Nur-ı aynım, iki gözüm, Bildin mi neydi sabır?

Ya neydi kırığının kıvrımına tutulup kalan burukluk?

Hani neydi nesre çevrilemeyen söz?

Neydi bilgiye adanmış ayazların derununu dolduran acı?

Sabır bir aydınlık, sabır bir teselli... Büyük Sahra'ya yağmur, istiridyeye inci... Sabır göz pınarlarını kurutan ferahlık; sabır hüznler kulübesinin ışığı... Eyyub ile Yakup, derviş ile sultan... Nur-ı aynım, iki gözüm, Bildin mi neydi sabır? Haşre dek yokluğa hüküm giymiş bir güzelin kadehindeki iksir miydi; son gezginin gözyaşlarıyla suladığı bir çiçek mi, ıssız harabelerin eşğinde ıstırapı emerek büyümüş nazenin bir kelebek mi?

* Müsned, III, 47; Müstedrek, II 414.

Karlı caddelerin kıyısında açmış ayın ondördü zambaklar bilir sabrı, nur-ı aynım, altın şehirlere uçan ebabiller bilir. Sadık rüyalarda bir gemi Ağrı Dağı'na çıkar sabırla ve yaralı süvariler geçer kehkeşanlardan daruşşifalara doğru. Serazad türküsüyle hercaî bir bülbül konar Kitab'ın son sayfasına, sabrı şeydalanır seherler ve sabahlar boyu nur-ı aynım, sabrı şeydalanır. Sabır bir hazine ki... Yılanlar bekler gerçek!.. Bir hazine ki... Tek miskali Yusuf'lar satın alır..... Bir hazine ki... Beşiği âbı hayat sükûnetiyle süslenen bebekler büyür hendesinde nur-ı aynım, ve tahammül renkli güzellikler yansır eşyaya bakışlarından. Bir hikaye anlat bana sabra dair, nur-ı aynım, bir hikaye anlat; gerçek olsun. Kalbinin rengi damlarken hani, çekik gözlü nakışlar vururdu sevinçleri, onu anlat. Yanağına düşen her güneş damlası yeni mağlubiyetler asardı boynuna ve eksik olan şey hep bir adım önde giderdi hani, onu anlat. Kafesi taşlara çalıp içindekini salıvermediğinden mi nuri aynım, yoksa bir derya mavisinde buruk toprak kokusuna dalıvermediğinden mi, bir imtihan içre iplik iplik bağlanmışsın şah yüreğine ve kiritler erişlere vuruyor, argıçlar kirislere... Sabır bir kilim oluyor nur-ı aynım, kilimi anlat.....

Sabırı bildin mi nur-ı aynım, bildin mi sabrı? Hani yağmur çamur okula gidip de tipi boran kapıda bekleyen var ya?!.. Hani masumiyeti Kandehar tepelerinden boşluğa bir şahin gibi süzülen beyaz kuğu?!.. Sonsuz köşeli dayatmalarda hani zamanı biriktiren nazenin yasemen var ya?!.. Hani nisan dallarında vurulup kanı akmayan kanarya?!.. Helvaya durdu korukları, acımsılık lezzet oluyor dimağlarında. Onlar ki, soluk almadan bekleyişlerin sırrını öğrendiler kalpleri henüz

durmadan, ve bulamayacakları çarelere adreslenmiş mektupların, açılmayacak kapılara gizlenmiş umutların sırrına erdiler; adı sabırdı!.. İsteksiz gülüşler serpildi kanayan yaralara nur-ı aynım, sabır adına bilinçsiz köşelere asılan afişler kirlendi, yolların üstüne uzaklar düştü, hep uzaklar... Karşılıksız sevmelerin şarkısı eski plaklarda kaldı iki gözüüm, ve bir gece daha sancıdı yıldızlar, bir gece daha... Şimdi geceler en ince yerinden bölünmede nur-ı aynım, şehir bir denize doğru ağlamakta. Bildin mi sabrı nur-ı aynım, neydi sabır? Sabır adına, ve umut adına... Kol kanat edinip umutları, bereketli baharlara bir koşu başlar mı acep? Mum gibi eriyen ve mum rengince üzülenlerin; yandıkça ağlayan ve gözyaşlarınca yananların can ipliklerinde dumanı tütmez alevler parıldıyor, aydınlıklar tel tel yüzlerine vuruyor. Mut-suzluğun beslediği uzak arzular değil oysa umutsuzluk... Ve yakınlarda, çok yakınlarda bir sabır heykelinin eli değişiyor eline. Zirvede bir imtihan var nur-ı aynım, zirvede bir imtihan var.

12 BAYRAM GELDİ HOŞ GELDİ

Enes b. Malikten rivayettir:

Hazret-i peygamber Medine'yi teşrif buyurdıkları zaman Medinelilerin iki bayramı vardı. O günlerde oyunlar oynarlardı.

*Allah'ın elçisi bunu müşahade buyurunca; "Allah Taalâ Size iki bayrama bedel daha hayırlılarını, ramazan ve kurban bayramlarını tahsis etmiştir," buyurdu.**

Bayramlar, İslâm ülkelerinde bütün milletin katılımı ile kutlanan, her seviyeden insanın sevin(diril)diği, yardımlaşma ve İslâm kardeşliği duygusunun en fazla hissedildiği günlerdendir. Başta devletlular olmak üzere insanlar, evlerinden çıkıp caddelerde, sokaklarda, meydanlarda birbirleriyle buluşur, misafirlikler, el öpmeler, bayram tebrikleşmeleri, yaşlıları ve hastaları ziyaret vasıtasıyla görüşürler, bayramlaşırlar. Bazı bazı da tatil köylerine, turistik eğlence merkezlerine sığınıp tebrikleşmeyi (resm-i muayede) ıskalarlar.

* Sahih-i Buhari, III, 157.

Resmî Muayede

Buna şimdilerde “bayramlaşma protokolü” deniliyor ve devlet dairelerinde, bayram öncesinin son mesai gününde amir-memur arasında çukolata-kolonya ikramı ile kutlanıyor. Resmî muayede Fatih Sultan Mehmed tarafından, ünlü Kanunname-i Âl-i Osmân'ında şöyle ferman olunmuştur:*

"Bayramlarda meydan-ı divâna taht kurulup çıkmak buyruğumdur. El öpüldükte vüzerâ ve kazaskerlerim ve defterdarlarım kafadaram olup duralar. Hoca ve müfti'l-enâm-ı evveline (yani şeyhülislama); vüzerâ ve kazaskerlerim ve başdefterdarıma ve nişancıya kendim kalkmak kanunumdur; çavuşlar el öpme kanunumdur ve ehl-i mansabım hurde ehl-i mansıplarından alaybeyi el öpmek kanunumdur ve müteferrika ve ulûfe ile olurlarsa el öpmek kanunumdur ve çaşnigirler el öpmek kanunumdur ve zâim ve erbâ-ı timar el öpmek lâzım değildir."

Daha sonraları Ali Seydi Bey'in anlattığına göre** padişah, bayramın ilk günü sabah namazını Hırka-i Saadet Dairesi'nde, yakın dönemlerde de saray dışındaki bir camide kılmıştır. Büyük bir protokolün yaşandığı, hediyelerin alınıp verildiği, halkın sokaklara döküldüğü, cami çıkışlarında padişaha "Aleyke avnillah, Uğurun açık ola, Devletinle bin yaşa, Maşallah..." gibi alkış ve temennilerin okunduğu bu bayramlaşma usulü muhteşem bir şölene dönüştürülmüştür. Buna bir de arefe günü ikindi namazını müteakiben on pare ile başlanıp bayram müddetince her sabah, öğle ve ikindi vakitlerinde on beşer pare şeklinde devam eden top atışlarını da ilave ettiğinizde hayatın seviyen yüzünü görürsünüz.

* Kanunnâme-i Osman, s. 25.

** Teşfifat ve Teşkilâtımız, s.27 vd.

Gayri Resmî Muayede

Bu tür bayramlaşmanın herhangi bir yazılı kuralı yoktur; tamamen örfe dayalı olarak devam eder. Hatta bölgeden bölgeye, kasabadan kasabaya değişen âdetlerle dinî ve folklorik bir özellik bile kazanmıştır. Bayramın birinci günü zevale kadar kabir ziyareti yapılması sünnet-i seniyyeden olduğundan, kabristana gidilip sanki evlenen ahirete irtihal eden büyükler ile bayramlaşılır;

Ruhlarına aşır-ı şerifler okunarak da hediyeleri takdim kılınmış olur. Eskiden şehir ve kasabalar bayramın dört gününü mahallelere bölüştürüp hangi mahallenin bayramının hangi güne rastladığını da bayram namazında ilan ederlermiş. Böylece her mahalleye tahsis edilen günde, o mahallenin eşraf ve halkı evini terk etmez, ziyaretçiler de buna göre gittikleri evi kapı-duvar görüp üzülmekten kurtulurlarmış. Bu adet halen Anadolu'daki birbirine yakın köyler arasında devam ettirilmektedir.

Çocuklar İçin Bayram

Eski İstanbul'un Nedim devrindeki bayram yerlerinin bununla bitmediği tabiidir. Çocukların ve bu vesile ile büyüklerin toplanıp eğlendikleri bu meydanlarda asma salıncaklar, dönme dolaplar, atlı karacalar, at ve deve ile meydan turları, özel çadırlarda teşhir edilen canlı mahluklar, egzotik canavarlar, deniz kızları ve yine çadırlarda icrayı san'at eyleyen eski zaman tiyatrocuları, karagözcüler, canbaz ve hokkabazlar... Şüphesiz o eski bayram yerlerinde de mevsimine göre ciğer kebabı, pilav, aşure, keten helva, meyve, kuru yemiş, şerbet, boza, dondurma vs. satan insanlar vardı ve yine eskiden de dilli düdük, zilli maşa, kay-

nana zırlıtısı, def vs. sesleri ile çocuk şamataları birbirine karışiyordu. Belki ayı ve maymun oynatanlar ile macuncu tablaları da bir aksesuar olarak orada yerlerini alıyordu. İydiğiniz said, ömrünüz mezid olsun!

Bayramın şiiri

Bayramlara eskiden ıyd denildiğinden olsa gerek, giriş kısımlarında bayramdan ve bayrama ait hallerden bahseden kasidelere ıydiye (bayramiye) adı verilmiştir. Şairlerin saygı duydukları kişilere sundukları bu kasideler, bir tür bayram hediyesi, bayram için tebrik kartı olarak kabul edilmiştir. Bu bakımdan hemen her şairin divanında birkaç ıydiye manzumesine rastlamak mümkündür. Nedim, İstanbul'un bayram yerleriyle ilgili olarak bakınız ne diyor:

*Binüp sad ızz ü nâz ile semend-i şuh-reftâra
Güzeller Atmeydanı'nda alur şimdi meydânı
Hususâ hazret-i Eyyub ile meydân-ı Tophâne
Birer takrib ile elbetde cezb eyler cüvânânı
Firâz-ı Üsküdar'ın bu'du vardır gerçi amma kim
Yine inkâr olunmaz hak bu kim anın da seyrânı
Ya Sa'd-âbâd-ı dil-cunun efendim sorma hiç vasfın
Kulun bir vech ile ta'bire kâdir olmazam anı*

"Güzeller, şöyle bin naz ve işve ile şuh edalı atlara binip de Atmeydanı'nda (Sultanahmet Meydanı) salınmaya başlarlar. Özellikle Eyüp Sultan ve ve Tophane Meydanı'ndaki eğlenceler birer vesile ile gençleri cezbeder. Gerçi Üsküdar yokuşu pek uzaktır; ama yine de zahmete katlanıp orada seyrana çıkmanın zevki inkar olunamaz. A canım, sultanım! Ya o gönül çekici Sadabâd'ın vasıflarını hiç sorma! Ben kulun, onu anlatmaya muktedir değilim, kelimelere sığdıramam."

13 ARZULARIMIZ ZİNCİR ZİNCİR

Abdullah ibn Mes'ud'un (r.a.) şöyle dediği rivayet olunmuştur:

-Bir defasında Nebi (sav) toprak ve kum üzerine değnek ile bir kare çizdi. Sonra bu karenin merkezinden başlayıp dışarıya doğru uzanan düz bir çizgi çekti. Çizginin kare dışında kalan kısmına bir kısım çentikler koydu ve sonra Rasul-i Ekrem bu çizgiler üzerinde şöyle buyurdu:

- Şu (karenin ortasından başlayıp dışarıya uzanan) çizgi insandır. Bu kare de onun ecelidir, her yanından onu kuşatmıştır. (Bu çizginin) kare dışında kalan kısmı da insanın emelidir. Bu (emel çizgisi üzerindeki) çentikler de insana gelen âfetler ve musibetlerdir. İmdi, insana şu âfet (oku) şaşırrır (da dokunmazsa) öbür âfet oku isabet eder. O da şaşırrırsa en son ecel (onu) yakalar.*

* Sahih- i Buhari, XII, 360-361

Ne bitmez arzularımız vardır bizim, ne doymaz isteklerimiz. Her vardığı durakta bir sonraki durağı özleyerek geçen fani bir ömür. Temenniler emele, emeller ihtirasa karışır gitgide ve bir avuç toprak doyurur en son gözümüzü. Boş kurntular ve olmayacak istekler peşinde hep unutturuz görevlerimizi, hep unutturur bize nefsimiz ebedi güzellikleri. Fani olanın peşinde baki olanı hep ıskalar da insaniyetimiz, acılarla emzirdiğimiz gecelerde savrulur durur arzular.

Bir tûl-i emeldir hayat; bukağısı kilitli esaretlerin tekilliğiyle bağlayan bizi. Derin suların özetinden kaç milyon megavat acıyla çarpar benliklerimize ve zaman aynasındaki güzel düşlerimizi öldürür, müstesna hayallerimizi yaralar. Tûl-i emel ki, yangın gecelerde paramparça ağıtlar okutur kalbimize; kangrenlerin harabe çarşılarında ucuz bahaya satar benliğimizi. Dolunay düşlerinde göğsümüzü yaran da, ruhumuzu kendi yakınlığında yalnız bırakıp aşkıya ateşlerinde semender misali kavuran da odur. Odur yüzünü kaybetmiş bilgelerin sitem dolu gözbebeklerinde görünen de, kuğuların ve kağanların göğsü ağa ağıtlarında ağlayan da.

Esrik gülüşler ardında paramparça bir perde kurulmuşsa sahneye, ve mağlubiyetin siyah beyaz karesinde kurtarıcılar işgal ediyorsa huzuru, bir tûl-i emeldir seyreden filmi. Gordiom'dan isterik hüznler esiyorsa ılgıt ılgıt, kuşlar ve arılar sabahın tenine kırık kanatlarla dağılıyorlarsa; kadınlar devinimlerini eşiklerde soyunup kırılmış bir dal gibi ikiye bölüyorlarsa duygularını; bir tûl-i emeldir elbette hükümrani kentin. Kadim taş konaklarda taş plaklar taşlara çalınıyorsa ve kendini yıkmayı unutmuş seller haczediyorsa gramofonları; gün doğumunda kurulmuş dar ağaçlarına

masumiyetin beyaz gömlekleri asılıyorsa, ve her şey tekdüze güzelken, güzellikler, kendilerini düşürmek için uçurumlar besliyorlarsa çiçekli bayırlarda, yazık ki bir esenlik coğrafyasında, bir kavurucu muson olup esmektedir tûl-i emel.

Bir marazî aşka benzer tûl-i emel, sevgilinin saçları gibi uza-yıp gider gecelerden gecelere. Yağmurların eteğinden geçer şiirler ve örselenir kelimeler aşklar boyu. Kuşlar, sevgili kentteymiş gibi aldanarak uçarlar boşluğa, ve dalgın efkarlara bürünür ayrılıklar. Bir narin dala tutunmuş serçeler ta göğsünden vurulur ve tahammül sancıları ebemkuşağının altında ağlayarak veda eder mutluluklara.

Bir marazî aşka benzer tûl-i emel, ve şairin dilinde haşre çıkar ucu zincirinin, Leyla'lar Mecnun'a döner:

*Şeb-i yeldada uzar haşre kadar kıssa-i aşk
Ta ki Mecnun bitirir nutkunu Leyla söyler*

Hicranın üvey adıdır tûl-i emel ve yakar güzellikleri buruşuk anılarında. Sicili bozuk caddelerde ayaklar altına atar benlikleri ve dağsız yıldızları yıldızsız dağlara döndürür.

Bir tûl-i emel peşinde yitirdik medeniyeti, acılara tutunup iklimlerce sürüklendik çağlar boyu. Sığıdığımız kentleri sığdıramaz olduk içimize, sığındığımız düşünceler sığınamadı dimağlarımıza. Mağlup kimlikler giyinip nasipsizliğe koyuldu yüreklerimiz ve kendi olamayan şeylerden ötürü kendine dönemedi çehreler. Şimdi uzak anılarda avunan ilk yaz göçebelerince kanat çırpıyor turnalarımız ve külleri Dicle'ye

savrulan Mansurleyin ölüyor kahramanlar. Mecrası kuruyan ırmaklarda vagon vagon çığlıklar taşıyor ve yalancı filozoflar töreleri uykusuzluklarında parçalıyorlar.

Büyük hırs ve küçük ölümdür bir tûl-i emel, dikkat edilmezse eğer, bilinmez nerede başlar ve nerede biter!?!..

Gelin, sağrıları ıslak kısırakların serhadlerinde zaman kıvama ermeden, yeni bir düşünce daha kuralım, ama bu sefer uzayıp gitmesin, emellerimiz gibi düşlerimiz de...

14 TABİRSİZ RÜYALARDAKAYBOLDUK

Enes ibn Malik'ten (r.a.) rivayete göre Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"- Salih bir kişi (veya salih bir kadın) tarafından görülen güzel rüya, nübüvvetin kirkaltı cüzünden bir cüzüdür."*

*Bu ten candan geçmeden gülüm, bu dünyadan göçmeden,
Gel seninle bir rüya görelim, güzel bir rüyamız olsun.*

Güzel bir rüyadan sonra gülümseyerek uyanmak kadar kalbe ferahlık bağışlayan kaç nimet bahşedilmiştir kişiyoğluna ve güzel rüyaların görüldüğü kaç gece nasip olur ömürde bir kula?!.. Rüya ki Emin Sevgililer üzerine görülür, vahiylerden bir vahiy; ilhamlardan bir ilhamdır. Taşıyabilen kalbe aşk olsun!..

* Sahih-i Buhari, XII, 272.

Kutlu bir rüya görmek için kaç geceler feda edilir, ve kaç gündüzlerin şeb-i yeldaya uğrar yolu; hiç düşündünüz mü? Bir istiharenin rengi kadar hafif; bir rehberin muştusu kadar aziz değil midir onlar?!..

Damar damar kelâm eker güzel rüyalar dünyamıza, kırklar diliyle dilekler tutarlar. Yüreklerin ta ortasında kutlu çağa and içerek gelir şeker-şerbet lezzetler, ve Nebi'ye Sıddîk, Mevlâna'ya Şems oluverir. Hilâlin ucuna şehadet yıldızları kondurup aşına dualarda perdelenen hakikati gösterir onlar bize. Dalgalar üstünde bir kaptan-ı deryaya Preveze'yi muştular serdin balıklarınca; ve Çakya Muni'ye Himalayalar'da zafer gösterir. Ve Bilal'in ezanlarına karışan nal seslerinden Murad Hüdavendigâr'a münacat olarak yağar sonra.

Avcıyı ceylânlar vurur güzel rüyalarda, güller bülbüle medhiye okur. Güzel bir rüya görmek için geceler sevinçle gecelere eklenir ve bir rüya mestliğiyle asırlarca beklenir. Sevgili'yi göreceği rüyanın sevinciyle gözüne uyku girmeyen aşıklar anlar bir gecenin asaletini, ve gördüğü kadarıyla can verir uğrunda. Kalbinde yarası kanayanların da, canı canana adayanların da bir bimarhaneye uğrar yolları rüyalarda, ve tuz yiyenin buğu buğu berrak sular serpilir üstüne. Bozbulanık seller uğrar bir çölün rüyasına da, karanlıklara güneş olur İbrahim'i yakmayan ateşin serinliği. Ayaklarına mayınlar giyen delikanlılar koşar serhadlere, beyni akreplerce oyulan fikirler süzülür yalın huzmelerde.

Dublörsüz oynanan filmin son karesinde bir kahraman yarattı eskiden rüyalarımız, ve Levnî Sarayburnu'nda minyatür çizirken Galip Dede Galata'da yazardı na'tını. Sinan'ın rüyası Selimiye idi, ve İtrî bir rüyada besteledi tekberi.

Sonra; toprak olmak için acele eden yiğitler hep bir rüyanın peşine takılıp gittiler bu illerden, sırlarını er meydanlarına gömdüler. Ar deyip gül koklayanlarla kar deyip sel saklayanlar bir rüyaya üftade düştüler. Kalplere kayıt çizen söz sultanları üretti lambalarda yaprak yaprak parlayan alevleri ve son sözün en zarifini rüyalardan devşirdiler. Oysa ne gerek vardı sözlere, onlar anlatamayacak, biz anlayamayacak olduktan sonra...

Şimdi rüyalarımız var, tabirlerini bilemediğimiz; bıçak sırtı kadar keskin, kıl köprüler kadar ince. Ateş denizlerinde mumdan gemilerle gezinmedeyiz artık, ve rehin bırakılmada soysuz gerçeklere kutlu düşler. Şehitlerin kalpleri kadar açık umulan rüyalarımız, şehitlerin gözleri kadar kapalı şimdi. Nice zaman var ki kirli aynalarda karnavallara mahkum fesleğenlerle mazlum menekşeleri şiir yapan uykular bölünüyor kâbuslarla. Heykel bakışlar artarak yaklaşan dilemmalarda tuzağa düşürülüyor, ve düşüncelerin üzerine tabaka tabaka kurumlar yağıyor. Rüyasını yitiren gelinler ekmeğini deniz suyuna banarak doyuyorlar, ve güzel dünyalara doğacak bebekler çirkin dünyalarda zulüm soluyorlar.

Ne ulvi rüyalarımız vardı bizim, ne yüce rüyalarımız!. Ve bir gün, mazmun manayı terk edip gitti. Çıldırmanın serbest ve cömertçe paylaşıldığı rüyalara sahibiz şimdi, kâbus ve karabasanlarla büyütülen rüyalara.

15 BİR CENİNİN ARZUHÂL DENEMESİ

*Dua da bir ibadettir.**

İlahî! Hamdini sözüme sertâc ettim. Zikrini kalbime mi'râc ettim. Kitabını kendime minhâc ettim.

Ben yoktum, var ettin; varlığından haberdar ettin. Aşkınla gönlümü bîkarâr ettin.

İnayetine sığındım, kapına geldim. Kulluk edemedim affına geldim.

Şaşırtma beni doğruyu söylet, neş'eni duyur hakikati öğret.

Sen duyurmazsan ben duyamam. Sen söyletmezsen ben söyleyemem. Sen sevdirmezsen ben sevemem.

*Sevdir bize hep sevdiklerini. Yerdir bize hep yerdiklerini. Yâr et bize erdirdiklerini.***

* Müsned, IV, 267 271, 276; Edebü'l-Müfred, 249 Sünen (Tirmizi), V, 211, 375; Müstedrek, I, 149.

** Elmalılı Hamdi Yazır.

Geceydi... Kurşun sesinde bir cenin duaya durmuştu...

Gönülden ve gizlice... Sakınarak ve umarak... Israrla ve devamlı...

Söz değil, bir hâl... Söze hükümrân mecal... Kelebeklerin kanadı gibi titrek, seher bülbülünce zeyrek...

Dünyanın eşiğinden öteye akıştı o dua; gaflet perdelerinden öteye bakıştı o dua. Denizleri dolaşan katreller gibi, tesbih tesbih dökülen taneler gibi.

Yıldızlar tutar açılan elleri, şafaklar öper deyen dilleri. Umutların ritmiyle atan nabızda gizliydi, gönüllerin teliyle çalan sazda gizliydi.

Tevbeleri izleyen gözyaşıydı dua, her işte bir hayrın başıydı dua. İlahî yazıların gizemli şifresiydi; yoldaşın yoldaşa gülen şehresiydi.

İçten içe bir niyazdı o, gelinlik giyside beyazdı o. Bağlılar yakan közler de, söylenmeyen sözler de...

Geceydi... Kurşun sesinde bir cenin duaya durmuştu ve çoğaltmıştı çığlıklarını...

Dua savaşa giderken, dua düğün ederken. Dua yağmur yağmurdu, dua tuzdu hamurdu... Ağlarken de, çağlarken de... Dua babadan oğula, dua azdan çoğula... Dua belalar def'i, dua makamlar ref'i idi... Allah kulunu dinliyor gibiydi dua, sebiller suyuna iniyor gibiydi...

Dayanılmaz dertlerden, düşmanı sevindiren felaketlerden; başa gelen fenalıklardan, sese hasret tenhalıklardan...

Geceydi... Kurşun sesinde bir cenin duaya durmuştu...

O dua idi ay aydın karanlıklardan, o dua idi yıldızlara karşı aydınlıklardan... Dua yıldırım akışıydı, dua cemale bakışıydı... Söylemesi imkansız birşeyler içindi, hüzzamı hü-

zün dokuyan neyler içindi... Dua ölüm kadar özeldi, dua ölüm gibi güzeldi...

Duası olmayanın ola mı umudu; duaya durmayanın kala mı sûdu?

Duadan ayrılrsa kul mu kalır, insan mı kalır; duadan özge eylül mü kalır, nisan mı kalır?

Gelin dua edelim, Hakk'a gidelim. Mavi bir şeyler girsin hayallerimize, aklar ve yeşiller vursun hallerimize. Zaman ve mekanı bahşedelim süveydalarımıza, sevdalarımızı nakşedelim zamanlar ve mekanlarımıza.

Kabul olunmayacak duadan O'na sığınarak gelin dua edelim, düşelim yollarına görüşelim, varalım illerine yalvaralım.

O vermek istemeseydi istemeyi vermezdi bize; O sevmemizi istemeseydi sevmeyi istetmezdi bize.

İsteyebilmeyi istemekler nasip et bize Allah'ım; sevebilmeyi sevmekler nasip et! Nasib et de sular canına kadar çekilenlerin, feryadı mabet mabet dikilenlerin... Çığlıkları boğazlarına yürüyenlerin, geceyi kurşun kurşun sürüyenlerin... Vatanında özgürlükten koğulanların, gözyaşlarında acıyla boğulanların... Can sermayesi savaşta bitenlerin, cananı kurşun kurşun yitenlerin... Duası kabul olan insanların ve cinlerin, sesi çığlık çığlık olmuş ceninlerin kalplerindeki istemeleri iste, çaresâz ol çaresizlere...

Allah'ım! Gönlümüzde olanı hakkımızda, hakkımızda olanı gönlümüzde eyle. Rahmetinden umut kestirme Tanrı'm!.. Sevginden taşra fırtınalar estirme Tanrı'm!.. Zulme kimseyi giriftâr tutma ey Rab! Zalim elinde kulunu unutma ey Rab!..

Elini kalbime koy, duy beni Tanrı'm!... Kırık bir kalp en iyi parçam...

16 BİR GÜLÜMSEMENİZ DE YOK MU?

- Ebu Musa' dan (Allah ondan razı olsun);*
Efendiler Efendisi şöyle demiştir;
- Her müslüman sadaka vermelidir. Denildi ki:
 - Ya bulamazsa?
 - Elleri ile çalışır, hem kendine bakar, sadaka verir.
 - Ya (çalışmaya) gücü yetmiyorsa?
 - Yardıma muhtaç olan mazlunun yardımına koşar.
 - Ya (buna da) gücü yetmiyorsa?
 - İyilik yahut hayır ile emreder.*

Ne diyeyim sultanım; ak gergeflere dizili yoksulluklar
birkaç satıra sığmaz ki!..

* Seçme Hadisler, s. 227.

Geceydi ve yalnızdılar: Dertleri yığın yığın; ayaz lime lime, karanlık ilmek ilmektir. Gece çok ağırdı.

Çare erİştirmeye gitti atlılar, ikişer beşer, bir akşam vakti. Hasretin avlusunda uyuyan ürkek müridler misali muhtaçların gölgeliğinden özlem iklimlerine vardılar, şurda bir avuç imbat, burda bir tutam çığlık... Uçurum kokan dalgın ellerde ikiye bölünürken bir somun, rüzgar giyimli sokakların son devriyesi aşıktı. Rehin akşamlarda dil (lisan) ile deşilen dil (gönül) yaralarıydı son senfoni.

Atlar ve şarkılar birlikte vardılar sokağa. Gökyüzünde son ıslak buluta gülümserken vurulan son serçenin yorgunluğunu, bitkinliğini, umutsuzluğunu bitirmek için. Bir deniz feneri aydınlattı ilkin evlerin ve gönüllerin içini, ve esrarlı dalgalar vurdukça vurmadaydı başlarını kayalara; son sükun için.

Geceydi ve yapayalnızdılar: Dağlara alacalar, sevdalara kül düşmekteydi. İssız kahramanlıklara muhtaçtı yetimler ve gönüllerinde en derin şarkıların çaldığını duymuyordu gökdelenler, plazalar, borsalar... Zulmeti terkisinde eriten süvari ve asaleti tirkeşinde götüren okçu adresi yitirmişti, ve ince hastalıklar süprölmeye muhtaçtı. Dumanına yasaklı ateşler yanıyordu evlerde, ve alevleri yorganlarda donuyordu. Yalnızlığında acıyı büyüterek kalabalıklaşan anneden bihaberdi kendi kalabalığında hep yalnız yaşamaya mahkum olanlar. Ve ayaz annenin iliklerine değmişti.

Geceydi ve yalnızdılar: Yaslı çarşılarda yaşlı karıcıklar ve lambasız odalarda genç kadıncıklar ağlaşıyordu. Dolunay gecelerini infaz etmedeydi yoksulluk, ve günlerin çarmıhın-

dan kan damlıyordu gariplerin başına. Ağır ve sessiz akan ırmaklarca çoğalıyordu tam gençliklerinden vurulmuş ömürler. Kavuşmaya yakışan gönüller ayrılık cümleleri kuruyordu hep. İyiliğin ıssız eteklerinden uçup gitmişti son turna da hayli zaman önce. Kirlenilmiş hecelerle çılgınlıklarını yumruklayan annenin sesine yusufçukların, kırlangıçların kanadından melekler düşüyordu ve eve her dönüşte, her akşam yeni baştan ölen babanın kısık nefesinde pervaneler yanıyordu. Isısı alınmış bir ateşti göz yaşı.

Geceydi ve yalnızdılar: Bir süvari inad etmiş,

- Dünyayı kurtarmadan evvel sokağın ucundaki soluk perdeli evi kurtaralım gelin, diyordu. Sevemediklerimizi sevmeyi deneyelim, gelin, sevgi çekleri karşılıksız çıkmasın, diyordu. Taammüden sokağı kuşatan yoksulluğun askerlerini dağıtalım, gelin, diyordu. Bize düşen yanmaktır diyordu, düşen sevdalarımıza yanmak... Kayıp suretler için fotoğraflara koşalım gelin, ve gelin sokak lambasından savrulan karlar, tütmeyen bacaları yakmadan varalım, yetişelim, diyordu. Dize dize akan iyilikler, beyit beyit çoğalıp mesnevilere dursun, gelin, diyordu. Hasat zamanı bu, tül kadar hafif bir gülümsemeniz de yeter, yeter ki gelin, diyordu.

- İnfakı bildiniz mi; belaları def eden sadakayı unuttunuz mu; ihsan lügatlardan mı sürüldü; sahip olduklarınızdan birer çift de mi yok vermeye? Peki ya civanmertlik öldü mü denilsin?!..

Ne kutlu kelimeler söylemişti şu süvari, ne kutlu kelimeler!..

Koştular koşmasını bilenler çağrıya.

- "Anne, kömür var kapımızda!" diye şeydalandı bir çocuk; "Ekmek daha sıcacık anne!" diye haykırdı. Karanlığa çıkan kapılar açıldı birer birer sokakta; lambalar yandı ürkek ürkek...

Geceydi ve artık yalnız değildiler: Sesi gümüş temrenli bir ok olup çocuğun, ağdı yedi kat göklere ve Rız Olan rız oldu. Ayaza kesen karanlıklarda ipek yolunun faili meçhul anılarıyla bir süvari uğrayınca sokağa, kapı kapı, hane hane sevinçlerle aydınlandı yüzleri kimsesizlerin. Orman yeşille tanıştı ve ağrılara şifalar karıştı.

Ta fecir vaktine dek, süvariler geldikçe geldiler üçer, beşer; sonra geldikçe geldiler. Kiminin verilmiş sadakası oldu, kiminin bir gülümsemeydi ancak verebildiği... Gece bir tüy kadar hafifti.

Karanlık güne ermeden, sokaklar süvarilerle doldu, ve Rız Olan rız oldu.

Siz neredeydiniz?!..

17 VUR KAZMAYI FERHAD; ÇOĞU GİTTİ AZI KALDI

Ebu Hureyre'den (r.a.):

- Rasulullah'ın (sav) şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

"-Yakın bir istikbalde birtakım fitneler olacaktır.

Fitne zamanında (ona karışmayıp) oturan kişi,

(karışmak üzere) ayakta durandan hayırlıdır.

O hengamede ayakta duran da (fitneyi hazırlamaya)

gidenden hayırlıdır. Bu yolda yürüyen de

bilfiil fesada çalışandan hayırlıdır. *

Sezam (Yaraşığım)!

Halis altını sahtesinden ayırdetmek için potaya koyarlar hani bilirsin, fitnedir adı bu işlemin. İyiliği, kötülüğü belli olsun diye de kader insanı hep eritir potasında bir fitne ile ve zamanın çarmihına germek ister ruhlarımızı aklanalım diye. Eşlerimizle, mallarımızla, evlatlarımız ve komşularımızla mevsimlerin kinini çarpar yüzlerimize.

* Sahih-i Buhari, XII, 299. Sezam!

Zulüm-kâr harfler yağdırır üzerimize, kâtipler hep acı kelimeleri yazar lugâtlarımıza bir sınanma için. İyilikten kötülüğe dönecek miyiz, bülbül-i şeydayı kör kuyularda boğacak mıyız diye.

Sezam!

Farkında mısın bilmem, yasaklı kumaşların soluk desenlerinde de, şenlik alaylarının kanlı mendillerinde de hep bir kargaşadır yüreğini kapatıp ruhunu çizik çizik eden. Bilgi ile acı birlikte öğrenilir bir bozgunun alaca karanlığında; ve bilgi acıtır, esmerletir gönüllerimizi, bilirsin. Bilirsin, son Kaf dağının son hüması son hummayı da dökünce tarife sığmaz damarlara, sellerce sürüklenir Bir'likten ötelere varlık; fitnedir adı.

Sezam!

Sevgili'nin çağında bir sürgün idi fitne. "Haklıyı Haksızdan Ayıran"a kadar şehrin duvarlarına hasretle baktı hep. "İki Nurlu"nun şehid edilişiyle çatladı kale kapısı ve ordular istila etti şehirlerimizi, dalga dalga, akın akın. Beden ikliminde hücum üstüne hücum, künde üstüne kündeler gördük. Düşler ve düşüşler tuttu sokak başlarını vakur illerin. Uykusuz türkülerin nakaratlarında ağıtlar oldu hasadımız. Kentler e-celsiz serüvenler yaşadı tarihin gözeneklerinde paramparça.

Sezam!

Ay ışığının ayarttığı saatlerde "Sevgili"ye ilticalara durduk kaç kez de, hani kurşun adımlarla çiğnendik. Balta girmemiş hayatın orta yerinde gecikmiş düşlerimizi tazarruda bulunduk da, gözlerimizde çığlıklar çoğaldı hani. Saadet oyununa geç kalan göçmen kuşların sesine yasladık gece şarkılarını da

hani, gönlümüz kör düğümlerde tutsak oldu. Sevgilinin bir nihanice nigahında can verirken milyonlarca âââhımız, hani he'nin iki gözü iki çeşmeydi, ve vedasız yolcularımızı bir daha getirmedi nedense kalyonlar geri.

Sezam!

Fitneler kıtalar geziyor şimdi, fitneler gönüllerde kâşaneler kurdu... İçilmiş sulardan geriye kırık bardaklar bile kalmadı yazık ki. Eskimiş süngüleriyle bozguna uğramış Nizam-ı Cedid taburları gibi hayat, ölen çocuklardan soyulmuş yırtık giysileri topluyor. Kalbimizin çarşıları yıkımlar gördü, zelzeleler yığıldı üstümüze tabaka tabaka. Dallardan çiğ damlaları süveydalarımızın yamalarına düşüyor artık; ve günlerin ana rahminde yaşlı neyzenler tenhalığın ezgilerini besteliyor acıyla. Düdük kötü hakemler elinde, mağlubiyet alın yazısınca çoğalmada.

Sezam!

Ömür, fitne elinde efkâr gergefi; ölümse derin sırların yokladığı kale burcu. Ve kalenin kapısı kırıldı ya bir kez, iyi yürekli nesiller, saçaklara çekilip ürperen serçelere döndü. Denizleri atlaslardan tanıyan serdümenler kaptan oldu kadırgalarımıza; açık rüzgarlarda hece hece bozgun yaşıyor armadaları kelâmın. Hatıra yüklü sandukaların muhacir düşleri uçup gitmedeler yuvalarına yüreklerini bırakarak. Şemsiyesiz ayların biteviye ıslaklığında yalınayak. Mecnun'lar, Kerem'ler; ve yılların izinde yolların uzun nakaratları yıldırımlarla, şimşeklerle ürpermede. Uzak özlemlerimiz kurşunî tipiler, dumanî boranlar arasında çırpınıyor yazık ki.

Sezam!

Biliyorsun, söylemesek bağrımız, söylesek dudaklarımız kanar! İlla ki söyleyelim; söyleyelim ki sezam, artık şeytan içimizde, ve özülke fitneye tutsak. Sınama mallarımızda sezam, sınama sözlerimiz ve evlatlarımızda; sınama kendi(liği)mizde!

Karar zamanı Sezam, kararlılık zamanı. Kendi küllerinde çırpınmadan bir anka, ve yakmadan kanatlarını kendi ateşinde, doğuşlar hep bir hayal; var oluş hep bir yokluk.

Vur kazmayı Ferhâd, çoğu gitti azı kaldı.

18 SAKIN HA!..

Abdullah ibn Mes'ud'dan (r.a.); Efendimiz'in şöyle dediği rivayet olunmuştur:

- Mü'minleri, Allah'tan ziyade fenalıklardan koruyan kimse yoktur. Mü'minlerin en büyük hâmîsi olduğu için Allah Teala açık, kapalı bütün fuhşiyatı haram kılmıştır.*

Edep, terbiye ve ahlâka aykırı işlere dairdir bu yazı, fuhşiyata dairdir; ruhunu edeple besleyenler okusun, gidişatında ahenk isteyenler okusun. Dört yanı kirle sarılanlar, aldanişlara ayağı karılanlar okusun.

İmtihan ki yalnızca bir derlemedir fuhuştan ve gerisi şundan bundan... Kanlı bir drama dönmüş nice zamanın sahnelerinde hep aynı oyun Habil'den bu yana. Bize uzak olanı bize getiren de; bize yakın olanı uzağa götüren de aynı postacı. Sebillerden kızıl alevler akıtıp bal şerbeti diye sunan sihirbaz; çorak toprakları sürme diye gözpınarlarımıza süren gallanguş.

* Sahih-i Buhari, XI, 104.

Ahlak ve edep, ve fuhşiyat!.. Siper sipere, süngü süngüye, göğüs göğüse... Deruna çarpınca yenilginin melâli, esrik bakışlı zambaklarımızı kanatır tırnak tırnak yıldızlardan süzülen yanılgılarla düşürür lekeyi yüzüne ayın ırmak ırmak. Kara bulutlarında şehrayinleri gülümser asırlık rüyaların ve içimizden kaç bin yıldız birden kayar.

Fuhşiyat!.. Hekimler hekiminin kapısında derman dilenen bîçare hastaların kalbine akan zehir... Kuşları kanatsız uçuşturduğu yalandır onun, aruzî iplere sarılıp heyûlâ tutuşturduğu yalan... Yalandır beyaz gecelerde ruhları kamaştıran sihirli biblolar, ve yalandır bahar ufuklarına tutunmuş pas-toral tablolar...

Derisinden soyundurulmuş varlıklara hiçliğin gölgesini giydiren eşkıya hikâyeleri yalandır hep, yollarını kaybeden çolpanların salhorde geceleri arayan sâyeleri de yalan. Yalandır atların buğulu yelelerinde aşkı eriten sevgililer de, yalandır bir çekirge buduyla karınca vadilerine salınan sevgiler de.

Fuhşiyat!.. Yüreğinde dilsiz acıları dalgalarca büyüten yığıtlerin deryaya düşürdükleri gümüş aynadır, paslı ve soğuk... Fuhşiyat!.. Derunî özlemleri dağ gibi adamların, uçurumların kuytularında güneşe tutunmaya teşne nahif nesterenleri kiskandıran duygularını pâymâl eder, gizli ve açık... Ülfetin sırrını fısıldar gibi serper yollarına arzuları püfür püfür ve yağmurlarını bir sanemin gözlerinde biriktirir küfür küfür...

Yasak gülümseyişlerin potasında külçe külçedir şimdi fuhuş, haddeden geçip yâl u bâl kıvamında sokaklara taşıy-

or. Ezberlenmiş günleri yaşatmakta o bize hiç ürpertisiz, ve pervasız yalanlar misali evlerimize akmakta ekran ekran. Müzmin tebessümlerin ağırlığı altında iki büklüm sürünmede hayat; ve dün, ve bugün kalbine âhlar biriktiren güzel-lerimiz, koleksiyoncu cellatlarına uzatmada incecik boyun-larını birer birer. İçimizin nurdan köprülerini yıkanlar, artık fuhuş yağdırmadalar üstümüze tellal tellal. Ve sefil düşüncelerin evinsiz nasipleriyle dolu çıkınlar, bir zamanlar bacalarından hayâ tüten evlerde sofralar kuruyor.

Kara bir mevsim, bir çığlık ve dönüyor bu çark-ı felek. Bir çıkmaz sokakta yolumuzu kesen fuhuş, "seni yiyeceğim" diyor dikilip karşımıza. Bir saman çöpü dahi olsa mızrağımız, karşısında bu devin, savunmak gerek emaneti, hani "elest"te aldığımız.

Rengini damarlarımızdan alan çiçeğin aşkına; balını ede-ple toplayan peteğin aşkına... Dikkat et ağam!.. Yazıda yan-lışlar gibi, yolda kalmışlar gibi olma.

Öfkeli mısralar doldurmadan manzumeleri ağam, çingiraklı yılanlar, henüz nisan damlasını yutmadan, titre ve aslına dön! Nasuh ahitlerden sonraki huzurda mutmain olur ruhlar. Toprağın bağrına düşen cemreler gibi, medeniyete desen veren Emre'ler gibi,

Arayı arayı bulsam izini

İzinin tozuna sürsem yüzümü

Sen ve ben, ve biz, hepimiz

Bugün hangi gün, yıllardan kaçtayız!?!..

19

HAFIZANIN SARARMIŞ FOTOĞRAFLARI

*Kim bir müminin tarihini yazarsa sanki ona hayat vermiş gibidir**

-Hiç tarih okur muydun Diyojen?

-Hayır Alparslan, okumam.

-Onun için sen mağlûpsun şimdi, ben galip.

Yaziya yazgılıydı tarih, Sümer ile başladı. Bizden evvelkilerin halinden ibret alalım diye insanlığın biriktirdiği en güzel rüyalardan biriydi o, ve İsa Efendimiz'in doğumuyla ölçüldü geriye ve ileriye. Beşeriyetin kaderini mazi, hâl ve istikbâl boyutunda eleyip durdu çağlar boyu. Konusu kanunlar keşfetmek değil, gelmiş ve geçmişleri anlatmaktı. Her milletin tarihi ayrı yazıldı bu yüzden. Bir zaman aralığında kimlik tespiti yaptı tarihler, ve takvimlere ayarlı kimliklerimizi verdiler bize.

* Osmanlı Müellifleri, I, 18.

Hikâyeler yığını değil, ibret mihenkleriydi tarih. Hakkatler ilanihaye saptırılmasın diye intikamını hep ala geldi zalimlerden. Tanıdık sancılarının ve kimsesiz iştiyakların kal-kanı altında aktı zaman ve orada her ömür kendi gençliğinden vuruldu, her kefen kendi ölüsünce biçildi.

Hakkı teslim etmektir tarih; geri alınmak üzere verilmiş hayal zamanları eledi durmadan dinlenmeden. Dolunayların puslu ışığında ketenleşen düşünceleri çürüttü bazan; bazan eş bulunmaz koleksiyonunu zulüm fotoğraflarıyla sergiledi; ve kutlu çağlarda yirmi sekiz seçilmişin gözlerinden gülümsedi varlığa.

Öykülerden çalınan bir oyundu tarih; kimisi aşk, kimisi cinayet, kimisi servet biriktiren fanilerin sahnelediği. Hayattan mı, ölümden mi kaçtığı anlaşılamayan trajedi kahramanları kâh sahte haritalarla doldurdular yelkenlerini ve kâh bir duvar kâğıdına çakılı kaldı gözbebekleri. Hayalsiz ve emelsiz yaşlanan çiğdemler anlattı kış gecelerinde karlara hikayesini bir zaman ve bir zaman ağızları tülbentli testilere dolduruldu hayatlar. Sicili bozuk memurlar elinde hiç de seçmedikleri yasalarla darağaçlarına gidenlerse bir ayrı bahis.

Hiç kopya çekilemeyen hayat okulunda en zorlu sınavdı tarih; nereye yönelse yanına önce kendini alan Mansurların düşlerinde eskidi ve gülüşlerinde soldu. Türkülerin, bayrakların ve bayramların özlemlerini yitirdikleri yerde gecelerin ilmeğine suç ortağı olmuştu çakallar. Eksik yüzleriyle ayrılığa mezar kazan âşıklar hep yanlış badeleri yudumladılar. Balçıklarda ayak izleri demlenen matemli hayatlar topladı rüzgâra karşı söylenen cümleleri. Bilge yalnızlıkların derunî kalabalıklarında kentin küskün ağaçlarına ayazlar yazıldı,

sancıların köhnemiş çağrılarını dindirebilmek için. Sermayesi âşık değil de aşk olan erlerin sınanmış heybetlerine acemi kuşlar kondu ve iklimlere mağlup sahralarda son buldu en güzel yolculuk.

Hakkı teslim etmekte tarih; kaldırımlarıyla sarmaş dolaş gecelerde yürekleri teslim alan kentlere yazgılı. Kahırların inzivasında Leyla'sını unutan başlarda duman, ve tutulmamak için verilen sözlerin şakağında kar. En güzel insanları alıp götürmüşse tarihler, kalbi buruk anılarda şafaklar sökmez elbet...

Yeni yüzler takınıp ruhumuzla oynayan eskiydi tarih; herkesin herkes olmak istediği, ama hiç kimse olmayı isteyen hiç kimsenin bulunmadığı... Hani müsvedde kişiliklerin baştacı, sahipkırınların zindan toprağı edildiği, ve herkesin yalnızca ve ısrarla kendini yaşamak istediği köhne dünyanın hikayesiyle doldurulan sayfalar. Eski sazlara yeni sözlerin nağme diye yazıldığı, çiğnenmiş bahçelerdeki karanfillerin anılarını tam kalbinden öperek anlattığı.

Tarih topyekûn bir medeniyetti; ve medeniyet olmadan yalnızca bir zaferler ve yenilgiler kronolojisi olmaya mahkumdu. Roma, Mısır ve Osmanlı... Sonrası yalnızca bir nakarat işte; biliyorsun.

Zalim avcıların aslanları vurduğu yerdi tarih; ve en güzel insanlar söyledi hep en güzel sözleri aslanlar gibi. Yazık ki aslanlar kendi tarihlerini yazasıya dek hep avcılar haklı çıkacaklar.

Tarih bir imtihandı ve gökkubbenin altında değişen hiçbir şey olmadı kıyafetlerden başka. Oysa bir yüzü kararırken dünyanın, gülümseyen bir çiçek açar hep öbür yüzünde.

20 SAADET BAHÇESİNİN GÜLLERİ

Efendimiz buyurdular:
"Çocuklarınıza ikramda bulunun;
(yani) onları güzel terbiye edin."*

Helal süt ve helal sevgiyle eğitilmiyorsa bir çocuk, bozuk
biçimli bir yetiştikenden öte nedir ki?!..

Birinci...

Beşiğine yıldızlar yağan çocuk, seni seviyoruz!

Yanaklarından derlediğimiz gülüşleri büyütürken içimizde, sana sultan dedik ve bitmeyen ninniler dinledik minicik kelimelerinde, sonsuz hayaller yaşadık. Kadife rüyalarımızda sınırsız ülkü olup ipek yapraklarla açan bir tomurcuktun sen, sevdalar uğuru, süveydalar nuru. Ruh güzelliğin yüzündeki güzellikçe çoğalsın istedik; kitabımıza ismini, duvarımıza resmini koyduk. Biz iki çocuktuk, seni büyütürken büyüdük.

* İbn Mace, Sünen, II, 1211, nr. 3671.

İkinci...

Kollarında ışıklı dünyalar taşıyan çocuk, seni seviyoruz.

En güzel rüyayı geleceğin için gördük, ve bütün biyografini bir peri masalından yola çıkarak yazdık. Issızlığın can-hıraş hıçkırıklarını elediğimiz zamanları neşeli avuçlarında erittik. Bir prenses idin sen, masalları çalınmış kelebeklerin ve balı emilmiş peteklerin tesellisi. Böğrümüzden sepken dökülen gecelerde, gönül ferahımız idin sen. Hayatın anlamını keşfettikçe nazenin çocukluğunda, gitgide anne olduk, baba olduk.

Üçüncü...

Ak köpüklü maviliklerde iksir arayan çocuk, seni seviyoruz!

Güzel güzel yerlerde güzel isimlerle çağırdık seni, alperenlerce büyüttük hayallerimizde. Masala dönen yıllarda unuttuğumuz sisler arkasındaki derin teessürlerimizin perdelerini yırtan küçük şehzade sen ol istedik; ve mağrur bilgileri derleyen uçurtmalarını saldık göklere yıldız yıldız, umut umut... Sen büyürken biz kemâle ermiştik.

Ve diğerleri...

Afganistan'ın, Filistin'in ve sokakların çocukları... Misketlerine kurşun isabet eden, oyuncakları hiç tanımayan çocuklar. Sesi karanlığa karışan ve Kaf dağında simurglarla yarışan çocuklar. Hüzünlü şehirlerin kor kor damlalarla parlayan hakikatlerini, âvâre gözyaşlarında yıkayan çocuklar. Taş döşeklere uzanıp karlara yorgan diye örtünen, beyazlığa açık pencerelerden bulgur bulgur şefkat dilenen serçeler. Sevgilerinin hülyalı şarkısında annelerinin, babalarının hicranı bestelenirken kahırlarının inzivasında mezarlıkların çigan estiği çocuklar. Kendine vurgun denizlerin imbatlarının

da buğulu bir camı bile olmayan evlere hasret çocuklar.

Sevdalarına çarmıhlar kurulan ceylânlarımız bizim, uzaklardaki çocuklarımız!.. Başında kar, özünde bahar yaşayan; ve vermediğimiz sevgileri yaprak yaprak gönüllerinde taşıyan çocuklarımız.

Kemiğinin zarafetinden belli olur bir çocuğun cesedi, ve talihlerini kesmeyen bıçaklar etlerini keser dar sokakların izbe çılgınlıklarında. Bir melek "anne!" der, bir çiçek "baba!" söyler son nefesinde... Korkusu gece olan, korkusu yalnızlık olan çocuklarımız sokaklarda hâlâ ölmeyi bekliyorlar geceden ve yalnızlıktan korkarak.

Gözyaşları denizlere ulaşmada çocukların, âh ateşlerinin kıvılcımları güneşi tutuşturmada. Yıldız değil gördüklerimiz, gözyaşlarıdır savrulmuş yavrucakların. Çarptıkça kırılan kalplerinde çobanlar ve çingirak sesleri ve karabaşlar yollarını yitirdiler. Badem şekeri ve leblebilerle dolu ceplerinde bir tek gözyaşları kaldı tane tane... Gül iken küle döndüler.

Havai fişek diye bakıyor çocuklar artık bomba yalımlarına, kuyruklu yıldız niyetine seyrediyorlar füze ışıklarını. Noel babanın hediyesi patriotların, scudların enkazından kendilerine oyuncak üretiyor minicik elleri... En coşkulu derelerde dolunayların öptüğü kumrucuk alınlarını, şimdi damperli kamyonlar çiğniyor. Ve yarısı yaşanmamış hayatlarını yarısı kirlenmiş bir dünyada bırakarak küsüp gidiyorlar bize, serviliklerin koyu gölgesinde birikiyorlar birer ikişer; kentleri, kıyıları, dağları, ormanları, anneleri, babaları, sevgileri yaşamadan... Yalnızca keloğlanı ve kırmızı başlıklı kıızı alıyorlar yanlarına.

Biyolojik savaşlarda ölmez bir çocuk, asıl sevgisiz kalınca ölür. Ve "Git başımdan çocuk!"tan sonra binip giderler uçan halılarına çocuklar.

21 BİR HASTA SABAHİ BEKLİYOR

*Hastayım, yalnızım, seni yanımda
Sanıp da bahtiyar ölmek isterim*

Rıza Tevfik

*"Bir hastayı ziyaret eden kimse, ziyaretini süresince,
cennetin meyvelerini dermeye devam eder."**

Bir hasta sabahı beklerken Leyla'ya giden yolda uçan kuşlar mı birer Kays; yoksa Kays'lar mı birer kuştur?!.. Her kuş bir türkü tutturmuş hasretini içine çekerken hangi Kays'tır kum tanelerince ayrı maceralarda sınanan, ve hangi kuştur Kays'lığa yükselen?!.. Her nefesinde başka dünyalar bulunan Leyla'ların mavera takılı dudaklarında can mı çılgıktır, çılgılık mı can olur Kays'a doğru?!..

Bir hasta sabahı bekliyor... Çark-ı felek nakşında desenlerin en hüznü rengiyle... Acıların yüzünde beliren tebessümleriyle... Yarın bir kervan yola çıkacak; bir halay saltanat tahtına erecek...

* Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 196; Müslim, Sahih, IV, 1989.

Oyası ateşle işlenen gergeflerin çırpındığı delicesine zamanların hastaları, acı tekilliklerin şelâlesine rahmet serpiyor çevre çevre; peçesi yırtılan gecelerin yalnızlık dostlarını arıyor oda oda... Gözbebekleri eskimiş harfler gibi masal acılarını anlatıyor koridorlarda ve yunup yıkanan bir paklık tarih olmaya hazırlanıyor beyaz yatakta.

Bir hasta sabahı bekliyor... Her nefeste bir tabut çıkıyor kapıdan; her saniyede bir mezar kazılıyor. İyodoform kokularında ülkeler batıyor; şehirlerde tefe'üller okunuyor, ve her şey hayra yoruluyor. Melekler ağlıyor yukarılarda şefkat şefkat; yazılar tükenmez hayallerle yazıyor son cümlelerini. Eyyûb'a bağışlananın kendinden esirgendiğini sanıyor bir gelincik, ve bir bebek süt için ağlıyor sabah kuşlarına bakarak.

Bir hasta sabahı bekliyor... Yatakları kimin ölçüsüne göre yapıldığı belli olmayan hastahanelerde kutsal metinlerin şerh düştüğü hastalar yatıyor yan yana; ve akıldan sıyrılmış tevatürlerce çoğalıyor inlemeleri. Bir başka takvimdir duvarında asılı duran odanın ve saati bir başka saat. Çocuk koğuşunda acılar numara diye yazılmıştır neşe kokan yataklara.

Bir hasta sabahı bekliyor... Toprağın zehirini arıtarak nasıl gelişirse bir zakkum, öyle büyüyerek geliyor kokusu ıstırabın ve hastalıklar hiç ihanet etmiyorlar hastalarına. Hekimler yalnızca kendi hüznelerini aldatıyorlar balmumu kesilmiş benizlerin şeffaf örtülerini kaldırırken. Tasından iksir yerine humma içiliyor gecelerin ve şiirin son mürekkebi son redifi bitiremeden bitiyor...

Bir hasta sabahı bekliyor... Perhizini kaldırmışlar hekimler, ve içinden Sûr'u besteliyor tesbih tesbih bir ninecik. Dudaklarından döküp gözlerinde topladığı güller donmak üzere bir nazeninin. Son yaradan sonra çıldıran ayrılığını merhem diye sarıyor bir yiğit yüreğine. "Ben artık iyiyim!" diye yazıyor mektubunun son satırına bir anne. Virüsünü kendi bataklığında titizlikle üreten bir baba ödem yeşili kıyametler devşiriyor...

Bir hasta sabahını bekliyor, neden sabah olmak istemiyorsunuz bir hastaya?!.. "Gözyaşı" birleşik bir kelimeyse eğer, neden yaşınızı gözünüzden esirgemektesiniz?!.. Mutluluklarınıza alacalar üşüşmeden, elinize bir güğüm süt alıp ve bir demet de gül, neden bir hastahaneye götürmüyorsunuz deste deste gülümsemelerinizi bugün?!.. Elden ayaktan düşmeden, bozlaklarınızı, hoyratlarınızı şeker diye eritip bir bardak suda, neden sunmuyorsunuz bir hastaya?.. Sizin de orada bir hastanızın olmasını mı bekliyorsunuz acep?!.. Bize hiç dokunmamış ellerinden tanımak için bir hastayı, yolların ihanetine mi uğramaktasınız?!.. Paylaşılmayan lokmaların ve yalnız yenilen gamların kıskacında ne vakte değin mahpusluklarda kalacaksınız?!.. Başka hastaları ziyaret etmeyen kendi hastasını da ziyaret edemeyebilir, hiç düşündünüz mü?!..

Umutunu yitirmeden bir Eyyûb... Ve çın seherde matem dolu sabahlar olmadan... Hangi hastanın yüzünü aydınlatırsan aydınlat; selâm sana!..

*Bir hastaya vardın ise, bir içim su verdin ise
Yarın anda karşı gele, Hak şarabın içmiş gibi*

22 SILA Kİ RAHİMDİR...

*Bir yiğit sıladan gitmeli olsa
Acısı yüreğinden gitmez sılanın*
Karacaoğlan

*Sıla-i rahim ömrü uzatır.**

Anan var mı gardaş sılada, ya atan var mı?.. Anadan öksüz, babadan yetim yatan var mı? Koş gardaş, koş!..

Sılanın yolları kapandı mı yürekte, yüreğin yolları da kapanır gardaş!.. Canında can bildiğin değilse toprağın, toprağın da canı çekilir gardaş, can bilinmez. Sılaya gitmedin mi gardaş, muamma zamanların ölü dehlizlerinde kaldın demektir sevgiyi kürek mahkumu gönüllere saldın demektir. Sılada hayallerin damarını çaresizlikler emerken çünkü, hüznün bakiyyelerinde denizler kurur ve aykırı avcılar biteviye düşünceleri vurur. Bozkırlarda dalga dalga çırpınan kuşların uç verir kanatları; namert kurşunlar vurur sonra kuzuları ve atları...

* Teberanî el- Mu'cemü'l Kebîr, VIII, 261; Şihâb, nr. 629.

Sılanın haberi gelmezse gardaş, dünyanın yosunlu hayallerinde güvercinler mektuplarını yitirir, erdemin sularına denizkızı koroları ağıtlar getirir. Sabahları kederlerin gölgelediği morötesi ebemkuşağının ardında sevgiler renk renk dökülür ve toprağa yapışan asırlık hasretler ilmik ilmik sökülür. Sılaya giden yolda ölümler acıların örtüsü; ayrılık gözyaşıyla kankardeş olur ve tanıdık kayıp yüzler girer rüyalara, geceler uzadıkça uzar yekdiğerine eş olur...

Sılaya haber gitmezse gardaş, başka kentleri özleyen duygulara tutsak düşer eller ve tanınmamış yarımaları kederli gölgeler bütünler.

Yalancı dağların ardından sevgililerine bıraktığın kubbe kubbe ezanları duymuyorsan gardaş, avuç avuç ağla gel... avuç avuç ağla gel!.. Kopmuş takvimlere inat, ak lekeler düşürüp alnına, kıvrılan yollarda kaputuna sarılan asker misali gel çağla durmadan dinlenmeden, dinlenmeden durmadan çağla gel!..

Sılaya bir kuş uçmazsa gardaş, yılda bir olsun bir kuş uçmazsa sılaya, içinde elem, gözünde nem var demektir bir yiğidin ve gardaş duvarı nem, yiğidi gam öldürür... Vişne dallarında kalan arzular gibi mânâları da değişir sonra hecelerin ve kırık melodiler çırpınır yaralı tuşlarında gecelerin... Ayak sesini tanıyan kadim coğrafyalardan başka ne kaldı bağrında gardaş, biriktirip bir yere koyamadığın ağrından başka ne kaldı?!..

Sılanın toprağına düşmeyince gardaş, başak verir mi bir tohum; ve şâhları, bir payitahta düşmeden teslim alır mı ölüm?!.. En uzun yola gidenlerin her şeyleri eksik kalıyor

hayatta değil mi gardaş, eksik kalıyor değil mi her şeyleri?!..
Gelmeyecek birini gözleyen avare pencerelerde gül atmaktan ne fayda gardaş, minyatüründen çalınmış yavru ceylânın kapısını kapatmaktan ne fayda?!.. Bakır kâselerde kurumuş gül yapraklarınca serpiliyor sıla ayaklarına gardaş ve yaşama sevinci vuruyor sılanın taklarına; hissediyor musun? Söğüt yaprağından ince ısıklar çalıyor yollarında çekirgeler gardaş, yollarında çekirgeler ısıklar çalıyor söğüt yaprağından ince... Kapa gözlerini ve dinle gardaş, duyuyor musun?!..

Sılaya çıkmayan yol, yola çıkmayan yiğit gibi yitiktir gardaş ve sevincin gül desenli kumaşını giysen yine dikenler çizer yüreğini lif lif, yine dökülür içinin mürekkebi sayfalara elif elif... Rüzgarları toplayan sarmaşıklardan örülür sılanın surları, ve salkım salkım boşluğa tırmanan yıldızlardan görülür sıla yağmurları. Hür ve aydınlık kaldırımlarından sonra sılanın, تنها yollarda gelincikler ve seyyâhlar ağlar; Yunus'un sıla dolu mısralarından rahmete uzanan seherlerde âhlar ağlar.

Sıla ki rahimdir; anadır, babadır, kardeşidir...

Sıla ki Rahîm'dir; rahmeti ruhlara eştir...

Kervancıbaşı! Çal davulunu!..

Ağlama gardaş, alnın kırışır; ve gülmek sana en ziyade sılada yaraşır.

23 DEMETLENMİŞ TUHFELER

"Hediyeleşiniz; zira o, sevgiyi ikiye katlar ve iç sıkıntısını giderir."*

Refref Süvarisi'ne bir armağan olsun diye bu yazı...

Bir çiçekten diğerine akan polenler gibi doğurgan, güneşten aya vuran ışık kadar bereketlidir hediyeler. Bir ilkyaz sıcaklığı hercai menekşeleri nasıl ısıtırsa öyle ısıtır gönülleri ve öyle renk verir yüzlere. Yoluna baş koyulan da, yoluna başlar veren de bir hediye can devşirir sonunda. Eşyadan mânâya, ârazdan cevhere hicrettir o.

Melâl içinde mütevazı bir lezzettir hediye; açık bir kalpten çıkınca açık kalpler bulan. Huzura erdiren bir bakış gibi, mescitlerin kubbelerine bir nakış gibi; tayy-i zamana çıkmış cârî hallar misali, eşref saate uğramış uğurlu fallar misali...

* Teberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, XXV, 162-163; Beyhakî, Şa'bü'l-İmân, VI, 480.

Mahyalardan yağın tazarrularca, uzakları yakın eden arzularca...

Sevilene doğrudur bütün hediyeler ve buzlu mermerleri eritir heyecanları alev alev. Zoraki peçelerini açan da sitemlerin, tüllenen akşamlarına geçen de demlerin bir hediyeğin gülümseyen yüzüdür hep. Güllere renk, varlığa âhenk diye alınır. Yağmurlu kuşluklarda görülen hasret rüyaları hep hediyelerin habercisidir çünkü. Ve bir çocuğun alnında bahar sevinci, bir granit kalpte nisan damlasıdır; eylül düşüncelerine şiir, yaralıya bir nefes sıhhat olup yansır.

Gurûb eden hüznlerin yeni dünyalarını hediyeler değil midir getiregelen içimize daim?

Hediye Rabb'in faziletindendir, ve cehalet içinde damar damar ilim, melâl içinde beyazdan beyaz şiir olup akar. Yaşamanın ellerinden tutunup beyaz mendillere çıkınlanarak yolların trenlerin ardından. Bir ölüye fatiha, bir deliye gülümseyiş gibi; bir dilenciye altın, bir Mecnun'a Leyla gibi. Zemheride yolda kalanları yurduna kavuşturan meltem, ecelini ve ekmeğini paylaşan civanmertler töresi: Hediye... Sevinçten bir adım önceki...

Bir hân-ı yağmada bir gümüş kaşıktır hediye, bir bayram tebriğinde mercan bir tesbih... Gül yansımasında gül satanlar, gül alanlar pazarlığı... Yuvasına dönen kuşun çatlayan yumurtasındaki çocuğu, ve ninnilerle uyutulup türkülerle uyandırılan yavruda nazar boncuğu...

Basamakların çıkamadığı yerlere kanatlanır bir hediye, ve kâh Züleyha'nın Yusuf'a gülümsemesi, kâh Süleyman'ın Belkıs'ı çağırın sesi olur. Beatrix'in Mesih'i kanatan nefesidir

bazan, ve bazan Semiramis'in asma bahçelerinde renk eleyen kölesi. Ya Musa'ya Tur kokulu Kitâb-ı Mukaddes'i... Bazan ölüm bile bir hediyedir kıymet bilene...

Hediye belki bir şiiirdir şair için, bir çiçek değil; hem okunası, hem yazılası... Rivayet ederler ki hediye bir kadının adıydı, fasih cümleler kuran. Hediye bir aşk idi bir kapının anahtarını çevirmek kadar yakında, ve yeisten uykusuz geçen gecelerden sonra sevinçle uyanmaktı bir hücrede... Hediye, sevgiliye "Bir gece rüyana gireceğim!" demek ve sonra hiç uyuyamamaktı...

Ve hediye, gündüz herkes gibi çağırıp, gece adını bir iye-lik ekiyle kulağına fısıldamaktır sevilenin. Bir hazineyi mahallesine gömüp, adını define diye çağırmaktır sonra. Kollarını sevilende kavuşturanlar bilir hediye, adının yanına adını yazanlar bilir. Sevdğine hediye alıp sevgisini binlerce çoğaltanlar bilir...

Her şeyden önceydi hediye ve ilk yaratılan nura ilk tecelli hitabı olmuştu: Hani Kaf ve nun!.. Yarın senden beni soracaklar... Bir hediyesini gönlümde taşıdım demez misin sevgili!.. Ve hediye gönlümde taşıdığıma inanmaz mısın Sevgili!..

Korkutan ve Müjdeleyen'e bir selâm olsun diyeydi bu yazı.

24 GERÇEK İSMAILLEYİN KURBAN OLASIM GELİR

*Yılda bir kurban keserler halk-ı âlem ıyd için
Ben senin sâat-be-sâat dem-be-dem kurbânınam*
Fuzulî

Ebu Hureyre'den İbn Mace rivayet ediyor:
*Efendiler Efendisi buyurdu ki:
Kim ki kurban kesmeğe malı, kudreti müsait olur da kurban
kesmezse o kimse bizim namazgâhımıza sakın yaklaş
masın.**

Yoluna kurban olduğum!

Lebbeyk!..

Bir yakınlık ver bize; kurbanlara vâbeste yakınlıklar ver!
Suyu yakuta döndüren, kanları la'l eden aydınlıklar ver.
Kalplerimizdeki dehşeti sevinçlere döndürüp can cânâne
teslim eden yalınlıklar ver.

* Sahih-i Buhari, XII, 33.

Güröl güröl tekbirlerle yankılanan ordulara döndür gönderdiğimiz canları ve zafer muştularıyla doldur gönüllermizi.

Çiçeğin rengini yeşerten bülbüllerin şarkısıyla ölçülür bir kurban sesi ve şiire döner niyetler, sonra telbiyeler musıkîye karışır. Dönüp dönüp bakışından melal devşirilen kurbanların şefkatle sıvazlamışsak başını bir sevgili perçemi okşar gibi; ve bir avuç tuz vermişsek, bir tas da su; gurbeti kurbete yazdık, fırkatı vuslata geçtik sayarız. Kullukta şuurumuzu, ve imanda nurumuzu inayet kanatlı tazarrularla mavera semtine uğurlarız firaklarımızı özge çilesiyle. Bir hâl ile bir kâl olur "(...) ve'n-har!"

Kurban; yorgun ve yenilmiş insanlığımızın üstüne en uzun sevinçleri akıtır kanıyla, ve ulu ırmaklara bedel ferahlıklar verir çölleşen ruhlarımıza. Deli depremlerce sarsılırken bedenler, ipek avuçlarımızdan süzülüp mükerrem kulların münacatları yükselir, yükselir, veraların kapılarına dayanır. Tebessümsüz salınan en ince dalın ucundaki en küçük sarı yaprakça titretir sonbahara tutulmuş gönüllerimizi kurbanlar ve bir şemsiye olur masiyetlerimize, geniş ve muhkem.

Bir kurban, bazen bir gecenin yuvarlanıp ahdini unutan neşidelerinde dökülen gül yapraklarına döndürür gözyaşlarımızı. Bize çok yakın olana, çok uzaklardan bir yakınlık dileği için, kehribar gündüzlere sürme çekmek üzere bir sürmeli koyun can verir, şan bulur; ser verir, hüsn ü ân bulur. Bir ölüm ki yaşamak isteyenlere kimya olur, bir can ki nereye gitse müheyya düşer. Memâtı hayâta tahvil ile tezhiblenir kaderi kurbanın ve kader kurbanı bir millettir bu

can pazarında nice evlat kurban eden.

"Çatma kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl"

Bir mahşer provasıdır kurban; mahrem hislerimizi bayram bayram dökerek gözlerimizden Arafat'a, Müzdelife'ye, Mina'ya; ve duyulur sesi Kâbe'den, dostlar meclisinden, dolu dizgin süveydalara ferman olarak: Lebbeyk!.. Zemzemce çoğalan Lebbeyk!..

Bir İsmail bıçağı bir sabrı keser çocuk boynunda; sonra bir koça sürülür. Bir İbrahim gelir, bir sevgi eser baba konyunda, âhir gökler ayağına serilir. Bir yakınlık olur kurbanın adı, İsmail olur. Bir kez daha kurban olur nefisler; ve bir kez daha ilhâma durur nefesler. Sakıncalı türküler söyleyen çocuklar için akika olur, adak olur, evine döner nihayet iyi niyet. Ve bir tebessüm olsun sunamadıklarımıza yılda bir pay biçilir sıcak hayattan, ocak tüter, sevinç olur.

Kurban olunacaklarımızı kuru kavgalara kurban etmeden... Arenalarda "Kan!.. Kan!.." çığlıklarıyla cinnete gitmeden... Gelinlik kızlarımızı ve ercesine delikanlılarımızı satanist mabetlerde boğazlamadan... Ve zilhiccemiz muharrem olmadan... Sevgiyle ve şefkatle... Geceyi kuşatan öfkeli yalnızlıkları sevinç bulvarlarında boğarak... Ve helâl kazançla... Bir kınalı koş, ya bir akıtmalı gülbahar...

Bu bizim kurbanımız... İsmail olana sabır ve teslimiyet, İbrahim olana azim ve niyet...

Kurban bir yakınlıktır madem, Sen yakınlığını ver bize ey yakınlığına muhtaç olduğumuz...

25 YAŞARKEN DOLUDİZGİN ÖLÜVERMEK APANSIZ

*Neylersin ölüm herkesin başında
Uyudun uyanmadın olacak*

Cahit Sıtkı

*"Öğüt verici (vaiz) olarak ölüm yeter"**

Dünyaya geldiğinde kulağına okunan ezanın, giderken kılınacak namazını hatırlıyor musun dostum? Bir namazlık saltanatın sonunu hatırlıyor musun hiç? Hani gecede ve gündüzde, hani gençte ve yaşlıda, hani iyide ve kötüde gelir de gelir ya, hatırlıyor musun?!..

Tarih ki bir tamahkâr bezirgandır, ölümler alır, ölümler satar kronolojisi listelerinde dostum, ve güzel ölümler güzel atlara binerek giderler. Sagular, yağlar, mer-siyeler ve ağıtlar ölü içindir hep, ölüm için değil.

* Beyhakî, Şu'abü'l-İmân, VII, 353.

Gökten düşünce yıldızımız, yalnız küçük bir yorgunluğa en büyük dinlenmeler ödül verilirse lirik destanların gözyaşları ölüye akar, ölüme değil. Çünkü ölüm bir ibret olur; ölüm bir vuslat olur. Ancak o vakit bilirsin dostum, ölüm bir rüya mıdır, gerçek mi; ya rüya olan dünya mıdır, öte mi?!.. Yoksa ellerini kim ısıtır karlara karılan kara toprak altında ölülerin dostum, yurtlarını kim ısıtır; azığı has, binitini yürük değilse?!..

Akşamların yumuşak tüylerine dokunmuş kargılar misali azgın atları boşandıran bir ölüm var dostum, bize her gün kendimizi hatırlatan. Bir ucunda aldanişlar, diğer ucunda yanışlar ya uyanışlar olan bir eşik o; bu uçtaki gülümseyişleri ötede gönül aydınlıklarına çevirecek bir eşik. Ah o aşınmış eşik!.. Güneş görünmez olur da gök bulutlanır da hani, sonu gelmez bir uykuya dalar gibi girilir bahar ülkesine ya; bilemezsin kara mı, ak mı; ya yakın mı, uzak mı!..

Ölümden korkanlar bilmezler nedir yaşamının zevki; ve bilmezler dostum yerin üstünde görüp geçirdiğimiz rüyaların yerin altında ebedî gençlikle devam edeceğini. Esirgeyen ve Bağışlayan huzurunda Kâlû'ya bir "Belâ" sözünün son sınavını başarmış yârân meclisinde, bütün belalardan uzak, ve bütün çirkinliklerden azade... Yunus diliyle dostum,

"Ölümden ne korkarsın

Korkma ebedî varsın!"

Ölüm ikiz aynanın öbür yüzüdür dostum, arka yüzünde gerçek görünür daim. Geleceği karanlık görerek azmi

birakmaktır işte bu yüzden en alçak ölüm ve korkularımızı giyindirip ruhumuza, ateş almış gemilerin suya yansıyan yangınları gibi kızartır içimizi. Bunda deşilmiş yüzler, onda ay parçası olur akledilirse eğer...

Yüzlerce kent dosyalanır her kentin kabristanında dostum, iki karış toprak tabakası kadar, canlarımıza yakın... Yaşamak, mavera çiçeklerin rengindedir orada; ya ki kızıl kor demetlerince dehşet. Sarp güvercinlerce düşen canların anlattığı öykülere döner birden mavera, bir gerdeğe girer gibi ve bir sevgiliye erer gibi... Göğsümüze iliklenen imanların aşk olduğudur ölüm, bir tek aşk, yalnızca aşk...

Tıraşı uzamış deliler ve dünyayı değiştirmeye ahdetmiş delikanlılar da ölür dostum, turfanda düşler gören kızlar da, dingin ve durgun ve dargın ihtiyarlar da... Borç senetleri elimizde; ve bankalar kapalı; uzun yolculuklara hüküm giymiş kefenlerin cebini bulamadan... Gelimli gidimli dünya; doğumlu ölümlü dünya; su ve toprak ve rüzgar ve ateş... Ah vefasız dünya!.. ve fani işleri fani dünyanın!.. Bit pazarından almışsak hayatlarımızı, üstümüzde iyi durmaz ki dostum, iyi durmaz ki...

Sayıllı günler tükenince dostum, ve coşkun ırmaklardan gebe kalan zamanlar bitince; tanımlanmaktan, formatlanmaktan, dayatılmaktan bıkkın direnmeler sona erince, hayattan bir renk, bir ışık, bir de ses götürmediler diye ağlarız ya dostum ölümlere; aslında geride kalanlardır ölenler ibret almıyorlarsa.

Sen ölmekten değil, yaşayamamaktan kork dostum ve Azrail elma derse çık git hayattan, ardına hiç bakmadan.

26

“DERTSİZ OLMAK DERT OLARAK YETER”

*Allah hüznü kalbi sever.**

- Baharında eylülü yaşayan kuşcağız! Kalbini hüznle dağladın mı hiç?

Hüzün ki su ve ateştir ılgım salgım; gülünü de gülistanını da, ırmağı ve lâlesini de ateş ve suya döndürür hayatın... Hani ateşe değince bir su, bakılır ya niceliğine ırmak mıdır, ya yağmur mu. Yağmurlu havanın yangını büyük olur ya hani; hani serpintiler ateşi besler ya!?.. Bardak bardak boşalıyorsa bir su, söner de alevler; yağmur yağmur serpilince çoğalır ya hani!..

* Hakîm, el-Müstedrek, IV, 315; Ebû Nuaym, Hilyetü'l-Evliya, VI, 90.

Hüzün ki kalpte başlayan bir yanıştır, elbet onu söndürmek için gayrete gelir göz pınarları yağmur yağmur... Ve yazık ki ırmak olamadıkça, yalnızca içindeki yangını çoğaltır bir kuşcağızın. Minicik kalbi yandıkça ağlayan bir kuş, gerçekte kentler tutuşturacak yangınlar çoğaltmaktadır turfa yüreğinde, ve yazık ki başkaları gafildir alevlerden... Bir döngüdür bu yüzden su ve ateş, hüzün potasında insanı yandırıp yundurmak için; ve belki başına baht, ayağına taht kondurmak için.

-Rüyalarına siyah hüzünler düşen kuşcağız! Damlada denizce çağladın mı hiç?

Deniz ki ateşlere sürgün sancılarda eflatun düşünceler çoğaltır. Kelimeleri tutsak olmuş zamanları can evine dalga dalga sürükler kasıtlı. Bir süvarinin terkisinde uyuyan sağır uğultuları getirir ufuklardan, ve bir geminin pruvasında karanlığın kurşun ağırlığı duyulur. Sonsuz hürriyete benzer uzayan bir şey vardır uzaklarda, hep uzaklarda... Alabildiğine maviliklerde uçuşur bulutsu sevinçler pupa yelken, ve çoban ateşlerine koşan gecelerde derbeder ömürler bölünür orta yerinden kâbus kâbus... Umut salıncaklarındaki huzurlu uykular, öldürülecek heyecanların tenhalarında eylül şiirlerine döner de baygın ormanların ve ölü sahillerin öte yakasında sıtmal arzularda vurur udun tellerine; kafessiz bülbüller düşer bir bir yere...

-Yüreğinde melal büyüten kuşcağız! Okul önlerinde gizli gizli ağladın mı hiç?

Gözyaşı ki bir tesellidir yavaş yavaş ayağa kalkan ve sürgünlerin yurda son dönüşlerindeki özlemdir. Yağmayan

yağmurların altında, yalınayak, antik güzelliklere tutkun papatya tarlalarını seher yürüyüşleriyle geçerek beyaz saatler yaşamaktır gözyaşı. Parıltısını yeni bulmuş gözlerinde bir kuşcağızın, çeşmibülbül tutsaklıklarıyla yıkık bendlerinden taşra akan hayallerdir, eski resimlerde yılanmış hatıralardır, seruma koşan hastalar gibi. Aylara ve yıllara değmez karınca yollarında yağdı biten kandiller aydınlatıyor şimdi hazin çehrelerini güvercinlerin, ve domdom kurşunuyla vurulup düşmekte yere. Damla damla arınmadır bu, kirli sulardan ve basamak basamak yükseliştir heyûlâ kaygulardan...

- Kanadı orta yerinden kırılan kuşcağız! Umudunu bir âh'a bağladın mı hiç?

Âh ki Rabb'in en kısa adıdır, tutulmuş yollarda kararıp yitirilen rüyaları uygarlığın kaçamak suskunluklarının yüzüne çarpıverir, ve son kapıda selvalar ve sisler, mahşer çıvgını ruhlarımıza adalet dağıtır. Rakkaslarına söz geçiremeyen saatler, yüreklerin hüznüyle en tanıştığı anda durur ve yoğun ihanet lifli ince yapraklarda, çizgi çizgi çile okunan yüzler belirir, dolunay olur... Varsın gündüzler ışığından utansın artık, kederler buz kessin yangınlarında ve dillerimizdeki sefil ilençleri güden dişlek çobanların geçtiği kapılar kapan-sın bir bir.

Hüzne ne hacet kuşcağız; zeytine and içerek ve kevserlere not düşerek bir tayy-i mekâna dönecekse ıyşımız, işretimiz... Ah ile adreslerimiz ırmaklar olmuşsa elbette öğreneceğiz yüzmeyi, değil mi?!..

27 ALNIMIZDA BİLGİLERDEN BİR ÇELENK

*Öğreten ve öğrenen hayırda ortakdırlar.**

Türkiyemizin yegâne düşmanı vardır: Cehalet...

Ve bir tek silahımız var: Eğitim... O halde eğitime mani olanlar ihanette midir?

Bir "A"dır birleştiren gönüllerimizi, öğretmek ve öğrenmek adına.

Âdem oluşu bir "A"dır düğümleyen şerha şerha...

Kaç bin yılın visali, kaç bin yılın yolculuğudur "A"nın hikâyesi..... Öğreten ile öğrenenin... Acep hangisi daha yücedir aynı bayrak altında?

Öğretmen ki muallimdir, öğretmekten öte eğitmektir işi, talimdir. Şekil verir, yoğurur. Salt bilgi değil, tavır da öğretir.

* Sünen (İbn Mace), I, 83; Mu'cem (Taberanî), VIII, 220,

Öğrenci ki talebedir, öğrenmeyi talep eder hep, satır satır, harf harf, cilt cilt bilgi ister, daha çok ister, daha çok araştırır. Yitik malını arar gibi...

Hakk'a yönelen alınlarda nurdur öğretmen, ve kederle ağlayan bir gözde yaş. Sevgiyi şefkat şefkat, saygıyı hürmet hürmet çoğaltır. Yelkenlilere emanet düşüncelerini maviliklerin kabaran bulutlarına yükleyerek enginlere gönderir yegan yegan; sonra ana kokulu sevgileri, inanç özlü kâinatı sindirir sözlerine ve sarındırır ruhlarını çocukların, yankısını paylaştırmak üzere sevincin.

Her gecenin ardında açan yeni bir sabahtır öğretmen, mustarip yollardan güneşe uzatır ellerini; ve bütün şarkılar susarken kutsal bir görev başlar. Her yıl yeniden öğrenilir "A"lar, her yıl noktalar yeniden öğrenilir. Doğrular, üçgenler ve baharlar üzerine bir medeniyet kurulur yeniden öğretmenin avuçlarında. Geceler karatahtasıdır onun, gündüzler tebeşiri ve ırakları yakın yakın getirir. Bir pergele uç olur ve çember çember çoğalır öğrenci yüzlerde.

Hepimizin içinde bir öğretmen yaşar, hepimizin içinde bir hürriyet başlar. Ve nerede hasretler ve özlemler sona eriyorsa orada bir öğretmen vardır mutlak. Bütün çiçekler bir öğretmenin yalnız ve çileli mezarında açar, her biri bir öğrenci için ötelere selâm gönderir. Bir harfine kırk yıl köle olmakla çıkılır zamanın yücesine ve uyanılmaz uykulara varmadan yemiş yüklü dallar yeniden düğmeler döker.

Ve öğrenci...

Hakikate yürünen yollarda gururdur öğrenci, ve kaderle pişirilen bir ocakta aş. Bir nabız âhengiyle adım adım şekil-

lenir bir muallim elinde, adım adım özgürlük bulur. Kalemimi saydam sabahlar sivriltir, kılıcını yüreğindeki acılar biler. Dirseklerinde nasır nasır mutluluk, sevgi ve özgürlük olur hayat. Öğrenendir o, zulmet yurdunda bir ışık, bir ışık daha.....Ve göğün kıyısında bir çiçek, bir çiçek daha.....İklimlerce akan bir ırmak, bir ırmak daha...

Güzel rüyalarla uyumalı bir öğrenci, aydınlık yüzler görmeli. Bir yağmur altında ıslanan tohumların renk renk filizlerinde yaşamalı, doludizgin umutlar fışkırmalı tomurlarından. Koklanmamış güllerimiz, bitmemiş başaklarımızdır öğrenciler bizim. Kelimelerce çoğalan zifiri gecelerimize harflerce mehtap.....

İlim yolunda ölenin şehid olduğunu bilirler mi acaba öğrencilerimiz, acaba şehidleri kefenlemeye güneşler bulunamayacağını bilirler mi?!.. O halde şu ihtiyar kürede bir ömrü satırlara vakfeden değil midir Perverdigar'a yakın olan?

Öğretmen ki ak saçlarını pırıl pırıl gözlere bağlayandır; anadır, babadır.

Öğrenci ki üzgün yüreğiyle okul önlerinde ağlayandır; yavrudur, baladır.

Bir öğrenci ile bir öğretmeni bir "A"dır birleştiren. Çünkü "A" ile başlar aydınlık, ve "A" ile başlar Allah, "A" ile başlar Aaaahh!...

Yeryüzünün bütün iyilikleri, bütün güzellikleri "A"dan yağar üstümüze.

Öğrencileri "A"dan uzaklaştıranlara lanet olsun. Efendi olacakları köleleştirenler batsın yere.

Kalem'e ve hokkaya ant içerek.

28

BİZE YİNE NELER OLUYOR GÜLÜM?

*Bilirim seni yalan dünyasın
Evliyaları alan dünyasın*

Yunus

*Dünyaya karşı ilgisizlik, kalbi ve bedeni rahatlatır.
Dünyaya rağbet ise, üzüntü ve sıkıntıyı arttırır. İşsizlik de
kalbi katılaştırır.**

Bir tutsaklıktır başlar, biz doğunca; dünya denir adına. Bir telaş, bir koşturmaca, dursuz duraksız. Rahmân'a isyan isyan kendimizden gafletin adıdır o. Maldan ve mülkten, çıkardan ve hesaptan, makamdan ve itibardan, şandan ve şöhretten olur sınanmalarımız çoğu kez. Bağına düşen bir dahi kurtaramaz başını belâdan, bir daha aydınlatamaz ruhunu karamsar zindanlarda.

* Ahmed b. Hanbel, Kitâbü'z-Zühed, s.24 Beyhakî, Şuabü'l-İmân, VII, 347, 348, 368

Dünyaya değil belâya geliriz biz, Kalû'dan söz açıp Belâ'yı ölçeriz hep. Şekerden ve baldan umar, ağudan ve zehirden içeriz; güzeller ve güzellikler der, çark-ı felekten geçeriz. Mert gelip mert gitmektir erlik, biliriz de, yine hilelere, oyunlara, oyuncaklara düşeriz. Üç talakla boşanası kumamızdır bizim, deriz de, her gece onun acüze koynunda sabahlarız.

Biz değiliz artık onu şekillendiren, bize fikrimiz bile sorulmuyor nedense. Oysa "Biz" bir medeniyetin adydı eskiden, bir hayat tarzının.

Ayrık gözlüklerinin ardından ötekiler hükmediyor şimdi ona ve zamanı fişliyorlar durmadan.

"Öteki" bir başkalaşmanın sancısıdır aslında, belki bir dayatmanın. Biz, biz olmayı yitirdikten sonra oldu olanlar, miskinliği gayrete tercih etmemizden sonra oldu. Gölge-lerden kan sızdı sükunetimizin üstüne. Suçlarımızın kanıydı hem... Sicim sicim gözyaşlarımızı dolayıp hoyrat ellerine gülüşlerimizin uçurtmalarını ötekiler uçurmaya başladı sonra. Rüzgârlar avare çıktı. Yalnızlığımızı duyduk bir uçtan bir uca sarındığımız dumanlarda, ve çığlıklarımız anlamsız kalabalıklara tutsak edildi. Zamanı kösele niyetine çiğneyen açlıklar ayarladı yelkovanların parmaklarını bunalım saatlerine. Her renkten pencereler açıldı azgın emellerin aynalarına ve yüzlerimizi seçemez olduk. İşsiz kaldık, kalbimiz katılaştı; aşsız kaldık, ruhlarımız dalaştı. İçimiz aynıydı, dışımız kabuk kabuk döküldü. Günleri sek sek oynayarak geçmenin bedelini umut taşlarından hayali saraylar yaparak ödedik. Kristal adalar boş havuzlara düştü; güz yapraklarının kıvranarak öldüğü susuzluklarda korkularımızı yüzdürür

olduk. Ve iri çuvaldızlarla diktik güzelliklerin ağzını. Hep dünya idi sebep, hep dünya sevgisi oldu yenilgilerimiz.

Dünyaya bu kadar düşmeseydik kalbimiz rahatlayacaktı belki. Belki işimiz ve aşımız olacaktı, imanımız ve mutluluğumuz olacaktı. Olmadı; bunalımlarımızın kancalarını kör kuyulara sarkıttık; tekilliğimizi sokaklara çözdük, yuvadan ve eşten ayrıldık. Beyhudeliğe ayarlı zamanlarda intiharları taktık yakalarımıza rozet rozet. Eldivenlerimizde kaldı ellerimizin sıcaklığı, ve tozlu çekmecelere kaldırıldı dostluklarımız. Hep eski ve kırık şeylerle avunduk çocuklar gibi, ve ötekiler dizdi içleri başkaldırı dolu şişeleri yüzlerimizin raflarına göz göz... Mavi, yeşil, sarı ve mor fırladıklara takılı kaldı bitimsiz can sıkıntılarımız, nakışlı gündüzlerde karanlığımızı artırdılar peyderpey. Duygularımızı mesafelere serptiler boylu boyunca, ve ölümü mezarlıklara hapsedip tabaka tabaka, zamandan kopardılar ilkin bizi, ölmeyeceğimize inandırdılar; ve sonra hırs çivilerinin başlarını koparıp çaktılar tabutlarımıza, "dünya" diyerek, hurdaya döndürdüler yüreklerimizi, varlığımızı, medeniyetimizi. En asil tutkularımız, kendini tutmaktan yoksun tutkullarla tutturulunca kendimizi bir ayarda tutamadık, ve yabancı bir konuk olduk şu bir demlik yapıda, dem geldi geçti, biz bir köşeye ilişip kaldık; ellerimizi birleştirmeyi akıl edemedik, imanlarımızı Bir'leştirmeyi akıl edemedik.

Neler oluyor bize yine neler oluyor gülüm?!..

29

SEVGİDE CÖMERT, SEVGİLİDE CİMRİ

*Hangi kusur cimrilik kusurundan daha çirkindir? **

Kutlum!

Ölü kelebekler çağındayız farkında mısın; çiçeğe ulaşamayan kovanlar dolusu uğultularda yakmadayız kanatlarımızı?!.. Yüreğimizi dinamitleyen iştahlarımızdan kurtulmaya mecalimiz kalmadı benlik düşüncelerimizin agoralarında. Kişnemesinden güneşin doğduğu atlarımızı yoksulluğun kırlarına yaylımlara saldık; bigâne bulutlar sarıldı yaralarımıza. Kimsesiz tören alanlarındaki heykeller kadar yalnızlaştık ve vitrinlerin ışıklı odalarında unutulmuş ölümlere döndük, donduk kaldık.

Kutlum!

Ev ev, ülke ülke götürdüğümüz yükler yordu ayaklarımızı da umutlarımızın trenine yetişemeden çaresizlikten demir sürgüleri indi avare hayatlar sürdüğümüz hücrelerimize.

* Müsned, III, 308 Buhari, Sahih, V, 121

Sağlam görünen çürük ayakkabılar gibi giyindiğimiz sahte kimliklerimizi sahte kavaflara sattık ve yalnız yaşamaya mahkum ettik patiklerini bebeklerimizin. Ezilmişliğe adanan karıncalar üşüştü varlığımıza ve biz karınca dualarını unuttuk.

Kutlum!

Kefenin cebi yok denir, meseldir, gel, beynimize batmış kıymıklar, ya ki etimize sokulmuş bileyli hançerlerden kurtulup toplumu ve paylaşmayı özümleyen fidanlar dikelim canlarımıza!.. Gel nalıncı keserine enerji sağlayan çarkın baş döndürücü hızından başımızı alıp çıkalım yücesine değirmenlerin ve gölge oyunları ile şelaleri damıtan sulardan atlayalım enginlere, bir çaresizin çaresizliğine karışalım çarecûlar gibi. Çelik kırbaçların boğucu yaltırtıklarında diğerkâm ömürler sürelim gel!..

Kutlum!..

Seyretmekten yorulmadık mı تنها avuçlarla önde gidenlerimizi, usancımız değil mi toprağın doyurduğu aç gözlülüklerimiz? Civanmertlik öldü mü denilsin yoksa kutlum, dünya cimriler dünyası mı denilsin? Buruşmuş derilerimizin üstünde cimrilik deseniyle mi çıkalım bitimsiz yola; verdiğimiz şeyin kaybolduğundan korkarak unutalım mı Hak müjdesini? Hiçliğimizin, hıncımızın, doymak bilmez nefsimizin entipüften Babil kulelerine mi sığıalım daha; daha fakr u zaruret varken giderilecek ve daha yollar varken gidilecek?!..

Kutlum!

İrmak başında oturup da suyu esirgeyen, ırmağı göremeyen körden başka değil de nedir? Cimrilik, karşılığı olmayan bir oyuna girmek değil de nedir? Bilirsin ki biriken

elbet kokuşur; duran, ışığını yitirir. Mumyalar kadar sarıp sarmalansa da saklanan çürür bir gün ve gömülen helâk olur. Doğan yaşlanır, yaşayan ölür. Gecelerin zifiri künklerinde karabasan dehşetlere varır bir cimri hayat; iyiliği can evinden vurarak kaybedilir ancak savaşlar. Bizden öncekileri helâk eden tecellidir o ki, paylaşılacak تنها gizemleri kentlerin yalnızlığına katarak saklamayı yeğlediler; ve ayrı yaylalarda biten otlar gibi birbirlerinin el uzatmasını bekleye bekleye çürüdüler.

Kutlum!

Bir verene ondur cömertlik, onlarca çoğalmanın lezzetiyle. Cennet selvilerinin dalı onunla yeşil kalır; bir can bağışlayana yüz bin can ile koşmakla bahara erer canlar. Öksüz şamdanlara bayramlık giysiler dokuyan mumdur cömertlik; toprakta, güneşte ve denizde yanar durmadan, duraksamadan.

Kutlum!..

Cömertlik sahilde her çakıl taşında; cimrilik yürekte bir çıban başında...

Elde gerek cömertlik, yürekte gerek; cimrilik dilde gerek, şehvette gerek...

Cömertlik gözden gelir, cimrilik özden; iş görendir bir sahî söz de kıskanan olur elbet sonunda bir köz. Cömert cemali göre dursun; cimri ötelerde de köre dursun.

Kutlum!..

İnciyi görmek dalgıcı sevindirir; ancak sevgide ve yakarışta cimri olmayalım bari gel!..

30 KADERLERİMİZE Mİ KÜSTÜK; KADERLERİMİZİ Mİ KÜSTÜRDÜK?

*Kader, beyaz kağıda sütle yazılmış yazı
Elindeyse beyazdan, gel de sıyr beyazı*
NFK

*Kadere inanmak üzüntü ve sıkıntıyı giderir.**

Bir alın yazısı bu yiğidim, var ile yok tarihleri arasında bir sınanma. Hani bilinmeyen ellerde iç içe daireler çizen pergellerin birbirine ne yakın, birbirine ne uzak çizgileri var ya, kader diyorlar adına. Ezelden ebede olmuş ve olacakların çetelesi o, zamanın ve mekanın, şartların ve konumların, sebeplerin ve sonuçların Allah ilmindeki takdiri...

Kadere meydan okumak da yiğidim, kadere boyun eğmek de hayır ile şer arasında bize tertiplenmiş bir kez. İyiye de şükür, kötüye de, alperenler dilince. Kader birliği ettik madem, paylaşalım gel şimdi sevinci ve kederi, bir hasbıhal olsun.

* Kuzaî, Şihâbu'l-Ahbâr, nr. 197

Derler ki delikanlım,

Kader miras olur bazen, devralınır atalardan ve iyiler de, kötüler de potasında hayat damıtır durmadan. Issız sokakların açık avuçlarına çizilince rotalar, yalnızlıklar sağanak olur birden. En güzel anıların kabloları toprakaltı şebekelerine döşenir ve yeraltından gelen sessiz telefonlar ölüm kabinlerinde görüştürür aynı kaderi paylaşanları. Bazen bir uzayışın salıncağında beklemeyi beklemek düşer iğreti varlıklarımıza; ve bazen kaskatı duvarlarla örülür özgürlüklerimizin şaş ciheti. Zaman bugün olur, ve gölgesine düşman olan uygun adımlarla yürünür umutsuz yollar.

Derler ki gelinim,

Kader bizi herkesten çok var olduğumuza inandırarak yalnızlaştırmada şimdi ve amansız kalabalıklarda ellerimizi birleştirmeyi akıl edemiyoruz bir türlü. Günlerin ve genlerin bir araya getiremediği varlıklarımız, kurulu bombalar gibi bırakılıyor ya korku sokaklarına, ansızın bin parça olmak için, tik tak, tik tak... Yağız düşüncelerimiz sık parmaklıklarla hesaplanıyor cetvel cetvel; bayramlar ve şöenler tekdüze grilere boyandırılıyor. Gücümüzü sivriltilip karanlığa tüneller açabilmek için ilk ışıklara teşne seher güllerince kanatmayız ya yüreklerimizi...

Derler ki kızım,

Kader böyle imiş, dengesiz dalgalar vuracakmış kıyılarımıza, zamansız fırtınalara tutulacakmışız. Kabuğu düşmüş

kaplumbağalar gibi sersefil, dönmesini unutmuş çemberler gibi şaşırmış kalakalacakmışız ortalık yerde. İçimizin kopmayan ipiyle darağaçlarına bağladığımız masumiyetlerimizin altındaki sandalyeleri, istenmeyişlere takıntılı ayakların kudurmuş öfkesi tekmeleyecekmiş. Zaten olmayan kervanları bekleye bekleye yitirdiğimiz umutlarımızın yıldızsız ve aysız gecelerinde katran kazanlarına atılışlarımızı seyrederken ziftlenecekmiş cellatlarımızın yürekleri; ve bize elleri bağlı beklemek düşecekmiş.

Sen deme bunları çocuğum, sen kadere böyle deme. İçini tersyüz etmedikçe anlayamazsın kaderi çünkü; yolculuklarını içine, durağanlıkları dışına yapmadıkça anlayamazsın. Gözyaşlarıyla diktığın giysiyi hoyrat makaslar doğrarken pâre pâre, "Kader buymuş!" diyemezsin. Gururunun kristal küreleri taşlık yollarda tuz buz edilirken kadere sığıntı olamazsın. Kulvarlarda koşu varken yürümeye kader diyemezsin sen. Dallarını fırtınalar, çiçeklerini ayazlar vururken oturmayı kader değil miskinlik anla o halde çocuğum.

Kader insaniyet kelimesinin içini dolduran erdemler bütünüdür yığidim, böyle anla sen. İnsaniyet ki çalışmaktır, başarmaktır, paylaşmak ve hoşgörmektir, yardım ve iyiliktir. Kader ancak o vakit baht olur, kader ancak o vakit taht olur. Kaderimiz bunlar olmayacaksa, ya sorgumuz nic'olur delikanlım, sorgumuz nic'olur?!..

Senin için kader, yapabildiğindir cancağızım, iyi ve kötü günde elinden geleni yapabildiğindir... Ötesi senden sorulmaz, içini rahat tut!

31 KİTABA GÜZELLEME

*Kur'an öyle bir zenginliktir ki; artık ondan sonra bir fakirlik ve onun dışında bir zenginlik yoktur.**

Taalâ'nın adıyla...

Bir önsöz ile başladı Rahman olan Rab kitabına, bir açılış diledi gönüllerde...

Eylül renkli Buzağı'nın öyküsüne Musa'nın güz sarısı imtihanını sindirdi evvel, sonra İmran ailesinin mümtaz macerasını anlattı. Kadınlar hakkında emretti emrettiğince; gökten Sofra'lar indirdi İsa'ya indirdiğince. Etinden ve sütünden ve gücünden haram ile helali ayırdı Hayvanlar'ın.

* Mu'cem (Taberânî), I, 255.

A'rafta en ince kabuğundayken cennet ile cehennem, Ganimetler paylaşıldı hak üzre. Bir Tevbe'nin kanadında idi. Yunus'ta gördüğümüz iman, Ad ile İrem üzre at sürdü Hud adlı bir sultan. Gönüller ferahı Yusuf lirik bir aşk oluverdi Ken'an' da; korkunun ve umudun şimşegine bir Gök gürültüsüyle yandı yanan da.

Yâd et o zamanı ki hani İbrahim Kâbe'ye ilk taşı koymuştu ve Hicr kentinden Semud ile Eykeliler Lut'u yalanlayıp kovmuştu. Hatırla!.. Ne hoştur, renk renk, çiçek çiçek bal-larıyla bir Balarası; ne güzeldir Mirac'da Gece yürüyüşüne çıkar gibi Kutlu Sevgili gece yarısı. Hani yedi er vardı bir Mağara'da, bir de Kıtmîr; hani âbide Meryem bir çocuk doğurmuştu ruşenzamîr?!..

Ta-Hâ!..

Peygamberler aşkına!.. Kâbe ve Zemzem aşkına; hurma ile Hac aşkına... "Muhakkak ki Mü'minler felâha ermişlerdir." Ve Nur ile küfrü Ayıran'dır bu kitâb; arz ile semada bu kita-ba hayrandır her hitab. Hiçbir kelam, hiçbir söz, eş olmaz bir harfine; Şairler şöyle dursun, övgüsüne aciz kalır şiirler bile. Öyle ya, Karınca Süleyman ile bahs edebilsin mi; Hikayeler hakikate gidebilsin, Örümcek aslanı yedebilsin mi? Bu kitab ki, Rum'un elbette mağlub olduğunu da, Lokman'ın Secde ederek hitmetle dolduğunu da, Ordular'ın ahvâlini de, Sebe kentinin hâlini de bize dosdoğru anlattı. Bu kitap ki, Yoktan Yaratan'a özge bir sanattı.

Ya-Sîn!..

Saf saf duranlar aşkına!.. Ve Sad aşkına... "Ve kâfir olanlar, Bölük Bölük cehenneme sevk edilmişlerdir." Mü'minse açık-

layarak göğsündeki imanı, ve Danışarak nefsindeki gümânı... Namazı dosdoğru kılarak ve Altın ile mücevherlerden manevi süsler alarak girer yola. Ne zifiri gölgeli alev saçan Duman'lar, ne Diz Çökenler ve vuruşarak koşanlar, ne de Kum Tepeleri'nce zulümlere batanlar onu döndürebilir yolundan. Övülmüş Elçi'dir ki ona Feth'i müjdelerdi; altından ırmaklar akan Odalar müjde verdi.

Kâf!..

Tozu dumana katanlar aşkına!.. Tur dağından Yıldız doğar, Ay çıkar. Rahman "Kıyam et!" dediyse elbet Kıyamet çıkar. Dağlar pamuk pamuk atılır çevremizde, Demirleri eriten Mücadele çatılır çehremizde... Bir Toplanış'la toplandığında, İmtihan olunan kadın da... Saf tutmak üzere Toplanma gününde Münafıklar adında... Bilecekler elbet gerçek Kâr-zarar gününü, anacaklar elbet Efendim'in adını ve ününü. Boşanmanın bir yük, Haram kılmanın bir yok olduğu o günde, hani dönecek ya her şey Mülk'ün sahibine!.. Hani yazan Kalem, yazacak ya Hakikati yeniden ve yine O Kalem ne güzel yazdı!.. Yüksek makamlara yazınca peygamberler kaderini, Nuh'u Tufana yazdı, denizler yana yazdı.

Cinler aşkına!.. Örtünüp bürünen ile Örtüye bürünen eşit yaşayacak Kıyamet'i elbet, ve gümüş tepsilerden saçılacak cennet baharları ayaklarına nevbet be nevbet. İnsan ki Gönderilenlerden almışken Haberini sorgunun suâlin, nasıl da Çekip çıkardı haramını helâlin ve nası Yüz çevirdi cemîlinden Cemâl' in? Ah gafil insan!..

Güneş Dürüldüğü ve gök Ayrıldığı vakit, Ölçüde hile

yapanların vay haline!.. Vay haline onların sema Yarıldığı vakit!..

And olsun göğ ve Burçlara ve Gece yıldızına! Rabb'in Pek yüce adını anarak and olsun Sarıp bürüyen kıyamete... Ve and olsun Tan vakti'nde kutsal Belde'leri kuşatan rahmete. Güneş'e de and olsun, Geceye ve Kuşluk vakti'ne de... "Senin göğsünü ferahlatacak biçimde Açmadık mı" buyuranın ahdine de... O gün inananların açık olacak gönülleri, ve açılacak gönüllerde gülleri.

İncir'e ve zeytine and olsun ki, "O, insanı bir Kan pıhtısından yarattı." ve Kadir gecesinde üstüne rahmet rahmet, Açık bir belge olan Kitab'ı attı... Artık, "Yer şiddetli bir Sarsılışla sarsıldığında" ve Hızlı Koşanlara çarpıldığında, Kıyamet, gözyaşlarınca Çoklukları bir bir boşaltır yokluklara. Zaman'a yemin olsun ki, artık masumlara El ve dille sataşanlar o gün zilletle ziyandadır; Rabb'in Fil sahiplerine yaptığıınca, ve Kureyş'in verilmesi gerekeni vermeyen inada saptığıınca hasretle hüsrandadır...

Kevser hakkı için ey kutlu er! Mühürlü kalpler, almazsa haber, taşıma keder. Madem Kafirler, Yardımı terk eder, dağlasın ciğer, bırak olsunlar heder. Ve eli kuruyasıcının eli Kurusun... Sen ki Rahman'ın özge kulusun, hemen Allah'a yönel, İhlas'a çark et. Tan yeri yeniden sökülürken, İnsanlar dehşetle dökülürken, hemen Allah'a sığın, kulluğu fark et.

32 AŞKTIR Kİ, GERİSİ VESAİREDİR...

*Aşk derdiyle hoşem el çek ilacımdan tabîb
Kılma derman kim helâkim zehr-i dermanındadır*

Fuzulî

*Aşık olup bunu gizleyen ve bu şekilde ölen şehittir.**

Sevgili!..

Aşkın şiiirini yazmak isterdim sana; sana aşkı şiiir ile yazmak isterdim... Aşkı seninle tanımlamak ister, aşkı sende tanımak isterdim. Ay ikiye bölündüğünde yanında olmak, Uhud'da dişini avcuma almak isterdim.

Sevgili!..

Şimdi senden uzakta, aşk şudur diyebilsem eğer, son defa kendimi ve ilk defa okuyucumu kandırmış olacağım. Bildim dediğim bir aldanıştır çünkü o, duydum dediğim bir yanıştır. Şimdi ayın, şın ve kaf'ları çıkardılar elifbelerden de sensizliğin mektebinde bir sabra mıhladılar bizi elif'lerle he'lerden.

* Münavî, Feyzül-Kadîr, VI, 180.

Sensizlikte hasretin hüzzamlarını öğrendik kucak kucak, ve aşkın nihavent saltanatını arar olduk köşe bucak.

Bildiğimizi sandıkça yandık da yolunda, yolunda yandığımızı sandıkça bildik sonunda. Aşkın gerçeği değildi bildiğimiz, ama aşkın ateşiydi yandığımız. Artık şüphedeyiz, canları yâre ulaştıran bir sel miydi aşk, şekeri güzele sunup ağuyu kalbe bulaştıran bir el miydi!.. Sana varacak yolların çilesi miydi; tutkular ötesi tutkunun zirvesi, hasretle yanlışların sesi miydi!..

Galiba varlığın çekim alanına giren en ulvi acıydı aşk; ve maddeyi mânâya veren en cömert sancıydı. Ruhların çeşitli varlıklar arasında bölüştürülen süsüydü belki; belki ötelere yazgılı yitirışlerin türküsüydü. Kalp kalbe konan kelebek kanatlarında renk; kudümlerde düşünüp neylerde ağlayan âhenkti aşk. Şarkın bütün şiir macerasıydı, belki Yesribli sevgililer için tutulan bir Anadolu yasıydı. Yağmur yağmur belâya başını tutmaklar ve ateş ateş denizlere kendini atmaklardı. Mansûr'u dâra takan da, Halil'i oda yakan da oydu, ve oydu Eyyub'u derde bırakan da. Tuz kadar mübarek, ekmekçe aziz idi; toprakleyn bereket, su gibi temiz idi.

Aşk iğnesiyle dikilince bir dikiş, kıyamete kadar sökülmez imiş. Aşk ile insan elbet güneşe benzer; ve aşksız gönül misâl-i taşa benzer. Hayatı aşka bölünce hayat çoğalır; bütün hayatları toplasan geriye aşk kalır. Gelip kemiğe dayanınca dünya, hayata atılan kemend olur; göz kapaklarından vurulunca kasırgalar, annelerce deprem, babalarca bend olur. Aşksız bahar dallarını kuru bir ayaz boğar, aşksız rahmini yargılayan bebekler nâgehan doğar. Mahrem

düşüncelerle perdelenen odalarda ya ezel ya ebet olur; aşk kayıp giderse dünyadan ebet kıyamet olur; sevgisizlik gelir, dünya cehennem olur.

Aşk gelince burukluğun şiirinde hüznün dokur heceler; ve azarlanmış kalpleri ısıtır tam yarısında geceler. Saban onunla sürerse toprağı koşarak, ancak o vakit yeşerir taze bir başak. Atların nallarından yıldırımlar masallara dökülür, ve yollanamayan mektuplarda nice kalpler sökülür. Kayan yıldızlar gibi büzülür elem dehlizlerine diller, ve melâl süzülür gibi melek kanatlarında döker yapraklarını güller. Kaderin dehşetini yakan şamdanlar özge pervanelere tesellikâr düşer, şefkatli bir ekmek kırıntısıdır kurutulmuş buselere yâr düşer.

Sevgili!..

Kapına geldik; aşkı öğret bize; ve aşkını ver yüreklerimize.

Bir nihânîce gamzene gamzede âşıkların adına... Hani uykuya dalınca kenti, ve yalnız başına kalınca kendi... Hani yalnız gecelerde konuşmadan kalınca dilleri, ve hâl üzere gönüller anlar olunca bütün dilleri... Vicdan sesinden bîzâr kürek mahkumlarınca, hani âşıkların hasreti özlemle karınca... Hani gurbetin ucunda gönlüme gömen de seni, hani seni gurbet gurbet gönlüme gömende... Güneş ve ay nurunu aşkıdan alırken; güneşin ışığı aya vurur gibi âşıkı aydınlatırken... Gel ey Sevgili bir huzmecik bahş eyle âsi ve âciz üftadene, ve umut ver peykin olmaya teşne kem zerre. Aşkları unutan bendene aşkını unutturma!..

Her şey sen olsun şu dünyada ve olmasın sen olmayan dünya da.

33

NURUNDANDIR BÜTÜN NURLAR

*Beni seven cennette benimle beraber olur.**

Mihrabım!..

Mihrabım'a uğra sabâ yeli, huzuruna varıp edeble, selâmımı ilet, heceler yarım yamalak, heyecanlar salkım saçak...

"And olsun kuşluk vaktine...", kuşluk vakti onun gönlündeki vahyin ışıdır, ve ışıklar nurunun âşıdır.

"Geceye and ederim ki...", onun saçlarını kıskanmaktan gecenin bağı yanık; gece yarısı hasretle uyanıktır.

"Güneşe and olsun..." ondan daha kutlu bir faniyi hiç izlemedi, ve yer ondan daha kıymetli bir hazineyi hiç gizlemedi.

Ahmed!.. Gönüller gıdası, ruhlar şıfası... Gözlerin feri, şerefin zaferi... Dudağının değdiği bir güle bin can feda Ahmed, eline değmiş bir ele cihanca cihan feda!

* Tirmizî'den naklen, Nûr-ı Muhammedî, s.143.

Işığım!

Göz kırpasıya Burak'ınla vardığın yere bin yılda varamazken berk uran melekler, nasıl aşkına dönmesin zeminler ve zamanlar, nasıl tutulmasın burçlar ve felekler. Sen var iken kıblem, gök ile yerin arasında hangi varlığa adansın ya emekler, ya hangi renk ile iltica etsin dallarına çiçekler? Cemalini gören âşık, görmeyen âşık iken nurum, gamzene rüyada olsun ermesin mi tennure kelekler?

Günaydınım!

Tohum versen de bize mahsul olabilseydik, kanat olsan da bize katına varabilseydik. Şarkıların ürperdiği şebnem avuçlarında Medine rüzgârlarının ısıltılı kumlarınca yanabilseydik, sana kanabilseydik. Bir kez olsun aşkınla dök-tüğümüz gözyaşlarından abdest alabilse ve denizine bir kez olsun dalabilseydik, ya denizinde kalabilseydik. Himalayalar kadar kara yüzümüzü kara yerlere salabilseydik; bağından razıye ve marziye ilhamlar alabilseydik!

Sevgilim!

Kutlu gelişine yüz bin selâm olsun, sen aydınlık içinde aydınlık, sen açıklık içinde açıklıktın. Seninle sevgiler sevgili olur, seninle muhâlimiz hâle dururdu. Mühürleri kaldırmada son idin sen, can kilitlerini açmada sonuncu, gülümse sen. Seni görenlerin güneş düşerdi gözünden, seni sevenlerin ışık yayırdı yüzünden. Birer efsaneydi iki yanağın; hayal ile hatıra eleğim sağmalarıyla karanın ve ağın.

Sultanım!

Adına altınlar bastıran sultanlar şehirler alırdı, şimdi şehirleri düşüyor adinsız sultanların, adını gizli anıyor âşık-ı nâlanların. Kulluk prangaları çözülünce ayağımızdan, âzâd

oldu zülfünün zenciri solumuzdan ve sağımızdan. Ashabının kara kerpiçte gözsüz gördüğünü, biz cilalı aynalarda yitirdik de yaptık düğünü. Tedavisinde hayat bulmuş hekime düşman hasta gibiyiz, mürebbisine kin güden çocuklara yasta gibiyiz. İnsanlık güneşe nispet zulmete döndü, balıklar suya öfkeleni, kuzgun ete döndü; bahtımız hasrete döndü.

Hasretim!

Gümüş tenli Yusuf'u arayanlar gül teninde Yusuf'lar ülkesine girdiler; cennet peşinde koşanlar gül cemalinde cennetlere erdiler.

"Körün elinden tutana Hak'tan yüzlerce ecir vardır!" buyurmuştun. Kıyam et, tut körlerinin elinden ve İsrail'le kiyametten evvel bir kıyamet kopar. Yıllar yılı kendi yatağını öpen nehirlerce ak ezeli özlemlerimizin yokuşlarına ve öğüt, yine öğüt, yine öğüt aşk tanelerimizi değirmenlerinin nakışlarına.

Övüncüm!

Ruhlarımızdan kuşluklar geçti, gün geçti... Akşam oldu, düğün geçti.. ve gece olmadan, Yesrib'in güneşi, kerem kıl, tüllenen hayallerimize bir huzme bıraksın himmetin, ve artık getirdiğin kutsal emanetin kaybolacağından korkmasın ümmetin!. Kalbimizi kaydırmadan, bize onu haşre dek bakî kılma ruhsatı ver, ve yalın unutuşların poyrazında bırakıp bizi bir başımıza, belleklerimiz tereddüt dolu zembereklerinde kıvrandırma, yeter. Gel, son kez ilk baharımız ol!. Bu mevsim güller incitilmesin, gamküsarımız ol!..

Ömrüm!

Tâhâ ve Yâsîn aşkına...

Öncesinde senin aşkın yoksa neye yarar ölüm!.

34

GÖZ KIRP BANA SÎTARE; BİLEYİM SENİ!..

*Ashabım yıldızlar gibidir, hangisine uyarsanız, hidayeti bulursunuz.**

Siz ey, evvelce kömür karasında yalan, sonra gönül yarasında parlayan yıldızlar! Siz zambak zambak... Ve sonra bayrak bayrak... Hani siz; kendinizi dostluğa ilikleyerek dolaşırdınız semalarımızda?!..

Siz ey, düşmanlar iken birbirinin ışığında dost olan yıldızlar! Hani siz firuze akşamların reyhan reyhan açan çiçekleriydiniz atlas bahçelerde!?!..

Siz ey, noksanları tamamlanınca bir bir parlayan yıldızlar! Hani siz kol kola girdiğinizde saadetin çağıydı asumanlarınızda!?!..

* Câmîu Beyânî'l-İlm (İbn Abdiberr), 357-358; Mesnevi, I, b. 3556.

Bir yıldız, gökte bir saadetin adıdır yerdeki insan için. Açamayan goncaların karanlık tarlasında bir çolpan; karalığın kudurmuş ağzında bir sitar(e), gökleri ayakta tutan dağlar gibi bir demirkazık, ve umutları hüznle büyüten bir kervankıran... Münzevi avcılara yorganlar biçen gecelerin ışık ışık yanışıdır yorgun bulutlar arasında her yıldız; ve Adı Güzel Süvari'nin berk urarak koşan Burak'ının nallarından çil çil serpilen kekkebeleriyle romantik desenler dokuyan mistik kekkebeleridir.

Yıldızlarımız nerede hey!..

Gerçeğin ruhuna üfleye üfleye hayatı sevgiyle yorumlayan yıldızlarımız nerede? Yağmalanmış kuyulara düşüremediğimiz yağmurları, kör sıtmalarımıza serinlik diye yağdıran yıldızlarımız nerede? Kentten kaçışlarımızın ardından avuçlarda yalnızca bir damla gözyaşı olup yanan yıldızlarımızı kim aldı? Yıldızlarımız nerede?

* * *

Yıldızlarımızı yitirdik!.. Aah, ışıklarımızı yitirdik. Işığımız körlük, beyazımız karalık oldu. Güvenlerimiz çorak coğrafyalara ekildi, bereketli başaklarımızı cılız güveler yedi. Yağmur yağmur güzellikler, nefes nefes yakınlıklar göç ettiller yad ellere ve kül yorgunu bulutların tül desenleri arkasında, gül sarhoşu şerareler misali parlayan şafak yıldızlarımız söndü ardı ardına.

Yıldızsız bağlarımızda kulunçlar ve kılınçlar eskitiliyor şimdi, aydınlıklarımız kara düşüncelerle karanlık dehlizlere kilitleniyor. Bir bir dökülüyor yanılsamalarımız tarihin utanç

bellediği seherlere, ve kalbur kalbur eleniyor yorgun, solgun ve küskün zamanlar yerlere. Yangınlar çalınıyor bahtımıza, ışığı olmayan yangınlar.. Mağaralardan uzun uyku sesleri geliyor, ve kovasız kuyularda Yusuf lar ağlaşıyor. Taze gelinlerimizin köhnemiş çeyizlerine kelep kelep taze lavanta taneli hayaller bükülüyor; dudaklarından, uzak zamanlar hatırası yıldız yıldız parlayan gülüşler sökülüyor ve komşu evlerin akasyaları arasından belki de hiç bestelene-meyecek şiirler dökülüyor. Zulmün ağırlığında sabır taşları çatlatılıyor umarsızca, ve dile getirilememişliğin boğuk sancıları saplanıyor böğrümüze arsızca. Yazık ki sahralara ikiye bölünmüş yayan yarelere de, sevincin kalbini kemiren farelere de şiirler yazılıyor artık yıldızsız zamanlarda.

Yıldız alacası bir dünyada yıldız falcılarına çaldırdık son şafak yıldızımızı da. Yerlerde çiçek, göklerde yıldızdı düşler-imiz; ve heyhaat, yıldızların düştüğü yere kilitlendi gülüşler-imiz. Yıldızlarımız kaydı ve her gece avare uykusuzluklarda yıldızlar sayarak poyrazına tutulduk yıldız yelinin. Yıldızlarımızı söndürdüler göklerde, bir türlü barıştıra-madılar yıldızlarını yıldızımızla. Sonra tarihlerimiz başkaldırdı coğrafyalarımıza, sonra yağmalanan günler-imizde anlam ile insan el ele tutuşup gittiler yıldızsız semalara, yittiler.

Sen ey!.. Nakaratı unutulmuş müzdeviş şarkıların al al rengiyle dokunan Ayyıldız'ım, bayrağım! Aşkın ve kavganın enkazında yeter şu küskünlüğün! Gülümseyişlerin vursun yüzlerimize, nur içinde nur olsun; gecelerin sesleri ekilsin yüreklerimize, sürur üzre sürur olsun, matemimiz sûr olsun.

Yıldızlar!.. Göğe bakan çocuklarımıza bir kez olsun yüz gösterin ve sabahlara yakın düşün artık aydınlıklarımız. Nerede bir biçimli güzellik varsa hep sizinle biçsin şirazesini, ve nerede bir ahenkli sanat varsa sizinle ölçsün endazesini. Güzelliğin hakiki sevenleri, sevecekleri hakiki güzelliği sizinle tanışınlar ve sizi ansınlar. Yaşasın sizin için ağlayan bir dize her şiiirde; ve sizin için parlayan bir damla her nehirde...

Yıldızlar!.. Acep siz, kefensiz gömülenlerin yerine mi bekliyorsunuz doruklarımızı?

Yıldızlar!.. Bigane körlüğümüze göz kırpmaktan yorulmaz mısınız hiç?

Yıldızlar!.. Samanyolundan gelecek kervanlarınızı bekliyoruz; bir susuzluğu gidermek ve bir vuslata ermek için.

35 MUTLAK GÜZEL

*Allah güzeldir; güzel(lik)i sever.**

Sokaktan geçerken Yusuf'un yüzünün nuru o civarda bulunan köşklerin, evlerin pencerelerinden, kafeslerinden içeriye vurur, düşerdi.

Köşklerde bulunanlar: " Belli ki Yusuf gezmeye çıktı, şimdi buradan geçiyor!" derlerdi.

Köşede bucakta oturanlar da duvarlarda ışıklar, parıltılar görünce, Yusuf'un oradan geçtiğini anlardı.

Yusuf'un geçtiği sokağa penceresi bulunan ev onun oradan geçişinden şereflenir, nurlanırdı.

(Ey kardeş!) Aklını başına al da evinin penceresini

Yusuf'un geçtiği sokağa aç; ve pencerenin önüne oturup onu seyret!

*Âşık olmak demek, nur gelen tarafa pencere açmaktır. Çünkü gönül, gerçek dostun yüzü ile aydınlanır, nurlanır. ***

* Müsned, I, 133; Sahih-i Müslim, I, 97 Sünen (Tirmizi), IV, 361; Müstedrek, IV, 181.

** (Mevlana, Mesnevi, c. IV. 3091-3096)

Güzelin kim olduğunu ne vakit unuttuk, ya güzelliğin nelliğini ne zaman?..

Bir yük oldu ömür, kovunca güzeli hayatımızdan; ve güzellik küsüp gitmişti, ömür bir yük oldu. Güzellik ruhlar-da perveriş içindeydi, güzellik gönülde alışveriş içindeydi. Güzellik bereketti, zenginlikti; güzeli arayan cihanın canını arıyor demekti.

Kaç bin yıl önce sormuştu soruyu Platon; "Güzel nedir?" yani ki " Ti esti to kalon?"

Güzel kimdi gerçekten ve neydi güzellik?

Kolay bulunsun diye cevabı, kendi güzelliğinden halka güzellik vermişti Hak. Görelim ve gördükçe Güzel'e yakınlalım diye güzelliği yaratmıştı; ve güzelliğin hamuruna kendi nurundan bir nur katmıştı.

Güzel olan, iyi, doğru ve yararlı olandı. Güzel bir söz, güzel bir iş, güzel bir ders gibi. Güzel şiir de, güzel manzara da, güzel söz de hep estetik değeri tartmaktaydı. Din idi adı evvel güzelliğin, felsefe oldu sonra, bilgi oldu, yönetim ve siyaset oldu... Daha neler olmadı!.. Herkes ve her şey güzelin peşinde, güzel ülkelerde güzel günler yaşandı.

Sonra...

Sonra güzel insanlar güzel atlara binip gittiler ve güzellikler yağmalandı birer birer. Hüzünlü gönülleri sabaha eklerken güzellikler, sevinci gizleyerek sabahı bekler oldular. Gözlere akseden renkler de, sazlara yankıyan ahenkler de güzelliğini yitirdiler. Bestelerimiz şiddet doldu, tatlı diller hayal oldu. Gönüller güzelden uzaklaştı, zira gönüllere kin

bulaştı. Güzellik atıldı ya, kaşlar da çatıldı. Oysa gelenek güzel üzerine bina olunur, kültür güzellikle beka bulurdu. Güzelin yönü gönleydi, hem güzelliğin de... Gönül Çalab'ın tahtıydı, Güzeli aramayan iki cihan bedbahtıydı. Neye mâl olursa olsun, yaşamanın anlamı, güzel görünüşleri ve şekilleri; belki güzellik dolu gönülleri kurtarmaktı.

Güzellik insana peşin verilmiş cennetti ve sultanlar güzele bakar, gönüller güzele akardı.

İki parçaydı hakikatte güzellik, ve her parça diğer yarısına âşık. Onunla sevilen sevene ders okutur, onunla sevgi ilmiği kilim dokuturdu. Aşk mektebinin kitapları ve defterleri, atölyeleri ve ezberleri hep onu söylerdi satır satır; hani ki nakışları ve yazıları, resimleri ve suretleri mana mana hep onu anlatır.

Yalnızca bir çeşit Güzel vardır; ama görüntüleri binlerce çeşittir.

Sevgilinin sureti de, şekli de yoktur ta başından; vardır ki adı güzelliştir, ona suret ve şekildir giydirilen Mutlak Güzel kumaşından. O vakit Güzel, güzelliğini göstermek üzere evreni bir ayna olarak var eder. Bilmeyen aynalı, ne bilsin aynalara pas olur keder. Güzellik ki iğreti durur, her çiçekte ve kelebekte, genç kızda ve yıldızda; fidanı yavaş yavaş kurur ve ışığı azar azar bozulur. Ezelî sevgilide güzellik bir harman olur ve güzeller harmandaki taneler.

Kardeşçığım, bir güneş ışığı say güzelliği, üç renkli camdan süzülen... Hani ruh, gönül ve beden camında huzmelelen bir nur de adına... Akşam olunca çekilip güneşe geri gider ya hani ışıklar ve hani göz kapanınca kaybolur ya

nurlar... Işığı da, nuru da camsız görmeye alıştırdı kendini...
Yolda kalmamak, cam kırılınca kör olmamak için...

Gel artık kardeşçığım, gülümseyelim ve güzellikleri görelim. Bıçağın ağzına sunulmadan ariyet güzelliklerimiz ve dönülmeyen yolculuklara çıkmadan benliklerimiz, mahşer mahşer yağmalanan imanlarımızda eriyen zamanların surların güzelliklerle örelim. Duyarak ve düşünerek, her ikindi güneşinin lirizmi gibi, her dolunay akşamının romantizmi gibi güzelliğe bakalım ibretle ve içimizde büyüsün bütün güzellikler. Seste, biçimde ve boyada hakikatin güzelliğine bırakalım kendimizi, Mutlak Güzel'den renk devşirelim.

Allah'tan daha güzel boyası olan kim? (Bakara, 138)

36

ANALI KUZU KINALI KUZU

Ana başta tac imiş
Her derde ilac imiş
Bir evlat pır olsa da
Anaya muhtac imiş"

Bir türküden

*Cennet anaların ayakları altındadır.**

Biliriz ki şefkat ve merhamet hissi kula önce anadandır; sevgi ve acımayı anaya veren yüce Yaradan'dır. Ana hakkı, Tanrı hakkıdır. Ahları sevinçle satın alandır o, üvey sancılarının sabır taşına satılandır. Öksüz hayatın Kabe'si, ve dilsiz bebelerin en beliğ sesidir. Analık kanunları yetmiş iki milletüstü bir kalp ağrısıdır, tatlı bir kalp ağrısından da ötelere uzanan meserret çağrısıdır. Şöhret istemez analar ama şehir-i cihan olur, sevgisini tatmamışsa bir ananın, evlatlar ziyan olur. Anneleri anarak açar en parlak renkler bir çiçekte ve ille de gökkuşağı giyinir bir anne her bebekte.

* Ahmet b. Hanbel, Müsned, III, 429 İbn Mace, Sünen, II, 930

Allah'ın haklarından sonra ana hakkınadır sorumluluk; bedeni içinde beden bulduğumuz, sayesinde var olduğumuz için. Bir çocuk bir anaya koşarken saman çöpü kehribara koşar gibidir; hasretle ilk öpüşler çoğalınca damlada denizler coşar gibidir.

Analarımız; acıların işaret sıfatı, özverinin özel adıdır; obamızın direği ve ağızların tadıdır. Yeminlere dar gelip dualarda bol olan güzeldir ana; Rahim ve Rahman ile kalbimize dolan güzeldir ana. Kalbimize zincirli en muhteşem tutsaklıktır; koyun kuzuya ve gece sabaha seğirdir gibi aklıktır ana. İçimize düşen bir susuzluk, susuzlar su arar gibi, ruhları iman sarar gibi. Gurbetlerde kubbe kubbe çınlayan tekbir sesidir ana; bahçeleri ıtır ıtır dolduran saba nefesidir. Hasret gecelerinde huzuru demleyen çayların şekeri, uzak yolcuların karalığa mahkûm gözlerinin feridir.

Anacık!

Kahramanları silinen bir filmin tam ortasında çaresiz çocuklarız biz, garip bir masalı yaşıyoruz, hazin bir rüyayı soluyoruz... Korkunç devler dolaşüyor etrafımızda... Ata otu, ite eti yedirmemekte direniyor ifritler... Ehremenler hatemi almış, Süleymanlar aldatılmış... Şehzadeler yüz yıllık uykularına dalmışlar... Bol yalanlı korolarda ayrı telden ve ayrı nağmelerden çılmada plâklar ve eski hançerlerin murassa kınlarında paslanmaya durdu dudaklar. Bir sen varsın anacık, Kaf dağının ardındaki dünyalar güzeli, yalnızca sen gerçeksın... Bütün kalpler yalan... Bir tek seninki, ne yanıldı, ne yanılttı çocuklarını kınalı ana... Herkes saadetine, sense felâketlerine ortak oldun evlâtların... Onlar ki dilleri senindir, söyler dururlar; sütleri senindir, kimlik bulurlar.

Anacığım!

Yıllar ve yıllarca önceydi, hani bahçeleri çizerdin çizik çizik de hayallerini ekerdin kiraz gölgelerine... Orkidelere uzattığında elini kurdeleler sıyrılıp saçlarından, orkide olurlardı.

Anacığım!

Ne çabuk çürüdü sokaklar? Saçlarına ne çabuk düştü aklar? Fidanlarını ayazlar, hayallerini dolular ne çabuk vurdu? Çocukların

dağıldı; sevinçlerin de... Dizlerinde sızılar, ve yüzlerinde çizilerle...
Yağmur suları çocuklarından daha sık geçiyorlar eşliğinden; komşu-
lar bir bardak süt, bir avuç kül soruyorlar eski zamanlardan.

Anacığım!

Kavruk güzelliğine rânâ düşen kınalı saçlarına ay vuruyor; cen-
net ayağından buseler alıyor şimdi. Durlanmış kelimelerin sarıyor
sevgileri ve beyaz cümlelerinin kırkinci kapısından süt verdiği
alperenler geçiyor birer birer. Bulutları arşınlayarak ve samanyol-
undan yalınayak... Sırf bunun için bile tarih olmuş bir gerçek ve
övünülecek en büyük zafersin sen!..

37 MERHAMET!.. MERHAMET!..

*Müminlere imdada yetiş merhametinle
Mülhidlere lâkin daha çok merhamet eyle*

M.Akif

*İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.**

Acımak bir derttir çoğu zaman, derdi acıya yığar. Mahlukun acıması dertten doğar da, Halik merhametiyle sevince boğar. Merhamet ok ok yürekler kanatır yaratılan-da; merhamet eseri olarak yağmur yağmur sevindirir kulunu Yaratıcı da. Merhamet bir gözyaşıdır, gözyaşı dökende merhamet sicim sicim; merhametini rahmet rahmet dağıtınca Rahman ve Rahim, elbet annenin yavrusuna merhametinden çok ötedir, hem çok kerîm!..

* Müslim, Fezâil, nr.2319

Kışın mağaralarında barındığı dağlara da, güneşin sessiz vadilerde kavurduğu çağlara da; toprağın yarıldığı kuraklıklara ve yolları yollara bağlayan aklıklara da eşittir merhamet. Güneş ışığını yayar gibi, ay nurunu salar gibidir. Ozanların sözcüklerinde içli manalar yüklenir, kanadı kırık kuşun yarasını sardıkça büyüklenir. Dudakları açlıkla kızarmış bebelerin de, şahmaranları cangıllara resmeden perdelerin de sınavı merhametle olur. Toprağı deşerken saban da, garibi büyütürken yaban da merhamet damıtır.

Bazan o, yaşayamadan ölenlerin ve ölmek için doğanların uykusuz kirpiklerine sığınmak ister de kapı bulamaz; bazan da zaman saatini geriye almak isteyenlerin bahar şarkısına girmek için yapı bulamaz. Yumurtanın içinden çıkan yavru kuşun ıslak tüylerini kurutmasaydı ve son durak göz mesafesine girince en derin uyku gözleri tutmasaydı nerden bilirdik ki merhameti.

Göç etmeye korkan güvercinleri yuvadan merhamet uçurur, umutlarına yaslanan mahkumların yürekleri gözlerine merhamet vurur. Ve durdukça durur kandil gecelerini aydınlatan karlarla sevgi sevgi uzayan katarlar. Kutlu kaftanlar giyinmiş kaknuslar gibi; bağbozumu avuçlarda gülyaçları, lotuslar gibi... Hem aşk olur hem hüznü; aşkı olanın hüznü olur belki, belki hüznü olanın aşkı da kemale erer, olur diye. Güvercin kanatlarında yedi iklime ulaşan muştuların tadıdır bazan; bazan da namluya sürülmüş kurşunların en kızıl yerinden vurduğu zulümlerin adıdır.

Erhamürrahimîn'den bir gizli lûtuftur merhamet. Kara gecede kara çul üzerinde yürüyen karıncanın ayak sesinden daha gizli; ve Hızır ile yola çıkan Musa'nın üç kez sınanışın-

dan daha giz'li. Evrenin göğsünden sağılan bir güzelliğin oyasıdır ve çatlamış dudaklara ulu kelimelerle söylenen şarkıların en hasıdır. Akılları tesbih tesbih düğümleyen suya düşmüş bir karanfil kadar mahzun, ve ilk akşamda acısı saplanan açıklamalı geceler kadar uzun. Belki göklerin ufak ve evrenin uzak kaldığı hüznlerin panzehiri; belki üşüten fırtınaların sürünge dertlerini bölen ve çarpan sevinçlerin kesiri. Gırtlaklarda düğüm düğüm hecelerin ve yüreklerde boğum boğum gecelerin hem efendisi, hem esiri. Kar vakti yalınayak bir yetimin dizlerinde derman; göyneksiz ninelerin ürkütölmüş sevecenliğinde ferman...

Merhametin adı, şirazesı dağılmış elyazması kitapların sayfalarında yazılı kaldı ve merhamet menkıbelerinin dağıldı meclisleri, babları, fasılları ve yekpare cümleleri. Divanların arasında kurutulmuş narin kelebekler gibi şimdi merhamet, ve kanatlarında ihanete açılan gizli günahlarla desenlenmiş. Zembilde kurutulmuş güllerin ve sergende saklanan sünbül-lerin; buhur-ı Meryem kokan ellerin ve hüsn-i Yusuf söyleyen dillerin hasret kokan daüssılası. Aynalı beşiklerde uykuya dalmış ilmek ilmek hıçkırık, yumak yumak ayrılık...

Merhamet, koyu renkler ve karmaşık desenlerin ötesinde görölen yalın bir kent kurmaktır... Surları özveri-den örölen bir kent.

Kötölük üşümeye mahkum olur merhametle yanarken damarda kan; ve merhametsiz insanları lanetle anar zaman.

38 KANAAT MASALI

*Kanaat, tükenmez bir sermayedir.**

Râviyân-ı âsâr şu gûnâ rivâyet ve nâkilân-ı ahbâr bu nev'a hikâyet ederler ki... O iller bizim iller, orada söylenen diller bizim diller iken... İran başka İran, Tûran başka Tûran, devrân da başka devran iken... Türk illerinde Kanaat adında bir yiğit yaşarmış... Kırlarda çiçek gibi, kovanda petek gibi herkesin sevgilisi, gönülde sevda, kaderde ferda gibi herkesin sesi imiş. Ona bakan, 'bu yiğit suyunu bulutlardan içer, aşını güneşte pişirir' der; onu seven bahtına minnet edermiş. Nimet isteyenler onun eteğine yapışır, yücelik isteyenler ondan yardım dilermiş. İsteyen herkesin, ama herkesin yardımına koşar; yad olsun, biliş olsun, ona uyanlar kalplere girer, tevazuda yaşar hikmete erermiş...

* Şihâb, s.43; Mesnevî, I, b. 2321; Molla Cami, nr.17.

Yıllar dillere, günler güllere, aşklar gönüllere gire gire akarken zaman; ilde, obada birden devran dönmüş, güneş sönmüş. Açıgözlülük ülkesinde hüküm süren İhtiras Kral askerlerini sürüp gelmiş bizim yurtlara. Ebemkuşağında medcezirler kaplamış masivaları, kanatları kırılmış güzelliklerin, tebessümle girilen gündüzlere şavkımadan kalmış yüzler. Yıllar yılı sürmüş istila, umut çocukları sokaklarda giryan, bereket başakları tarlada perişan, aylar hep muharrem olmuş. Kan uykularda uyumuş sonra geceler, kör kuyularda büyür olmuş heceler.

Neden sonra, nice geceden sonra... Gökleri kanayan kentlerde sabra mübtela serdengeçtiler toplanıp derlendi birer ikişer. Başkaları için yaşayıp pazarlıksız ölecek yiğitlerdi bu yiğitler.... Çılgınlıklarının yamaçlarında açan en muhteşem çiçeğe biat ile başladılar akmaya, ve Kanaat'in emrine girerek koştular dünyada iyi bir ad bırakmaya...

Açıgözlülük ülkesinin ejderha başlı ifritleri de, zincirini sürüyen devleri de, süpürgesiyle koşan cadıları, rengarenk yılanları, akrepleri ve çıyanları da alay alaydı, bölük bölüktü. Zaman ki vuruşmaya and içmiş Kanaat yiğitlerinin sırtında en büyük yükü. İhtiras Kral'ın her bir ifriti bir şuh güzel, her acüzesi bir taze gelin gibi dolaşıyordu kentin sokaklarını. Delikanlılar ve genç kızlar aldanıp birer birer, baygın gülümseyişlerine ve şuh kahkahalarına, akıtıyorlardı kanlarını; kanlar ve irinler içinde olduğunu göremiyordu gözleri coğrafyanın, ırmaklar zannediyordu akanlarını. Hüzünleri soluyan buruk yüzlerinde bir mevsimlik vicdanlarını hiç uğruna satılığa çıkardıklarının farkında değillerdi. Obanın suyuna ısıtmalar bulaşmış, kentin ciğeri sökülmüştü.

Dert kıblesi, elem Kabe'si... Herkesin kararı bahtı, ve sarardı benizler. Galip Dede dilinden temmuz güneşiydi giydikleri, ateş yalımı idi taslara doldurup içtikleri. Üzüntü şişesinin kırıklarını tohum diye serpince ovalara, bebeler sayısınca baş verdi her bir başak matemlerden, hüznlerden.

Kıvılcımları avuç avuç içip pare pare kalpleri arayan yiğitler ekildi tarlalara. Zorlu sınavlardan geçerek alını aydınlık yiğitler olacaklardı gide gide... Umut işte!...

Öte yandan, kentin günahkâr sokaklarında masum hayaller kuran genç kızlar kendilerinden uzaklaştılar, sürgün bakışların mühürlendiği caddelerde dudaklar kötü sözcüklerin sağanağına tutuldu. Gökleri kanatan paramparçalıklar kararttı aydınlığın üstünü, dayatmaların kirlenmiş yüzleri betonarme hücumlarla parçaladılar evleri. Kalabalık dağların eteklerinde dikenlere battı ayaklar, ayaklara dikenler battı sarp yamaçlarda. Yürekler mülteci sevinçlerini kandil yanan gecelerin en zifiri kuytusuna bıraktılar ve köreldi gözler. Rûz-i gârda esen rûzigârlar mağaralara boyadı kenti. Revaha'nın okuduğu şiirleri hatırlayan kalmadı.

Neden sonra, nelerden sonra, niceden ve nice geceden sonra Kanaat, sevgisini isyanlarında ölümsüzleştirmek istedi ve yağız delikanlı Fakr'ı da yanına alarak düştü yollara, açgözlülüğü açığözlülük diye satan İhtiras Kral'ın boynunu vurmaya and içerek. Az gittiler uz gittiler, gâh ateşe tapınan pervaneler gibi yana yana, gâh Mecnun misâl divâneler olup Leylaları ana ana, dere tepe düz gittiler. Ah dedikçe bir âh daha ederek, âh u vâhı dağı taşı delerek Açgözlülük kalesinin kapısına kadar yettiler. Cenk başladığında ömre

bedel hançerler saplandı yüzlerce kez bağrılarına;
Cercisleyin yüzlerce kez ölüp yüzlerce kez yine dirildiler
yeniden ölebilmek için. Hayber önünde Şah-ı Merdan aşkı-
na, Malatya kalesinde Battal Gazi aşkına, Bizans surlarında
Malkoçoğlu aşkına... Saklı sevdalarını toprağa düşürmemek
için bir yandan kılıç çala çala, her adımda yüz bin baş ala ala
en son yalan gazelin en son kafiyesinde yitirdiler ruhlarını...
Ve en güzel besteyi söyleyen bir aşka yetirdiler ruhlarını.

Öldüler geride bir destan bırakarak, öldüler ruh iklimler-
ine ercesine akarak. Balalar oyunda oynışta onların türkü-
lerini söylediler; anneler bebelerine süt verirken ninnilerini
dediler:

*Kanaat ilmin başı
Fakir onun yoldaşı
Huzur isteyen kişi
Kanaati bulmalı*

Atalardan dedelerden böyle işittik, böyle yazdık.
Doğrusu böyledir bu hikâyet, gerisi ya dizmedir ya boz-
madır nihâyet, şu haşiye de rahmetli Mevcî'den rivayet:

*Az tamah çok ziyan getirir her an
Kanaattir nefse yular demişler*

Şimdiki halimizde: Fakr, ilimizde, elimizde su akışları;
Kanaat ile aramızda hece taşları... İflaslar dilim dilim dilim-
izde, yük yük oldu isyanlar belimizde...

Kıssadan hisse: Son gemi de ufuklardan geçmeden, gelin Ebabiller uçurarak Ebu Leheb soylu İhtiras Kral'ın şehrine sicciller düşürelim başlarına ve Kanaat'in atıyla atılalım son hücumda.

Gidimli gelimli dünya, son ucu ölümlü dünya... Topraktan geleni toprak yoğuracak, aç gözlüleri toprak doyuracak... Kanaatsiz ülkenin insanları, anlamadılar ölümlerin bile anladığı yağmur çiçeklerindeki hüznü.

Orda bir vakitler bir Kanaat yaşamış, bir masal olmuştu. Kırmızı kızın başlığı, havuç burnun pinokyosu; mızıkacıların horozu veya kavalcı köyün faresi çalıp götürdü masallarımızı bizden. Bize de Kanaat'in yalnızca adını anmak kaldı.

Gökten üç elma düştü... Biri yazanın, biri okuyanın, biri de Kanaat'in başına.

39

AĞLAMAKTAN KORKMA GÖZÜM!

*Bir hurûşuyla eder bin hâne-i ikbâli pest
Ehl-i derdin seyl-i eşk-i inkisârın görmüşüz*

Nabî

*Hiçbir damla yoktur ki o, Allah katında O'nun korkusuyla
dökülen gözyaşı damlasından veya Allah yolunda
akıtılan kan damlasından daha makbul olsun.**

Dertlilerin, güceniklikle akıttıkları gözyaşlarının sellerini
gör-dük. Bir kere coşup çağıldığı vakit, binlerce ikbal
sarayını yerle bir ediveriyordu...

* Musned, I, 327; II, 128; Sünen (İbn Mace), II, 1401; Şihâb, s. 235.

Gözyaşım,

Dizeler güzeli dedim sana inci inci, ve güzeller incisi koydum adını dizi dizi... Yabanlara gönderdiğimsin hem akın akın, hem canımı verdiğimsin uzak yakın... Sevgilinin geleceği yolları sulayıp süpürmek için sakladım seni... Kirpiklerimi süpürge ettim; sultanlar ayağına düşürmek için tuttum ve bırakmadım seni.

Gözyaşım,

Bütün boşluklarını sen doldurdun ömrümün... Söylenmedik sözler yerine sen vardın yanımda. Sevdaya dair yeminlerden sonra sen vardın. Köhne zamanın direnci adına, acı çağların yaşlısı ve genci adına yine sen vardın. Dikenler gülden habersiz iken, gözler dilden de fersiz iken; zamanından geriye düşmüş acılar için, mânâda biçimleri yitiren sancılar için; aynalarda eriyen sırlardan taşarak, ucu kıyamete çıkan asırları aşarak; gerçekten daha gerçek kelimelerde ve Güzeller Güzeli'nden vuslat müjdeli selâmlarda sen vardın... Hep sen vardın...

Bir gözyaşı, gül mevsiminde güle karşı akarsa aşk olur adı; sevgiyi damıtır en derin yerinden. Suçlardan sonra تنها gecelerde akarsa tevbedir tadı; gönülleri arıtır en kara kirinden. Madem ki gözyaşı bir kutlu demdir, elbette bir erdemdir.

Bir gözyaşı, bir cevherdir ateşten kaynakayan ve alev gibi yanan. Özü sudur ama avuçta bir yalım, gönülde bir yangın olur. Bir ateş düşünün, dumanı âh ile çıkar da külleri göz yaşına karıştır ya... Hayat bir mum alegorisidir hani, mumun başındaki yanış gözde yaş olur da gözyaşı alevle barışır

ya...Alev can ipliğini yakınca, acıdır ki, bedenini eritir de mumun, su ile alev birbiriyle yarışır ya... Aşıka göre cennet olur cinnet ve kendi gözyaşında boğulur akıbet...

Gözyaşındır ki yıkayarak yakar, yakarak yıkar. Arıtır ve eritir; temizler ve gizler... Fazilettir, diyetir... Bu yüzden denilir ki gözyaşı yigitler kârıdır ve civanmertler vakarıdır.

Şaire unuttuğu mısrayı bir gözyaşı hatırlatır, şehrazad üveyikler uçuran acıları bir gözyaşı anlatır. Sancılı damarlar-da ölümcül çılgınlıkları gözyaşındır okuyan satır satır. Toplasan gözyaşlarını âşıkın, dalgalı bir deniz olur; süzülürken bağrından, yakar geçer iz olur. Yalnız doğar gibi her insan, yalnız akar her damla ve yağmur yağmur gözyaşıyla ıslanır nisan. Bir kere ölür de kahr yüklü savaşlarda nice aylar batar ve Filistin'de sapanlar çakıl taşları, takaroflar kurşun yerine gözyaşı atar. Ceylânları âmâ düşürünce avcılar, avcıları ceylânlar vurur, ve hamuru sevdaların, gözyaşıyla yoğrulur. En son, yağmur kuşları konar kuşpalazı çocukların salıncaklarına, gözyaşı şefkat olur.

Gözyaşı ki, kişinin kendisiyle kavgasının sonunda akarsa tomur tomur mercandır; ve eğer pişmanlıklarla tartılırsa mübarek bir heyecandır.

Gül yüzlülerin kirini gülsuyu kokan gözyaşları alır...Ve damla damla gül dökülen ellerde gül kokusu kalır.

Tohumu eken bilir

Gözyaşın döken bilir

Gül kadrin diken değil

Çileyi çeken bilir

Ve ey gözyaşım,

Bulutuna sadık yağmurlar gibi gel, ve kadim bir dostu uğurlar gibi git... Bir atımlık mesafede yalnızlığın kurşunlanan coşkusuyla gel, geleceği savaşa mecbur annelerin korkusuyla git... Geceyi içine döken tomurcukların yeşiliyle gel; goncayı açılsın diye bekleyen bülbülün diliyle git...Bülbüller konan dallarda yaprak gibi gel, ve derinlerde bendini yıkan bir ırmak gibi git. Yalınkalem savaşımlara meftun acılarla gel, pişmanlık dolu yüreklerden sancılarla git...

Ve ağlamaktan korkma gözüm!..

40 İNSAN SÖZDEN İBARETTİR VE ŞAİR NE GÜZEL İNSANDIR

*Şiirin hikmetli olanları da mevcuttur.**

Bir meyve, bir çekirdek...

Göz, gez ve arpacık..."Kaf ile Nûn"... O "Ol!" deyince olur.

Mısra kapı kanadı demek, servi dalı ve merdiven... Beyit ki evdir; kapıdan girilmelidir. Bir evi ziyaret etmenin maksadı ne ola ki içindeki kişiyle görüşmekten öte? O kişi manadır. Vezin ki aruzdur, evin orta direği; kafiye ki tamdır, yarımıdır; tenezzüh gereği. Evin dıştan ve içten güzelliği mimarın üslûbuna göre ya muhteşemdir ya daha muhteşem. Bazan da kötü, çok daha kötü... Nazım ki "ipliğe inciler dizme"dir, dizidir ya dizedir; manzume bir gerdanlıktır, billur bedende firuzedir.

* Muvatta, II 986; Müsned (Ahmed b. Hanbel), I, 303; Sahih-i Buhari, VII, 30; Sahih-i Müslim, I, 594; Mesnevî, III, b. 4079.

Fakirlikte sultan tavırlı muhteşem kullar kâıdır, adı şiir...
Ve şair, derya gibi duruldukta coşkun akan ırmak... Ayin ve
efsun okuyan sihirbazdır ki o; berrak sözleri kulağına hep
cennet hurileri fısıldar.

Mânâ ki derin bir denizdir, şiir ki derinlerde, en derin-
lerde esrarlı bir inci. Şair ki vurguna alışkın dalgıç, daha
derinde, daha derinden. Satır satır, salkım salkım, her dize
bir dürr-i Aden, her beyit bir misk-i Hutten. Tam ayar saray-
larda nakışlı eşik, ve mana uyutan sözlere murassa beşik.

Mevsimi bahardır şiirin, bahçesi gülistan... Âşıkların ateşi-
ni söndüren bir sabâ esintisi... Gül goncası yürekleri açacak
bir esinti. Papağanları besleyen şeker gibi tatlıdır da bal gibi
hararet verir. Ruh için gıda, seven için hayat, İsa'da nefestir.
Kılıç gibi keskin, hançer gibi güzel...

Şiir ki yazılmadan okunursa güzeldir. En güzel şiirini ken-
disi için yazar bu yüzden her şair. Fecrin tuvalinden yıldızları
avuçlayıp gönlümüze serperken de, gecenin beşiğinde ayı
ikiye bölüp tazarrular bestelerken de, şair bir sesin ve bir
ahengin avcısıdır. Kalabalıkların orta yerinde, yalnızlığının en
ucunda, söz değmemiş تنها kıyılara kelâmın direklerini
dike dike, bir çağdan çıkıp bir çağa daha, bir çağa daha koş-
maktadır işi. Ta ki çağlar ve çağlar sonra kendine bir dost bul-
sun, kaderini paylaşacak bir arkadaş, bir yoldaş edinsin ve
beyaz martılara kardeş olsun... Aynı dilden söylenen ve aynı
sesleri verdiği zannolunan o gamlı besteyi gökkubbenin sar-
rafına ya halis altın, ya delinmemiş inci kıratında sunsun.
Ezbere söylenen mavilerin yapayalnız alfabesinde boşluğa
uzayıp giden masallar anlatsın bize tarihten ve evvel zaman
içinde aşkları dillendirsin esrik ve ritmik sesiyle. Eski bir

flintanın kör kurşunu girdiği vakit yüreklere, eski bir süvarinin yund atına mahmuz vurup yağmalanmış ülkelere koştuğunu anlatsın. Dostunun ölüm haberini alımlı alevlerde yağmalanmış kalpleri yaksın sonra ve ağlasın şair. Sınırları karıştırmadan ve mevsimleri şaşırmadan, karlar altında nevbahar gibi, ya sevgiden yorgun; ya sevgiye vur-gun...

Şair, bakire bir manayı en ahenkli tezgâhta dokur gibidir, yani ki Leyla'nın mezarı başında bir Mecnun mersiye okur gibidir. Ta ki manadan sarhoş, ve âhenkten bîhoş olup acısını unutsun, farkında olmadan dünyasını değiştirsın ve sevgiliyi tam yüreğinden tutsun.

Şiir bir lisan-ı gaybdır ki her dizesinde bir başka kapı, her beytinde bir köhne yapı açılır. Kalbî bir zikir, belki yüksek bir fikirdir. Yağmurdan önce sarsar ve afet, yağmurdan sonra eleğimsağma ve ülfet. Aşka kasem edercesine hasret, mav-erada şeker ezercesine davettir. Söz basamakları sayılsa ayet; sonra hadis, kelam-ı kibar ve şiiredir davet... Sonrası ya laftır, ya küfürdür nihayet. Ve herkes ne söylediğine bak-malı elbet...

Akıl git başımdan; gözyaşına da şiir diyemem ki!..

